Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów. kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chełmikowski. wiadomości potocznych Wiktor Ujma. za inne działy odpowiada Antoni Konieczny. za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz. wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu. św Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 122

Poznań, piątek dnia 14 marca 1930

Rok XXV

Niemcy przeciw traktatowi — żądają nowych obszarów

Jak już Czytelnikom naszym wiadomo, prezydent Hindenburg ma wątpliwości konstytucyjne w sprawie polsko-niemieckiej umowy likwidacyjnej. Dlatego, podpisując ratyfikację planu Younga, wstrzymał podpisanie nie samej umowy polsko - niemieckiej, lecz ustawy, która obejmuje wszystkie umowy likwidacyjne, zawarte przez Rzeszę Niemiecką z innemi państwami w wykonaniu planu Younga. Inaczej było to niewykonalne, ponieważ umowa polsko - niemiecka stanowi część składową wspomnianej ustawy. Ale w rzeczywistości — powtarzamy — wątpliwości konstytucyjne prezydenta Hindenburga dotyczą wyłącznie polsko - niemieckiej umowy

Komunikat Polskiej Agencji Telegraficznej, który Czytelnicy znajdą na trzeciej stronicy, uspakaja skwapliwie, że prezydent Hindenburg podpisze jednakowoż wkrótce ustawę, nie korzystając z przysługującego mu prawa odwołania się do społeczeństwa i zarządzenia referendum ludowego. Prawdopodobnie tak będzie.

Prezydentowi Hindenburgowi chodziło o manifestację, skierowaną przeciwko państwu polskiemu, a zarazem o zrobienie choćby formalnej koncesji przeciwnikom umowy polsko-niemieckiej, by się nadmiernie od niego nie odsunęli. W rezultacie w obawie przed komplikacjami międzynarodowemi, a przedewszystkiem przed wstrzymaniem ewakuacji Nadrenji, prezydent Hindenburg położy niewątpliwie swój podpis pod dokumentem i zapowiedź Polskiej Agencji Telegraficznej, sporządzona — nie trudno się domyślić — przez nasz urząd spraw zagranicznych wspólnie z p. Rauscherem, ziści się.

Ale ważniejszą jest inna strona sprawy, o której autorzy komunikatu Polskiej Agencji Telegraficznej milczą. Jest nią rezolucja, uchwalona przez Reichstag na wniosek stronnictw koalicji rządowej, a brzmiąca — jak przypominamy:

„Niemcy nie wyrzekną się, ani wyrzec się nie mogą, przeciwdziałania stanowi rzeczy, wytworzonemu przez traktat wersalski, przy pomocy wszystkich pozostawionych im w zakresie polityki zagranicznej środków pokojowych. Nie obecny układ sił mocarstwowych, lecz honor, wolność i równouprawnienie między narodami stać się muszą jedyną podstawą stosunków międzynarodowych. Przyszły rozwój przynieść musi Niemcom przestrzeń, konieczną dla zaspokojenia potrzeb życiowych. Tylko w ten sposób uda się istotnie zlikwidować przeszłość i zebezpieczyć pokój międzynarodowy. Reichstag wzywa przeto rząd Rzeszy, ażeby w tym duchu prowadził politykę zagraniczną“.

Samo się przez się rozumie, że rezolucja ta, wniesiona została do Parlamentu Rzeszy przez koalicję rządową z wiedzą i wolą rządu. I jasnem jest, że godzi ona przedewszystkiem w państwo polskie, chociaż w szerokiem jej ujęciu mieszczą się i niemieckie aspiracje kolonjalne i rewindykacje na zachodzie i „Anschluss“ austrjacki.

Dla nas rezolucja Parlamentu Rzeszy z żyrem rządu niemieckiego nie jest niespodzianką. Że takie, a nie inne są dążenia Niemiec, i to całych Niemiec od góry do dołu, od skrajnej prawicy do czerwonej lewicy, tę prawdę głosiliśmy i głosimy stale, a świeżo potwierdzili ją i podkreślili silnemi słowy w Sejmie i Senacie i w ich komisjach spraw zagranicznych posłowie i senatorowie Klubu Narodowego.

Ale pytamy, i to pytamy stanowczo, czy rząd polski będzie w dalszym ciągu udawał głuchego i zachowywał się, jak gdyby tej prawdy nie znał i tych prowokacyj nie słyszał. I czy jest zadaniem rządu polskiego, ułatwiać polityce międzynarodowej komedję symulowania głuchoty i zachowywania się w ten sposób, jak gdyby się nie rozumiało, że dążenia Niemiec, publicznie już i oficjalnie stwierdzane w Berlinie, godzą w podstawy Rzeczypospolitej Polskiej, a zarazem w fundamenty pokoju?

Dosyć tej polityki niemocy i braku odwagi. Polityka zagraniczna państwa polskiego musi być pokojową i zrównoważoną, ale zarazem musi być przewidującą i stanowczą, by nieprzyjaciele i przyjaciele zrozumieli, że jest przecież granica tego, co Polska znieść chce i może. Jeżeli polska polityka zagraniczna wszędzie, gdzie należy, nie powie tego zawczasu, stosunki rozwiną się wskutek bezwzględnej ofensywy politycznej Niemiec szybko w sposób, którego wnet pożałuje i Polska i Europa.

Przed przesileniem rządowem?

Protest 6 klubów przeciwko przemówieniu premjera Bartla w Senacie — Oświadczenie premjera — Wniosek P.P.S. o votum nieufności dla min. Prystora — Głosowanie odbędzie się wieczorem

Warszawa, 14 .3. (Tel. wł.) Posiedzenie sejmu przy przepełnionych galerjach, przepełnionej loży dyplomatycznej rozpoczęło się 10 minut po godzinie 12. Gdy po otwarciu posiedzenia weszli ministrowie in corpore, klub B. B. przywitał ich oklaskami. (Poseł Stanisław Stroński woła: Czy to premjera czy ostatnie przedstawienie?)

Przed porządkiem dziennym poseł Róg w imieniu Wyzwolenia P. P. S., Stronnictwa Chłopskiego Piasta, Ch. D. i N. P R. wygłosił następujące oświadczenie, dodając, że nie wątpi, że będzie ono zgodne z olbrzymią większością Izby:

„Kraj cały przeżywa ciężki kryzys gospodarczy. Małe rolnictwo stacza się na dno upadku. Miljonowe rzesze ludności, pracujące w największym trudzie, walczą z falą nędzy, głodu i bezrobocia, dźwigając mimo to cierpliwie niezmierne ciężary na utrzymanie państwa.

W takiej chwili (pos. Polakiewicz woła: wywołuje się przesilenie rządowe) gdy cały wysiłek, myśl i czyn rządu winny być skierowane ku skupieniu wszystkich sił państwowych i społecznych dla złagodzenia klęski gospodarczej, kierownik rządu uważa za stosowne, wygłosić ku zdumieniu opinji publicznej ogólnikowe i pełne małych złośliwości pod adresem izb ustawodawczych przemówienie. Przemówienie to musi zwiększyć tylko zamęt i podniecenie, uniemożliwiając owocną pracę rządu i parlamentu, tak niezbędną w obecnem położeniu kraju.

Czyni to p. premjer Bartel pomimo, że sam uznawał, że sytuacja gospodarcza jest bardzo trudna, pomimo że sam objął rząd pod hasłem współpracy z sejmem, pomimo wreszcie. że sejm dawał liczne dowody tej współpracy. Sejm uchwalił budżet państwowy bez pomocy rządu, powziął prace nad rewizją konstytucji, wreszcie zrobił wszystko, by spełnić swe obowiązki względem państwa. Taką chwilę obrał p. premjer dla swego napastliwego wystąpienia. To lekkomyślne szukanie zwady zamiast współpracy i środków opanowania a przynajmniej złagodzenia klęski gospodarczej, to pieniactwo polityczne zamiast rozumnego wysiłku gospodarczego, tę obojętność na los miljonów zamiast najwyższej o los ich troski,, tę stałą w pewnych kołach chęć wichrzenia, którą tolerował i której uległ niestety i p. premjer Bartel — niewątpliwie potępi cały kraj (wrzawa na ławach B. B.) Z tych powodów musimy jak najenergiczniej zaprotestować przeciw wystąpieniu p. Bartla, który utrudnił i tak nad wyraz ciężkie położenie gospodarcze i polityczne państwa. (Oklaski).

Przystąpiono teraz do wniosku P. P. S. o votum nieufności dla min. Prystora. Pierwszy zabrał głos premjer Bartel:

„Wnioski żądające ustąpienia dwóch ministrów gabinetu są niewątpliwie formalnie w zgodzie z art. 56 i 58 obowiązującej konstytucji. Nie zgadzałem się nigdy na stosowanie przepisu o indywidualnej odpowiedzialności ministrów. Podtrzymuję to w całej rozciągłości również dzisiaj. Wnioski kilku klubów wymierzone są w dwóch ministrów lecz godzą jednocześnie w samą zasadę jednolitości rządu, którą uważam za kardynalny warunek sprawności i planowości jego działań. Idą one zatem przeciwko memu zasadniczemu stanowisku jako szefa rządu, dlatego też nie wchodzę w merytoryczną ocenę motywów zgłoszonych wniosków. Oświadczam, że dla rządu wynik głosowania będzie stanowił wyraz stosunku Sejmu do niego jako całość“.

Zkolei zabrał głos referent wniosku poseł Żuławski (P P. S.), który godzina 1,45 przemawia dalej.

Warszawa, 14 3. (Tel. wł.) Godzina 2,30. Po przemówieniu pos. Żuławskiego przemawiał pos. Wojciechowski z B. B. i atakował bardzo silnie socjalistów, mówiąc o ich gospodarce w Kasach Chorych. Następnie zarządzono przerwę obiadową, poczem o godz 4 na wznowionem posiedzeniu będzie się toczyła dalsza dyskusja. — Głosowanie spodziewane jest między godziną 6 a 7.

Wynik głosowania można już w tej chwili matematycznie określić. Przeciw wnioskowi będzie głosował B. B. oraz B. B. S. Żydzi wstrzymają się od głosowania, a reszta całej izby będzie głosowała przeciwko rządowi. W ten sposób około godz. 8 wieczorem należy oczekiwać, że premjer Bartel uda się na zamek, ażeby złożyć p. Prezydentowi dymisję rządu. Prawdopodobnie do głosowania nad wnioskiem o wotum nieufności dla min. Czerwińskiego już nie dojdzie. (w.)

Przed podpisaniem traktatu handlowego z Niemcami

Warszawa, 14. 3. (AW) W ciągu całego dnia wczorajszego trwały obrady delegacji polskiej z min. Twardowskim i niemieckiej z min. Rauscherem na czele nad redakcją traktatu handlowego polsko - niemieckiego. W obradach tych brali również udział min. Zaleski i przybyły z Berlina poseł polski Knoll. W rozmowach późnym wieczorem ustalono całkowicie tekst traktatu. Złożenie podpisów ze strony delegacji polskiej zostało jednak wstrzymane do czasu złożenia przez Hindenburga podpisu pod umowę likwidacyjną polsko - niemiecką.

Warszawa, 14. 3. (Tel. wł.) Dzisiaj zostały uzgodnione teksty umowy handlowej pomiędzy Polską a Niemcami. (w)

Serenada pod oknami Belwederu

Nasz korespondent warszawski pisze:

P. P. S., będąc poważnie zaangażowana przeciwko p. Prystorowi, musiała być konsekwentna i zgłosiła wnioski o votum nieufności. Centrolew, jakkolwiek stronnictwa chłopskie nie były zainteresowane osobiście w walce z p. Prystorem, zdecydował się jednak głosować solidarnie za wnioskiem P P. S., co przy poparciu mniejszości narodowych, przesądza ostateczny wynik głosowania.

Długi czas lewica nie dobywała z zanadrza kwestyj, które musiały wypłynąć: pos. Lieberman, jeden z głównych kierowników P P. S., posiadał w swym referacie i ustawę o kredytach dodatkowych za r. 1927-28 i o sprawie Czechowicza. Załatwienie tych rzeczy było odkładane nieustannie. Ale zepchnąć ich całkowicie i wymazać z życia nie było podobna Chyba, że się chciało popełnić samobójstwo polityczne. Ostatecznie w środę 12-go b. m w podkomisji budżetowej sprawa ta wyszła na porządek dzienny, a referent, pos. Lieberman, zapowiedział rezolucję, która kończy się wnioskiem, iż Sejm części kredytów dodatkowych na r. 1927-28 nie zatwierdza. Wątpliwości nie ulega, że rezolucja taka znajdzie większość w komisji budżetowej i w Sejmie.

Przypomina się zeszłoroczna gra p. Bartla z lewicą. Tak samo nieustannie przeciągał sprawę kredytów dodatkowych, aż wpędzona w ślepą ulicę lewica była zmuszona do zgłoszenia wniosku o postawienie p. Czechowicza przed Trybunał Stanu. Ale budżet na rok został uchwalony Powtarza się dzisiaj to samo Budżet jest już na ukończeniu. P. Bartel spełnił dobrze swoją rolę. Pana Bartla pułkownicy chętnieby się już pozbyli. Ale p. Bartel ze swej strony chce pozostać u steru.

P. Bartel zapowiedział, że cały rząd zsolidaryzuje się z ministrami Prystorem i Czerwińskim, przeciwko którym wniesione są w Sejmie vota nieufności. W przewidywaniu niekorzystnego dla p. Prystora wyniku głosowania (wynik głosowania w sprawie p. Czerwińskiego jest trudniejszy do przewidzenia), p. Bartel asekuruje się — w Belwederze, by mógł być kandydatem na nowego premjera po dymisji obecnego rządu.

To główna przyczyna brutalnego a bezsensownego wystąpienia p. Bartla w Senacie. Występ ten jego był rzeczowo — „ni przypiął, ni przyłatał“: „sens“ miał on tylko jako kapralska serenada pod oknami Belwederu.

Po obradach Senatu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Warszawa, 13 marca.

Senat zakończył wczoraj trwające przeeszło tydzień rozprawy nad budżetem. Projekt budżetu zostanie zaraz odesłany do kancelarji sejmowej. Sejm jednak ma zagwarantowany konstytucją czas do 31 marca do przegłosowania poprawek senackich.

Zapewne dopiero w ostatnich dniach marca Sejm zajmie się budżetem, zechce bowiem wyzyskać pozostały czas dwu tygodni na dalszą pracę. Gdyby bowiem Senat nie przyjął żadnych poprawek, rząd bezwątpienia przyspieszyłby zamknięcie sesji parlamentarnej, ażeby sobie oszczędzić nieprzyjemnych uchwał w rodzaju votum nieufności lub rozpatrywania sprawy kredytów dodatkowych za rok 1927/28. Chcąc posiadać budżet, zatwierdzony przez parlament, rząd musi przeczekać póki Sejm poprawek senackich nie rozważy. Sejm zaś, nauczony smutnem doświadczeniem, uczyni to zapewne dopiero w ostatniej chwili.

Obrady senackie — z wyjątkiem kilku momentów — budziły w przeciwstawieniu do obrad sejmowych niesłusznie stosunkowo mało zainteresowania. Nie oznacza to bynajmniej, żeby one merytorycznie nie stały wysoko i by były pozbawione wewnętrznej wartości. Owszem, jeśli chodzi o rzeczowość obrad, to przemówienia senatorów, nie mówiąc już o składzie osobowym Senatu, górują znacznie ponad poziomem przemówień sejmowych i doborem sił zgrupowanych w Sejmie. W Sejmie przeważa temperament i młodzieńczość, w Senacie zaś umiar i rozwaga. Stąd też, gdy w Sejmie dochodzi w obecnym czasie niemal na każdem posiedzeniu do starć mniej lub bardziej ostrych, to w Senacie ostrzejsze starcia — przywołanie do porządku, a tembardziej odebranie głosu — należą do wielkiej sensacji. Dość powiedzieć, że raz tylko zaszedł wypadek odebrania głosu, a nie było jeszcze wypadku, by senatora wykluczono z posiedzenia.

Faktem jest, że do posiedzeń Senatu, jego obrad merytorycznych i referatów rząd przykłada więcej wagi, aniżeli do sejmowych, zazwyczaj mniej przygotowanych i stojących przeważnie na tak wysokim poziomie. Nie zapominajmy bowiem, że w Senacie poza intelektem, poza umiarem przemawia także większe doświadczenie życiowe.

W toku rozpraw mieliśmy szereg wystąpień pierwszorzędnego znaczenia. Należy wymienić tutaj wystąpienie sen. Głąbińskiego w dyskusji generalnej, kiedy poddał krytyce kierunek polityczny i gospodarczy rządów „sanacyjnych"; wystąpienie sen. Kozickiego w sprawie polityki zagranicznej, które wraz z przemówieniem sen. Seydy w senackiej komisji spraw zagranicznych i wojskowych stanowiło tak zwartą, jasną i silną całość; wystąpienie sen. Jabłonowskiego w sprawie polityki szkolnej i wychowawczej; wystąpienie sen. Ossowskiego w sprawie supremacji administracyjnej nad naszem życiem, nawet nad sądownictwem.

Ze szczególnym naciskiem należy podkreślić zachowanie się przedstawicieli niemieckich. Zdawałoby się, że w tej chwili, kiedy zostały zawarte układy między obu państwami, które mają być wyrazem pewnego zbliżenia i tendencji do normalizacji obustronnych stosunków — tak przynajmniej chciałyby widzieć bieg rzeczy czynniki oficjalne — senatorowie ze Zjednoczenia Niemieckiego zachowają ten umiar, który naogół w przeciwstawieniu do wystąpień białoruskich lub ukraińskich zawsze ich wystąpienia cechował. Tymczasem teraz właśnie było inaczej. Poza jednem przemówieniem sen. Spickermana, pochodzącego z Łodzi, inne wystąpienia niemieckie były nacechowane wielką agresywnością w stosunku do państwa i rządu. Szczególnie przemowy sen. Panta, pochodzącego z G. Śląska, i sen. Hassbacha, pochodzącego z Pomorza, były chwilami wręcz prowokacyjne. Grożono z tamtej strony Genewą. Atakowano politykę ministerjum reform rolnych za ostatni, tegoroczny przydział parcelacyjny, tak gwałtownie, że nawet senatorowi Hassbachowi marszałek odebrał głos.

W czasie całej dyskusji budżetowej, jak wogóle podczas obrad Senatu, widzi się jedno: Senat bije się z rzeczywistością, opancerzony przepisami konstytucyjnemi, które zakres jego działalności zwężają faktycznie tylko do poprawiania czynów sejmowych. Podczas toczącej się obecnie dyskusji konstytucyjnej przy ustalaniu poszczególnych tez, narazie dotyczących uprawnień Prezydenta, udało się w kilku kwestjach przeprowadzić równouprawnienie Senatu z Sejmem. Nie ulega kwestji, że właśnie w tej fatalnej pozycji prawnej, w jakiej znajduje się dzisiaj Senat, leży przyczyna zbyt słabego zainteresowania się społeczeństwa pracami tej instytucji. Przecież i w pierwszym Senacie istniała nawet kwestja dopuszczalności czy niedopuszczalności interpelacyj senackich, i jedynie dzięki wytrwałości marszałka Trąmpczyńskiego zyskały interpelacje senackie prawo istnienia.

Prawo inicjatywy ustawodawczej oraz prawo kontroli nad rządem, to są czynniki ożywiające ciało ustawodawcze. Stąd też podczas prac obecnych nad rewizją konstytucji prawa te i Senat musi zdobyć.

H. W.

Min. Matuszewski a kupiectwo wielkopolskie

W uzupełnieniu sprawozdania z obrad wczorajszych Senatu należy stwierdzić, że min. Matuszewski, widocznie dotknięty strajkiem manifestacyjnym kupiectwa wielkopolskiego przeciw podatkowi obrotowemu, usiłował kupiectwu naszemu zarzucić, jakoby działało pod inspiracją polityczną Stronnictwa Narodowego.

Sen. Seyda odparł z miejsca swego twierdzenie to, powołując się na fakt, że protestujące zgromadzenie w Poznaniu zwołane zostało przez apolityczny Związek Towarzystw Kupieckich całkowicie bez wiedzy stronnictw politycznych. Posłowie Stronnictwa Narodowego dowiedzieli się o zgromadzeniu w ostatniej chwili z gazet.

Min. Matuszewski przeczytał z „Kurjera Poznańskiego" streszczenie przemówienia b. posła Lewandowskiego, twierdząc, że ono pchało kupiectwo do opozycji.

Sen. Seyda replikował, że ostrzej od b. posła Lewandowskiego, który zabrał głos w dyskusji, przemawiali niektórzy kupcy. Poseł Lewandowski przeciwstawił się ze swej strony projektowi niepłacenia przez miesiąc podatków, z którym wystąpił jeden z mówców. W sprawie podatku obrotowego nie można kupców dzielić na kategorje polityczne. Zresztą niektórzy z kierowników Związku Towarzystw Kupieckich byli przy ostatnich wyborach parlamentarnych wielkimi zwolennikami „trzydziestki" „sanacyjnej". Jeżeli i oni dzisiaj oponują przeciwko polityce podatkowej rządu, jest to nie „winą" Stronnictwa Narodowego, ale „zasługą" rządu.

Sen. Głąbiński w przemówieniu swem pod koniec czwartkowych obrad budżetowych wykazywał z głęboką wiedzą i znajomością stosunków skarbowo-podatkowych, że oczywiście nie można dzisiaj przeprowadzić naraz całej, radykalnej reformy podatkowej, bo tego nie wytrzymałby skarb państwa; ale nie wolno się od reformy całkowicie uchylać (jak to przed kilku tygodniami w Sejmie czynił minister skarbu — red.), lecz trzeba reformę przeprowadzać etapami. Jeżeli kupiectwo jest tak oburzone, to nietylko ze względu na sam rezultat kompromisu między rządem a większością Sejmu w sprawie podatku obrotowego, lecz z tej przyczyny, że rząd kupiectwu poczynił najpierw dalej idące obietnice, a następnie się cofnął w związku z rozciągnięciem ulg na przemysł i rzemiosło. Manifestacje kupiectwa wielkopolskiego nie były dziełem agitacji politycznej, lecz odruchową reakcją oburzenia sfer gospodarczych, dotkniętych tem, co się stało, do żywego.

Po ukończeniu obrad wywiązała się rozmowa między min. Matuszewskim a senatorami Klubu Narodowego Głąbińskim, Seydą i Maksymiljanem Plucińskim, w której senatorowie ci twierdzenia uprzednie poparli dowodami, podkreślając, że rozgoryczenie i oburzenie kupiectwa wielkopolskiego jest powszechne. Senatorowie Pluciński i Seyda skorzystali z tej sposobności, by w nawiązaniu do uwag prez. Głąbińskiego, wypowiedzianych z trybuny, wytoczyć skargi na nadużycia władz skarbowych pod względem zupełnie samowolnego podwyższania podatków wbrew deklaracjom obywateli, chociaż społeczeństwo ziem zachodnich ma uczciwy stosunek do skarbu państwa. Takie nadużycia organów ministerstwa skarbu demoralizują społeczeństwo i pchają je w kierunku robienia następnym razem fałszywych deklaracyj. Proszono ministra, by tym nadużyciom kres położył.

W obronie prawdy

Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Senator Evert z klubu B. B. W. R., prezes kolegjum zboru ewangelicko-augsburskiego w Warszawie, wystąpił w dn. 12. bm. na plenum Senatu podczas dyskusji nad budżetem min. w. r. i o. p. z napastliwym atakiem przeciwko Kościołowi katolickiemu, zarzucając opinji katolickiej, że prowadzi walkę z ministrem Czerwińskim z racji jego przynależności do protestantyzmu, oraz pomawiając Kościół katolicki o dążenie panowania nad państwem.

W odpowiedzi p. senatorowi Evertowi stwierdzamy:

1. Nikt z katolików nie wypowiadał wojny p. ministrowi Czerwińskiemu, ale przeciwnie, p. minister Czerwiński wystąpił i zerwał z Kościołem katolickim.

Nikt z katolików nie twierdził nigdy, że w Polsce nie może być ministrem obywatel innego wyznania. Przeciwnie, aczkolwiek w Polsce obywateli-protestantów jest zaledwie 5 procent ogółu ludności, w szeregu gabinetów, które rządzą Polską, protestanci byli i są ministrami, stanowiąc niejednokrotnie 30 procent wszystkich ministrów, co nieraz podnosiła prasa niemiecka, podkreślając uprzywilejowanie wyznań protestanckich w Polsce (np. „Schönere Zukunft", „Das Neue Reich"). Prawdą natomiast jest, że w kraju wybitnie luterskim, którym p. Evert jest zachwycony i który za wzór innym stawia, mianowicie w Szwecji, ani ministrem, ani nauczycielem nie może być członek innego wyznania, jak tylko wyłącznie luterskiego. Katolicy i członkowie innych wyznań muszą na mocy prawa rejestrować się i opłacać składki na rzecz luterskich urzędów parafjalnych. Od r. 1915 nawet zapowiedzi nowożeńców katolickich mogą ogłaszać tylko pastorzy luterscy, a nie księża katoliccy. Potwierdził to ostatnio w liście otwartym, wystosowanym do pism niemieckich („Kölnische Volkszeitung"), superintendent zboru luterskiego w Szwecji, p. Södereblom

Niechże zatem p. senator Evert nie wprowadza w błąd opinji polskiej i zagranicznej, zarzucając Kościołowi katolickiemu brak tolerancji i wstecznictwo.

2. Nigdy Kościół katolicki nie dążył do panowania ani nad państwem ani nad szkołą. Jest to frazes, rzucany zwykle bez przytaczania dowodów. Przeciwnie, dwie godziny religji tygodniowo w szkołach, a zatem mniej aniżeli gimnastyki i rysunków, nie dają tytułu do twierdzenia, że Kościół dąży do opanowania szkoły. Dziwnie zresztą brzmi w ustach prezesa zboru augs.-ewangelickiego apel do „demokratów i republikanów" do obrony szkoły przed „zachłannością kleru".

W czem się przejawia rzekome dążenie Kościoła do panowania nad państwem? Czy kler kieruje polityką zagraniczną lub wewnętrzną państwa? Czy w tym zakresie przejawiał jakiekolwiek dążenia?

Przeciwnie, katolicy w Polsce są raczej w pozycji obronnej, mimo, że stanowią 75 proc. ogółu ludności. Muszą bronić konkordatu, który nie daje Kościołowi w Polsce więcej, aniżeli konkordat pruski, a, przeciwnie, znacznie mniej. Muszą bronić szkoły przed zamachem na nią bezwyznaniowców, nieraz urzędowych. Zakonnikom odmawia się praw obywatelskich (n. p. tajny okólnik min. reform rolnych nr. 367). Organizacje katolickie młodzieży polskiej upośledza się na każdym kroku, tak samo, jak szkoły katolickie, i t. d.

Jeżeli się stawia zarzuty i to publicznie, z trybuny Senatu, to należy czynić to zawsze zgodnie z prawdą. Fałsz zwraca się przeciwko temu, kto go głosi.

MAJOLA
NAJSUBTELNIEJSZE
PUDRY
KOMPRYMOWANE
I W PROSZKU
Pw 9 690-62.163

Echa walnego zebrania Zw. Oficerów Rezerwy

Z kół zainteresowanych otrzymujemy następujące uwagi:

W nawiązaniu do sprawozdania walnego zebrania Związku Oficerów Rezerwy, koło na miasto Poznań, pragnę jako uczestnik zebrania dorzucić kilka szczegółów, które w rzeczonem sprawozdaniu zostały może niedostatecznie uwypuklone, lub pominięte. Przytaczam je dlatego, by wskazać na niezwykłe metody „sanacji", napotykane zresztą bardzo często.

Niezmiernie znamiennym szczegółem było przyjęcie na walnem zebraniu przeszło 30-tu członków, rekrutujących się prawie wyłącznie ze sfer urzędników wojewódzkich i ze straży granicznej. Zwiększenie w ten sposób zwolenników „sanacji", przymusowych i nieprzymusowych, miało zapewne na celu przeforsowanie partyjnych uchwał w celu dalszego mydlenia ócz społeczeństwu, że oficerowie rezerwy to zwolennicy „sanacji". Z jednej strony uniemożliwiono niezamożnym jednostkom wzięcie udziału w obradach walnego zgromadzenia przez zapowiedź, że w razie nieuiszczania składki członkowskiej w ciągu 6 miesięcy, odbierze się im prawo o decydowaniu w sprawach stowarzyszenia. Z drugiej strony, nowych członków obdarza się prawami decydowania o losach stowarzyszenia i w ten sposób doprowadza się do większości choćby tylko kilku głosami. Zapowiedź sprzecznego ze statutem odebrania głosu, jak już wspomniałem, miała swój skutek, gdyż wstrzymała od udziału sporo ambitnych jednostek, niezasobnych w fundusze. Jest to taktyka, która w niedalekiej przyszłości zapewne pomści się na obecnym zarządzie, gdyż takie lekceważenie członków jest conajmniej metodą dyktatorską, zapożyczoną z pewnych organizacyj, uważających uprawnienia, wynikające ze statutu, za papierowe przywileje.

Wybór delegatów na zjazd okręgowy odbył się w sytuacji nad wyraz ciekawej. Głosowanie poprzednie wskazywało wyraźnie, że prawie połowa członków, nie licząc nowych, przyjętych na ostatnim zebraniu, wypowiedziała się za tajnem głosowaniem. Mimo to zastosowano inną taktykę.

Na nic tu się nie zdadzą zarzuty jednego z „sanacyjnych" pułkowników rezerwy, że każdy z obecnych oficerów rezerwy winien mieć odwagę cywilną głosować jawnie, tak jak mu nakazuje sumienie. Mam poważne zastrzeżenia co do jawności głosowania ze względu na znaną dobrze taktykę przesiedlania urzędników popadających w niełaskę, do dalekich miejscowości, a nawet zwalniania. Wiem, że troska o rodzinę jest czemś bardzo poważnem i nie można jej z siebie zrzucić podniesieniem ręki podczas głosowania, choćby na zebraniu Związku Oficerów Rez. Wobec tego, że wniosek o tajne głosowanie poparty był przez prawie połowę zebranych, odrzucenie go było conajmniej niewłaściwością ze strony zarządu.

Mam wrażenie, że pewną niewłaściwością było też głosowanie nowych zmobilizowanych tak licznie członków nad sprawozdaniem zarządu. Dziwne jest bardzo, że zarząd nie odczuł sam tego, a dopiero zwracać trzeba mu było na to publicznie uwagę.

Mam nadzieję, że autokratyczne traktowanie członków przez zarząd Związku Oficerów Rezerwy dozna koniecznego, a zapewne i pożytecznego oświetlenia na przyszłem zebraniu okręgowem delegatów. Trudno bowiem pozwalać, ażeby członkowie, należący do organizacji od szeregu lat, byli majoryzowani przez specjalnie mobilizowaną większość, lub z tego powodu, że duża część obecnych nie może swobodnie oddać głosu w takim kierunku, w jakim idzie jej przekonanie wewnętrzne.

Wnoszenie partyjnej polityki do organizacji Związku Oficerów Rezerwy jest złem, które należy tępić bezwzględnie i z całą stanowczością.

(Uczestnik).

Dlaczego Hindenburg wstrzymał się z podpisaniem umowy likwidacyjnej z Polską?

(Wyjaśnienie urzędowej P. A. T.)

Berlin, 13. 3. (PAT.) W związku z komunikatem urzędowym, stwierdzającym, że prezydent Hindenburg nie podpisał jeszcze projektu ustawy, obejmującej m. in. polsko-niemiecką umowę likwidacyjną, i że odroczył na razie podpisanie celem zbadania, czy ustawa ta uchwalona została zgodnie z konstytucją, korespondent berliński P. A. T. otrzymał następujące wyjaśnienie:

Odroczenie podpisania nie odnosi się wyłącznie do umowy likwidacyjnej z Polską, lecz dotyczy ustawy, obejmującej wszystkie umowy likwidacyjne wogóle. Badaniu zgodności z konstytucją niemiecką żadna inna umowa likwidacyjna poza umową z Polską nie podlega. Prezydent Hindenburg zdecydował się na ten krok, licząc się ze względami na opinję publiczną w Niemczech. Żadna inna umowa bowiem poza Polską nie była tak ostro atakowana przez społeczeństwo opozycyjne, przytem umowa z Polską przyjęta została przez parlament tylko małą większością głosów.

Koła miarodajne nie wątpią jednak, że ustawa o umowach likwidacyjnych, obejmująca również umowę z Polską, zostanie w ciągu dni najbliższych przez prezydenta podpisana.

Co do samego rządu Rzeszy — podkreślają wspomniane koła — to stoi on na stanowisku, że polsko-niemiecka umowa likwidacyjna nie zawiera nic, co by pozostawało w sprzeczności z przepisami konstytucji Rzeszy i że ustawa, wyrażająca zgodę na umowę likwidacyjną z Polską, nie wymaga większości przewidzianej dla ustaw, zmieniających konstytucję. Rząd Rzeszy, mimo że tuż przed wniesieniem projektu ustawy o umowach likwidacyjnych dokładnie zbadał sprawę zgodności tej ustawy z konstytucją niemiecką, z chwilą gdy pojawiły się wątpliwości, zwrócił się o opinję do wybitnych uczonych w zakresie prawa konstytucyjnego, którzy uznali, że umowa z Polską zgodna jest z konstytucją.

Na zarzut, że umowa z Polską jakoby wywłaszczać ma obywateli niemieckich, co byłoby sprzeczne z konstytucją, koła miarodajne utrzymują, że wywłaszczenie w sensie art. 153 konstytucji Rzeszy nie wchodzi tu w rachubę, ponieważ Rzesza niemiecka nie zrzeka się pretensji prywatnych swoich obywateli, lecz tylko swoich własnych roszczeń opartych na prawie międzynarodowem. Nawet w wypadku, gdyby uznano, że zachodzi wywłaszczenie, to jest ono przecie według tego art. 153 dopuszczalne, o ile podpisane zostało ze względu na interesy ogólne. Taki wypadek zachodzi w umowie likwidacyjnej z Polską, od której rząd niemiecki oczekuje zabezpieczenia żywiołu niemieckiego na terenach Polsce odstąpionych.

Orędzie Hindenburga do narodu niemieckiego

Berlin, 14. 3. (PAT) Prezydent Hindenburg opublikował w związku z podpisaniem ustaw planu Younga orędzie do narodu niemieckiego. Prezydent stwierdza, że plan Younga w porównaniu z planem Dawesa przynosi poprawę i odciążenie i że jest pod względem gospodarczym i finansowym krokiem naprzód. Odrzucenie planu Younga miałoby dla gospodarstwa i finansów Rzeszy konsekwencje fatalne, wywołując ciężkie i groźne kryzysy, w życiu Niemiec.

Na prośbę organizacyj nacjonalistycznych, ażeby przez umieszczenie swego podpisu pod planem Younga nie zaciemniał sławy, zdobytej na polach walk, prezydent odpowiada, że zawsze spełniał swe obowiązki, nie oglądając się na względy osobiste i obecna decyzja jego pozbawiona jest również wszelkich myśli o sobie. Prezydent nawołuje wkońcu społeczeństwo niemieckie do zaniechania walk i sporów z powodu planu Younga, stwierdzając, że sprawa ta przez uchwałę parlamentu i przez umieszczenie podpisu jego pod ustawami haskiemi została przesądzona.

Nacjonaliści niemieccy protestują przeciw umowom haskim

Berlin, 14. 3. (PAT) Na znak protestu przeciw przyjęciu umów haskich nacjonaliści niemieccy zapowiedzieli akcję protestacyjną w całym kraju. Na niedzielę zwołane są zgromadzenia publiczne. Wczoraj na placu przed Reichstagiem grupa nacjonalistycznej młodzieży urządziła demonstrację przed pomnikiem Bismarka, paląc symboliczny egzemplarz umów haskich.

Cyfry ustawy skarbowej przyjęte przez Senat

Warszawa, 14. 3. (PAT Ostateczne cyfry ustawy skarbowej, przyjętej przez Senat, przedstawiają się jak następuje:

Wydatki zwyczajne 2.754.919.186 zł; wydatki nadzwyczajne 171.778.836 zł; Razem więc 2.926 698.022 zł.

Rozchody zwyczajne przedsiębiorstw 1.841.390.898 zł; wydatki nadzwyczajne przedsiębiorstw 271.077.952 zł; wydatki zwyczajne monopoli 722.719.998 zł; wydatki nadzw. monopoli 22.000.000 zł; dopłata do przedsiębiorstw 18.946.124 zł; razem wydatki ogólne 2.945.644.246 złotych.

Na pokrycie tych wydatków ustawa skarbowa przewiduje: dochody administracji 1.901.209.007 zł; wpłata przedsiębiorstw 180.286.984 zł; wpłaty monopoli 956 801.000 zł; łącznie zatem suma dochodów 3.038.326.991 zł.

Nadwyżka budżetowa wobec tego wynosi 92.682.745 zł.

Ciężkie położenie kupiectwa w Łodzi

Łódź, 14. 3. (AW) Kupiectwo łódzkie zamierza wysłać do ministra skarbu, do Izby skarbowej i do prezydenta m. Łodzi delegację, która domagać się będzie wstrzymania wszelkich płatności podatkowych na kwiecień, jak również wstrzymania egzekucji podatków zaległych. Ulgi te umożliwiają dokonanie w okresie przedświątecznym szeregu transakcyj oraz odzyskanie równowagi płatniczej.

Sprawę ciężkiego położenia kupiectwa wobec nadmiernych podatków rozważało posiedzenie zarządu Stowarzyszeń Centralnych Kupców i Przemysłowców woj. łódzkiego. Na posiedzeniu tem wysłano do min. przem. i handlu Kwiatkowskiego depeszę następującej treści:

„Zarząd Centralny Stow. Kupców i Przemysłowców woj. łódzkiego zaniepokojony sytuacją kupiectwa, która w dużej mierze spowodowana została nadmiernemi przeciążeniami podatkowemi, w szczególności podatkiem obrotowym, prosi p. ministra o wywarcie wpływu, aby utrzymane zostały stawki podatku obrotowego od 1. 4. 1930 r., przyjęte przez komisję budżetową w II czytaniu i zaakceptowane przez min. skarbu. Ostatni projekt noweli min. skarbu spowodował nietylko zupełne poderwanie egzystencji kupiectwa ale i wpłynął na ogólną sytuację gospodarczą państwa". Podobnej treści depeszę wysłał zarząd Stow. Kupców do min. skarbu.

Wielkie nadużycia w „Orbisie".

Lwów, 14. 3. (AW) W poniedziałek dnia 17 bm. przed tutejszym sądem karnym odbędzie się rozprawa w sprawie nadużyć w „Orbisie", t. j. w lwowskiem biurze sprzedaży biletów kolejowych. Nadużycia te wyszły na jaw przed 2 laty po śmierci był. współwłaściciela biura, dyrektora Radoszewskiego. Na ławie oskarżonych zasiądą członkowie dyrekcji Kuśnierski i Matogowa, urzędnik min. komunikacji Dutkiewicz i b. funkcjonarjusz „Orbisu" Teiber, oskarżeni o oszustwo i zdefraudowanie około 300 tys. zł.

Nadużycia sięgały miljonów, z powodu jednak zagmatwania ksiąg rachunkowych wzięto za podstawę oskarżenia tylko nadużycia popełnione od r. 1927. Rozprawa potrwać ma około 10 dni.

Rząd Mac Donalda utrzymał się.

Londyn, 14. 3. (AW) Przywódca konserwatystów Baldwin zgłosił wczoraj w Izbie votum nieufności dla rządu Mac Donalda. Wniosek jednak upadł większością 308 osób Labour Party przeciwko 235 głosów konserwatystów.

Pies - przemytnik

Katowice, 14. 3. (AW) Śląska straż graniczna schwytała psa - wilka, który do obroży miał przyczepioną paczkę, zawierającą przemycone z Niemiec jedwabie i firanki, wartości około 1.500 zł. Pies był specjalnie wytresowany do przemycania towarów. Psa odesłano do urzędu celnego w Lublińcu, a właściciela pociągnięto do odpowiedzialności sądowej.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Poznań, 14 marca 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118.5 f w h); b) pszenicy 752 gr (129. f w h). c) jęczmienia 673 gr (114.1 f. w. h.); d) owsa 508 gr. 84.6 w h.).

„Ceny transakcyjne"

Żyto 30 tonn parytet Poznań	17,30—17,40

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	16.25— 16.75
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	31.50 — 32,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	18.25 — 18,75
Jęczmień browarowy	21.00— 23,00
Usposobienie słabe.	
Owies	15,00— 16,00
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł work według urzędowo ustalonego typu (70%)	29.00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł work.	50,00— 54.00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	11.00— 12,00
Otręby pszenne	14.00— 15 00
Wyka latowa	25.00— 27.00
Peluszka	23,00— 25.00
Groch polny	26.00— 29.00
Groch Victoria	28.00— 33.00
Groch Folgera	26.00— 29,00
Łubin niebieski	20.00— 22,00
Łubin żółty	23.00— 25.00
Seradela	18.00— 22.00
Koniczyn czerwona	120,00—140.00
Koniczyna biała	150.00—210,00
Koniczyna szwedzka	170,00—200,00
Koniczyna żółta odtłuszcz.	120,00—135,00
Koniczyna żółta w łuskach	55.00— 60,00
Przelot	80.00—105.00
Inkarnatka	200 00 - 220.00
Tymoteusz	42,00— 50,00
Rajgras angielski	90,00—110,00
Tatarka	25,00— 27,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Uwaga: Sytuacja na rynku żytnim w dalszym ciągu bez zmiany.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 14 marca 1930.

Spędzono: wołów 3, buhai 11, krów 23. świń 376, cieląt 127, owiec 4; razem 798 sztuk zwierząt.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.90 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.90 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.35 do 212.65 zł, gotówką 211.95 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173.04 do 173.30 zł, gotówką 172.70 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 14 marca 1930.

Dzisiejsza giełda miała przebieg więcej spokojniejszy i kursy nie wykazywały żadnej zmiany.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych nadal popyt na 5 proc. poż. konwers., za którą płacono 53 proc., zaś 8 proc. listy dolarowe Pozn. Ziem. Kredyt. były w transakcjach po 94,50 proc. (przy dew. 8,90), a za 4 proc. listy zast. konwert. płacono 40,50 proc. Mniejszą ilość 6 proc. listów żytnich handlowano po 19,50—19,25 bez notowania kursu. Premj. dolarowe były w zaofiarowaniu po 74,— bez odbiorców.

Akcje bankowe bez transakcyj i bez notowania.

Z akcyj przemysłowych robiono obroty Cegielskim po 40,— i płacono za Dr. R. May 65,—.

Ceduła urzędowa z dnia 14 marca 1930 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 53% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 94,50% +
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 40,50% P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 40.— +
Dr. Roman May I em. zł 65,— P.
Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 14. 3. 1930.

Waluty	Gotówka		
Dolary St. Zjed.	tr.: 8.90	sp.: 8.92	kup.: 8.88
Guldeny gdańskie	173,39	173,82	172,96

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	357,78	358,68	356,88
Kopenhaga	238,80	239,40	238,20
Londyn	43,37¾	43,48	43,27½
Nowy Jork czeki	8.90,6	8,92,6	8,88,6
Paryż	34.91½	35,00	34,83
Praga	26,43	26,49	26,37
Szwajcarja	172,62	173,05	172,19
Włochy	46,75½	46,87	46,64

Tendencja niejednolita

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż inwest	128,50 128,00
5% poż premj dol.	75,00
6% poż dol.	74.25
10% poż. kol.	102,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	168,50—168.00
Bank Zw Sp. Zarob.	0.00— 78.50
Spiess	103,00—103,50
W. T Węgla	0.00— 52.50
Starachowice	0.00— 21,25

Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 14 marca 1930.

Pszenica march od st załad 76-77 kg przeciętn jakości	234.00—237,00
Tendencja mocna.	
Żyto marca od stacji załad 72 kg przeciętnej jakości	141.00—146.00
Tendencja mocna.	
Owies march do stacji zał.	118.00—127.00
Tendencja mocna.	
Jęczmień browarowy	160,00—170,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	140.00—150.00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin	0.00—155.00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Hamburg	141.00—142,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	26 50—34.00
Tendencja stała.	
Mąka żytnia	20.00—23.50
Tendencja stała.	
Ospa pszenna	08.00—08.50
Tendencja stała.	
Ospa żytnia	07.50—07.75
Tendencja stała.	
Groch Victoria	20.00—25.00
Groch dr jadalny	18.00—20.00
Groch pastewny	16.00—17.00
Peluszka	16.50—19 00
Bób polny	16.00—17.50
Wyka	19.00—23.00
Łubin niebieski	12,50—14.00
Łubin żółty	16,00—17.50
Seradela nowa	27,00—30.00
Makuch rzepakowy	12.00—13.00
Makuch lniany	16 2)—17.00
Wytłoki suche	06.30—06.50
Śrót Soya	13,20—13 80
Płatki ziemniaczane	11 00—11,50

Ogólna tendencja mocna.

Notowania złotego w Berlinie z dnia 14. 3. 1930.

Wypłaty na Warszawę	46 85—47.05
Noty wielkie	46.70—47.10

Kino Metropolis
Dzisiaj premjera!
Arcywesołej komedji p. t.
Ona w prawo - On w lewo...
W rolach głównych: **Lotty Neumann** i sympatyczny **George Aleksander.**
Seanse o godzinie 5, 7 i 9.
Ceny miejsc **I. 1 — zł Balkon 1.50 zł**
II. 0.75 „ Loże 2.— „
Pw 9959-11,78

W pierwszych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego i łagodnego

MYDŁA DLA DZIECI **NIVEA**

Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dzieci.

Cena: Zł. 1.50

Na deszcz, wichurę i śnieg

KREM NIVEA

Wiatr i niepogoda, mróz i wilgoć stale pozbawiają skórę ważnych składników, sprzyjając tworzeniu się przedwczesnych zmarszczek. Świeże powietrze jednakże niezbędne jest dla skóry, a Krem Nivea chroni ją przed szkodliwem działaniem niepogody. Tylko Krem Nivea zawiera Euceryt i chroni delikatne tkanki skóry przed wysuszeniem, zapobiegając tworzeniu się fałd i zmarszczek. Zachowajcież wygląd młodociany aż do późnej starości! Wystarczy niewielki trud: Stosować codzienne Krem Nivea!

Cena za opakowania w pudełkach gr 40 i 75, zł 1.40 i 2.00 w tubach czysto cynowych zł 1.35 i 2.25

Krem Nivea wnika w skórę i nie pozostawia połysku.

Wyrób krajowy firmy PEBECO, sp. z o. odp. w Katowicach

O system polityki zagranicznej

Przemówienie sen. Stanisława Kozickiego, wygłoszone w Senacie dnia 12 marca

Chciałbym zwrócić uwagę tylko na to, co mojem zdaniem, stanowi istotę sytuacji międzynarodowej i co stanowić powinno istotę polskiej polityki zagranicznej. Jeżeli chce się scharakteryzować obecny moment dziejowy, to sądzę, że nie jest się dalekim od prawdy, jeżeli się mówi, że jest to moment, w którym państwa zwyciężone w wielkiej wojnie pracują nad tem, aby przygotować się do zniweczenia następstw zwycięstwa.

Polityka Niemiec

W tych dążeniach oczywiście na pierwszym planie stoi państwo, które miało największy interes w wygraniu wojny, które poniosło największą klęskę przez przegranie wojny i które przez swoją liczebność, przez zalety swej ludności, przez swoje tradycje, jest powołane do tego, aby historyczną rolę w dziejach ludzkości odegrać. To znaczy Niemcy. I mojem zdaniem na czoło wszystkich zagadnień politycznych doby obecnej wysuwa się dążenie Niemiec do tego, co się nazywa popularnie zwaleniem traktatu wersalskiego. Mówią to sami Niemcy. Przytoczyć przykładów można wiele, nie będę ich szukał w dalekiej przeszłości. W ostatnich dniach, w ostatnich godzinach nieledwie w czasie dyskusji nad ratyfikacją planu Younga, w czasie dyskusji nad ratyfikacją umowy z Polską, jaka się odbyła w parlamencie Rzeszy, wszyscy, literalnie wszyscy mówcy parlamentu niemieckiego, począwszy od przedstawicieli rządu, skończywszy na przedstawicielach socjalnej demokracji, powiedzieli, że Niemcy nie mogą uznać wojny za zlikwidowaną, póki nie jest załatwiona sprawa rewizji granicy polsko-niemieckiej. Parę dni temu ks. prałat Ulitzka, przedstawiciel centrum niemieckiego, jasno to powiedział: Niemcy nie uznają wojny za zlikwidowaną, póki nieznośny, niemożliwy stan na wschodzie ich nie będzie zmieniony. To jest podstawa całej polityki niemieckiej.

Nietylko się o tem mówi, lecz się wszystko robi, ażeby do tego rezultatu doprowadzić. Prowadzi się propagandę w całym świecie, która uzyskała już dzisiaj ten rezultat, że nasze stare, polskie Pomorze, nawet nasi przyjaciele, a nawet czasem my sami nazywamy bezsensownie korytarzem, co nasuwa pojęcie, że to jest coś sztucznego, coś, co powinno być zniesione. Na terenie Ligi Narodów przygotowuje się takie zmiany w statucie Ligi, które mają służyć celowi rewizji traktatu wersalskiego. Pamięta się o tych artykułach, jak art. 19, które mają posłużyć do tego celu, a pomija się i przemilcza te artykuły, które świadczą, że przecież Liga Narodów nie po to została powołana do życia, aby rewidować traktaty, ale po to, aby, w myśl intencji swego twórcy, prezydenta Wilsona, pilnować nowych, sprawiedliwszych granic, przez traktaty ustanowionych. Używa się sprawy mniejszości narodowych, jak używało się w 18-tym wieku sprawy dysydentów, na to, aby uzyskać możność ingerencji w wewnętrzne sprawy Polski.

Polityka niemiecka zmierza do tego, ażeby sobie ułatwić tę przyszłą rewizję postanowień terytorjalnych traktatu wersalskiego. Prąd pokojowy, jaki istnieje dziś w świecie, usiłowania zabezpieczenia pokoju przez gwarancje międzynarodowe, jest przez Niemcy używany jako narzędzie, jako podstawa do tego, aby w atmosferze pacyfikacyjnej rozbroić swych przeciwników, aby w tej atmosferze pacyfikacyjnej wytworzyć sobie grunt podatny do tego, ażeby kiedyś postawić tak zw. sprawę pokojowej rewizji granicy polsko-niemieckiej.

Tak samo traktaty locarneńskie i porozumienie z Francją, które we Francji są rozumiane jako zakończenie wojny, jako likwidacja sporów międzynarodowych, w Niemczech są rozumiane zgoła inaczej. W Niemczech porozumienie z Francją jest rozumiane w ten sposób, że należy tymczasem porozumieć się na zachodzie, aby zyskać wolną rękę na wschodzie, że należy zagwarantować granicę francuską, ażeby mieć wolność poddania rewizji granicy polsko-niemieckiej.

Te przykłady wystarczą, aby uzasadnić tezę, że głównym momentem dzisiejszej polityki zagranicznej międzynarodowej i głównem niebezpieczeństwem dla pokoju europejskiego i światowego są powyżej scharakteryzowane dążenia państwa niemieckiego do wywrócenia podstaw terytorjalnych, ustanowionych przez traktat wersalski. Ten fakt bardzo blisko obchodzi Polskę i politykę polską, bo te dążenia godzą w pierwszej linji w naszą całość terytorjalną.

Nie jestem wrogiem Niemców, ani zwolennikiem polityki nienawiści w stosunku do Niemiec. Bardzobym pragnął, żebyśmy z narodem niemieckim, który w ciągu dziejów wykazał wiele zalet i tyle dla cywilizacji zrobił, mogli żyć w dobrych sąsiedzkich i przyjacielskich stosunkach. Jednak historja tak się złożyła i wytworzyły się takie stosunki, że my na żadne kompromisy dla osiągnięcia tych dobrych stosunków sąsiedzkich pójść nie możemy. Niemcy domagają się rewizji granicy polsko-niemieckiej w tym duchu i w tych rozmiarach, w jakich domagali się przed rokiem 1772. Przecież pamiętamy dobrze, że pierwszy rozbiór Polski, to nie było nic innego, jak pokojowa rewizja granicy polsko-niemieckiej. Na hańbę narodu polskiego zostało to dokonane pokojowo, delegacja przez Sejm polski wybrana na drodze pokojowej zatwierdziła pierwszy rozbiór Polski, a Niemcy przy tym rozbiorze otrzymali nasze obecne Pomorze, to, czego żądają dziś. Wiemy, że po pierwszym rozbiorze przyszły rozbiory następne, bo musiały przyjść, bo jeżeli Polska utraciła Pomorze, to musiała w następstwie z przyczyn historycznych i geograficznych utracić byt niepodległy.

I dlatego dziś my, gdybyśmy nawet całemu światu chcieli ułatwić jego pokojowe współżycie, na tym punkcie żadnego kompromisu zawrzeć nie możemy — bo byśmy wykreślili państwo polskie z pośród państw tego świata. I dlatego, jeśli Niemcy w swojej akcji wewnętrznej, w swojej prasie, w swoich szkołach uczą młode pokolenie, że Polska musi oddać Pomorze i Górny Śląsk, to mojem zdaniem przygotowywują wojnę, takich rzeczy bezkarnie się w naród nie wpaja. Jeśli naród niemiecki uważa to za swoje istotne zadanie, a z drugiej strony istnieje naród, który kompromisu zawrzeć nie może, to takie rzeczy w historji rozstrzygają się tylko na polu walki. I dlatego licząc się z tym faktem, wskazaniem dla polskiej polityki zagranicznej być musi, że cały system tej polityki w dobie obecnej musi być przystosowany do powyżej wskazanych faktów. Z tych faktów muszą płynąć wskazania dla całej polskiej polityki państwowej. Najprzód dla polityki wewnętrznej, naród polski musi dążyć do konsolidacji wewnętrznej, naród polski musi dążyć do konsolidacji wewnętrznej, do gospodarczego rozwoju i do tego, by posiadać siły potrzebne do obrony swego terytorjum. Wynika też stąd szereg następstw na terenie polskiej polityki zagranicznej.

Pierwszą konsekwencją jest to, żeśmy powinni wyraźnie światu powiedzieć, iż w tej dziedzinie, o której była mowa, niema kompromisu między Polską a Niemcami. Trzeba stwierdzić, że dziś, niestety, tej świadomości w świecie międzynarodowym niema. Fałszywą jest polityka naszego ministerstwa spraw zagranicznych, które się tak zachowuje, jakby to zagadnienie nie istniało. To jest zagadnienie, które jest nam narzucone, naszym obowiązkiem wobec przyjaciół i wobec nieprzyjaciół jest powiedzieć, że kto chce — wszystko jedno jaką drogą, wojenną czy pokojową — zmienić granice Polski, ten prowadzi prostą drogą do wojny.

Po drugie sądzę, że zadaniem naszej polityki być musi, ażeby przestał istnieć — szukam wyrażenia łagodnego — skandal polityczny, w stosunkach międzynarodowych, polegający na tem, że państwo, z którem się jest w normalnych stosunkach, którego poseł jest w Warszawie, z którem prowadzi się rokowania, — publicznie, jawnie, w urzędowych oświadczeniach swoich przedstawicieli, mówi o zmianie granic Polski. Tego robić niewolno i sądzę, że są sposoby na to, ażeby temu przeszkodzić. Nie zamierzam proponować wojny, ani odwoływać posła z Berlina, ale sądzę, że można powiedzieć przedstawicielom obcego mocarstwa: pierwszym warunkiem naszej rozmowy jest to, aby przedstawiciele rządu niemieckiego przestali mówić o granicach Polski.

Jeśli to czynią, to popełniają nieprzyzwoitość. Wyobrażam sobie, że gdyby tu wszedł ktoś na tę trybunę i zaczął dowodzić, że traktat wersalski nie zadawalnia Polaków, że przecież w Prusach Książęcych całe południe jest zamieszkane przez Polaków, że przecież na Warmji są Polacy, że przecież naturalną koniecznością państwa polskiego byłoby oparcie się o morze od Kłajpedy do Żarnowca że przecież całe zaplecze polskie dąży przez Królewiec do morza, że sprawiedliwszem jest, ażeby ucierpiały 2 miljony Niemców, aniżeli 30 miljonowy naród polski, wyobrażam sobie, coby nam powiedziano po tamtej stronie granicy? Tymczasem w stosunku do nas to się odbywa.

Gwarancje bezpieczeństwa

Dalej: sądzę, że nie wystarczy dążenie do zabezpieczenia naszych granic i całości naszego terytorjum, wyrażające się w szukaniu gwarancyj międzynarodowych i popieraniu wszystkich dążeń do tego, ażeby jaknajwięcej tych dokumentów gwarantujących pokój się gromadziło. Polska musi być tam wszędzie obecna. My nietylko mówimy, ale chcemy pokoju, chcemy pokoju istotnego dlatego, że nasze państwo ma tyle wewnątrz do zrobienia, że musi mieć długi okres pokoju.

Ale musimy też sobie zdawać sprawę, że w stosunkach ludzkich w roku pańskim 1919 nic się zasadniczo nie zmieniło. Ludzie rządzą się temi samemi namiętnościami, któremi rządzili się zawsze. Jedyną realną gwarancją całości i niezawisłości państw od początku świata, a sądzę osobiście, że i do końca świata będzie to, jeżeli te państwa będą posiadały siły i jeżeli będą związane sojuszami z tymi, którzy są silni i mają podobne do nich interesy. Uważam, że powinniśmy być i w Genewie i podpisywać pakt Kellogga i wszystkie podobne umowy, które się pojawią; to jednak nie powinno nas zwalniać od stałego myślenia o zabezpieczeniu swej niezawisłości inną drogą. P. minister Zaleski w dyskusji w komisji spraw zagranicznych Senatu powiedział, że powinniśmy się wzorować na przykładzie Francji, która prowadzi politykę pokojową, ale która jednocześnie uchwala 3 miljardy franków na wzmocnienie fortyfikacji na granicy. Jest to rzecz słuszna i ważna, tylko dopóki nie zobaczę w budżecie ministerjum spraw wojskowych funduszów na fortyfikację granicy zachodniej, dopóty to, co powiedział p. Zaleski, jest jego prywatną opinją, a nie jest oświadczeniem rządu polskiego. — Postępowanie w duchu tego właśnie wskazania nakazuje nam pielęgnowanie i rozwijanie naszych sojuszów, nakazuje nam współdziałanie z temi państwami, które są tak, jak my zainteresowane w utrzymaniu porządku rzeczy wprowadzonego przez zwycięstwo. Należy przypuszczać, że te same czynniki, które zmusiły szereg państw wbrew ich woli nawet do udziału w wielkiej wojnie w chwili, gdy groziła hegemonja Niemiec, gdyby to niebezpieczeństwo znowu się zjawiło zmusiłyby te państwa do zajęcia podobnego stanowiska.

Sojusze

Polityka polska winna szukać sojuszów i współdziałania z temi właśnie państwami. Jest wielkim błędem, jeżeli polityka nasza o tem zapomina, sądzę, że nie można gdzieindziej szukać oparcia na te chwile krytyczne. Nie będę tu wchodził w szczegóły, dla każdego jest jasnem, że nasz sojusz z państwami Europy środkowo - wschodniej i nasz sojusz z Francją, to są podstawy tej organizacji politycznej świata powojennego.

Ale, jeżeli się mówi o sojuszach, to nie tylko trzeba myśleć o tem, jak inni te sojusze dochowują i jak się na ni zapatrują, ale trzeba pamiętać o tem, że siła i trwałość sojuszów zależy przedewszystkiem od nas samych. Musimy myśleć o tem, jak o swoich obowiązków sojuszniczych powinniśmy się wywiązać. Naprzykład w stosunku do Francji nie tylko musimy żywić do niej życzliwe uczucia i nie tylko musimy dbać o to, aby nasze siły wojskowe odpowiadały potrzebom porozumienia politycznego, mamy też obowiązek mówić politykom francuskim prawdę. Jesteśmy tu na wschodzie postawieni w takich warunkach, że widzimy wiele rzeczy, których z odległości się nie widzi. Przedewszystkiem widzimy powszechne dążenie Niemiec do poddania rewizji granicy polsko - niemieckiej, widzimy, że psychologja i charakter Niemiec nie zmieniły się w ciągu wieków, widzimy to, że w czynnikach historycznych geograficznych, które wytworzyły obecną sytuację w Europie wsch., nic się nie zmieniło. Wiemy, że sprawa polsko-niemiecka to nie jest sprawa wczorajsza, albo przedwczorajsza, wiemy, że to jest tysiącletni spór historyczny, który nie da się załatwić jednem pociągnięciem pióra.

To powinniśmy powiedzieć naszym przyjaciołom we Francji i zwrócić ich uwagę na to, że myśl o tem, że na porozumieniu francusko - niemieckiem można oprzeć pokój światowy, jest złudzeniem, bo żeby do tego porozumienia istotnie doprowadzić, trzeba wypełnić wszystkie warunki Niemiec a przedewszystkiem istotne warunki Niemiec, a jednym z tych warunków istotnych jest rewizja granicy polsko-niemieckiej.

Ks. prałat Ulitzka powiedział, że póki istnieje obecny stan na wschodzie,

Kawa Kneipp —

zdrowa jak chleb powszedni,

smakuje z małym dodatkiem domieszki

„Prawdziwej Francka"

z młynkiem prawie jak dobra kawa ziarnista!

Pw 9952-9.276

póty Niemcy wojny nie mogą uważać za zlikwidowaną. Opinja francuska uważa, że podpisanie planu Younga i wycofanie się z Nadrenji oznacza likwidację wojny, opinja niemiecka uważa natomiast, że podpisanie planu Younga i wycofanie wojsk z Nadrenji jest rozpoczęciem nowego okresu, okresu rewindykacyj terytorjalnych. I tu tkwi nieporozumienie. Niema możności prowadzenia jednocześnie polityki integralnego zachowania traktatu wersalskiego i polityki oparcia pokoju świata na porozumieniu francusko - niemieckiem.

Polityka rządu

Tak przedstawia się sytuacja międzynarodowa i taką powinna być polityka zagraniczna Polski. Mam wrażenie, że nasze ministerjum i tej sytuacji nie docenia i systemu politycznego do tej sytuacji nie stosuje.

Tak rzadko mamy możność usłyszenia, co myśli o tem rząd, że powoływać się na deklarację nie możemy. Ale są dwa fakty, które na to wskazują. Fakt pierwszy to polityka w stosunku do okupacji Nadrenji; fakt drugi, to umowy zawarte 31 października.

Polska polityka nie docenia i nie doceniała wagi okupacji Nadrenji. Prawda, że okupacja miała trwać tylko do 1935 r. Ale pięć lat okupacji gwarantującej nam bezpieczeństwo bezwzględne i zużytkowanie tego czasu, ażeby to zrobić, o czem mówił p. minister Zaleski w komisji senackiej, to jest bardzo dużo. Okupacja Nadrenji, to jest weksel i to zabezpieczony na dobrej hipotece, zastąpiono ją słowem honoru. Żaden uczciwy ojciec rodziny nie zgodzi się podrzeć weksel i zrzec się hipoteki za słowo honoru najlepszego wierzyciela. W stosunkach międzynarodowych są te same stosunki, co w prywatnych. Trzeba było wszystko zrobić, co można było, ażeby do tego nie dopuścić, ażeby zyskać gwarancje zastępcze. Jeśli Polska myśli na serjo o swojej przyszłości, to wynikiem ewakuacji Nadrenji powinno być wstawienie w przyszłym budżecie miljonowych sum na obronę granicy zachodniej; to znaczy, że za niepowodzenia dyplomacji państwo musi płacić gotówką. Co się tyczy umów z 31 października, to różne mogą być na nie poglądy. Różnice jednak poglądów na te umowy nie stąd wynikają, że się różnie ocenia zyski i straty, jakie te umowy dają, ale stąd, że przy zawieraniu tych umów nie liczono się z tem, że przez Niemcy umowy te są uważane za podstawę do przyszłej walki przeciw naszym granicom; bo w planie Niemiec, obok innych rzeczy, jest wzmocnienie, albo też utrzymanie żywiołu niemieckiego i stanu posiadania niemieckiego na terytorjum Polski. Przez te umowy przekroczono zasadę: nie wolno robić nic takiego, coby było najmniejszem ułatwieniem przyszłego ataku na terytorjum Polski. Otóż przez zostawienie żywiołu niemieckiego na ziemiach polskich przez gwarantowanie stanu posiadania niemieckiego ułatwia się, jak to każdy rozumie, uzyskanie tego w przyszłości. Jest to sedno nieporozumienia, jest to dla mnie dowodem, że kierownictwo ministerjum spraw zagranicznych nie spojrzało na to we właściwej chwili z właściwego punktu widzenia.

Francja i Włochy

Idąc dalej i mówiąc o budowaniu organizacji międzynarodowej, która ma się przeciwstawić dążeniu do zwalenia następstw wielkiej wojny, mówiąc o konieczności zabezpieczenia pokoju światowego nie przez znachorskie zamawianie, ale przez istotne zabiegi lekarskie, to jest wzmożenie siły tych, którzy istotnie tego pokoju potrzebują, chciałbym wskazać na to jeszcze, że polityka polska powinna nietylko współdziałać z tymi, którzy mają wspólne z nami interesy, ale i w granicach swojej możności działać w tym kierunku, ażeby między temi państwami, które w przyszłości mogą obok nas się znaleźć, wyrównywały się stosunki i dochodziło do zbliżenia. I tak naprzykład wielkiej wagi zadaniem w polityce międzynarodowej, zdaniem mojem, jest zbliżenie włosko-francuskie i szkoda, że ze strony polityki polskiej zbyt małe są robione usiłowania, choćby w granicach skromnej możności, ażeby w takiej akcji współdziałać.

Stosunek do Rosji

Tak samo, sądzę, dla sprawy pokoju powszechnego są ważne nasze stosunki z sąsiadem wschodnim. Pamiętajmy o tem, że upadek Polski był wynikiem porozumienia rosyjsko-niemieckiego i że trwanie i wzmacnianie porozumienia rosyjsko-niemieckiego, ten fundament całej polityki bismarkowskiej, jest groźbą dla przyszłości Polski, a stąd, mojem zdaniem, jasno wynika, że linją wytyczną polityki polskiej powinno być dążenie do niedopuszczenia do tego współdziałania przy równoczesnem dążeniu do szukania porozumienia z Rosją.

W każdem państwie obok interesów regime'ów i rządów, które istnieją i warstw, które narazie rządzą, są także wieczne interesy narodowe i państwowe. Jeżeli patrzymy na rozwój polityki państw, to widzimy, że zmieniają się rządy, zmieniają się ustroje, ale te zasadnicze linje dziejowe polityki państwa pozostają. Kto obserwuje politykę rosyjską, ten widzi, że już dziś, nawet przy tak sekciarskim rządzie, jaki jest, zarysowują się odwieczne linje polityki rosyjskiej, czy to w stosunku do Wschodu dalekiego, czy bliskiego, czy w innych kierunkach. I, proszę panów, regime'y są przemijające i obecny ustrój rosyjski jest przemijający ale te odwieczne dziejowe dążenia zostają. Regułą polityki polskiej powinno być nie robić nic takiego, coby nam przeszkadzało w poprowadzeniu linji porozumienia z naszym wschodnim sąsiadem w przyszłości, a to tembardziej, że jeżeli patrzeć na te rzeczy z daleka, nie stoją tu na przeszkodzie żadne istotne czynniki polityczne, o ile są istotne powody, które przeszkadzają dojść do kompromisu z Niemcami, o tyle niema istotnych powodów, któreby nam przeszkadzały w dojściu do porozumienia ze wschodnim sąsiadem. Przeciwnie, to, co się dzieje w Azji, ten fakt, że Rosja weszła w bezpośrednie stosunki z dalekim wschodem, że tam na dalekim Wschodzie wyrastają potęgi, które już dziś zwracają się przeciw Rosji, (dowodem na to ostatnia wojna rosyjsko-chińska), wszystko to wskazuje, że w linji polityki rosyjskiej zajdą w przyszłości daleko idące zmiany. I z tem powinna liczyć się polityka polska. Na chwilę bieżącą zaś musi ta polityka mieć za zasadę zachować wobec Rosji stanowisko pokojowe i nie wtrącać się w jej wewnętrzne sprawy.

Są dziś czynniki w świecie, które myślą o tem, aby Polskę wyzyskać na wypadek załamania się wewnętrznego Rosji. Nie chcę tutaj wchodzić w przewidywania, czy to jest możliwe, czy nie, ale są czynniki, które przewidują, że wskutek załamania się „piatiletki" i wskutek obecnej reformy agrarnej...

M a r s z a ł e k: Zwracam uwagę p. senatora, ażeby się nie mieszał do stosunków wewnętrznych innych państw.

S. K o z i c k i: Właśnie przemawiam w tym duchu, aby się w jego wewnętrzne stosunki nie wtrącać.

Ponieważ są takie przewidywania i takie dążenia, uważam za stosowne powiedzieć, że opinja polska, a przynajmniej znakomita większość tej opinji stoi, niezależnie od poglądów politycznych konsideracyj historyczno-politycznych na tem stanowisku, że Polska musi zachować stanowisko pokojowe, oraz przestrzegać zasady niewtrącania się w wewnętrzne sprawy Rosji.

Odpowiedzialność

Kończąc, zwracam uwagę na to, że na naszej polityce zagranicznej spoczywa ogromna odpowiedzialność, że opinja publiczna sprawami z dziedziny polityki zagranicznej powinna się żywo interesować, dlatego, że za błędy, za fałszywą ocenę sytuacji międzynarodowej, za fałszywą drogę wybraną w danej chwili zapłacimy nietylko, jak przy ewakuacji Nadrenji, pieniędzmi, ale będziemy płacili naszą krwią, albo krwią najbliższych pokoleń. I dlatego na naszem kierownictwie polityki zagranicznej spoczywa straszliwa i wielka odpowiedzialność.

Na czele pism...

To nie nasza opinja, to opinja czytelnika „Wielkopolskiej Jlustracji". Piszą jej bowiem:

Bezsprzecznie w obecnej szacie kroczy „Wielkopolska Jlustracja" na czele nietylko krajowych ale i zagranicznych swych pięknych towarzyszek. Zaprawdę, znajduję bardzo wiele piękna w „Wielkopolskiej Jlustracji", która tak bardzo zachwyca i koi serce i duszę w „nerwowym 20 wieku".

Cześć i sława prawdziwej zasłudze!

Kreślę się

z prawdziwem poważaniem

Edward M.
Poznań, ul. Poplińskich.

Oryginały listów do redakcji przejrzeć można w godzinach redakcyjnych.

Emerytury dla ministrów

Czemu ten pośpiech?

Ostatnio rząd wniósł do sejmu projekt ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem prezesa rady ministrów i ministrów, przyjęty na posiedzeniu gabinetu.

W myśl tego przedłożenia, minister, który po zwolnieniu z stanowiska wraca do służby państwowej lub nie piastuje mandatu poselskiego, otrzyma zaopatrzenie w wysokości 3-miesięcznej pensji, o ile piastował swój urząd przez czas 6 miesięcy; jeżeli powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy, otrzyma 6-miesięczne wynagrodzenie; powyżej 12 do 24 miesięcy — 9-miesięczne wynagrodzenie o ile zaś piastował swój urząd powyżej 24 miesięcy, otrzymuje odprawę roczną.

Premjer, o ile piastował swój urząd do 12 miesięcy otrzymuje 6-miesięczną odprawę, powyżej 12 miesięcy do 24 miesięcy odprawę 9-miesięczną, a powyżej 24 miesięcy pensję roczną.

Projekt taki w chwili ogólnej depresji gospodarczej w kraju musi nasuwać niejeden komentarz.

W kwestji wychowania religijnego w szkole

Wielkie zebranie kobiet katolickich w Poznaniu.

W czwartek 13 bm. odbyło się w sali Ogrodu Zoologicznego wielkie zebranie kobiet katolickich w obronie wychowania religijnego w szkole. Sala wypełniona była po brzegi; reprezentowanych było 27 zrzeszeń katolicko - narodowych. Zebranie zagaiła p. Hel. Grossmanówna z Nar. Org. Kob. zaznaczając w swem przemówieniu, że sala ta nie raz w różnych sprawach gromadziła kobiety katolickie. Tym razem zeszły się w obronie wychowania relig. dziecka w szkole. Jest to głęboka troska, którą odczuwa każda Polka. Należy się więc skupić w celu umocnienia i bronienia wiary w duszach i sercach dzieci i młodzieży. — Fala bezwstydu, niemoralności, sekciarstwa i t. d. płynie na młode pokolenie, godząc w uczucia religijne. Milczeć dłużej nie można, i o to kobiety zabierają głos, by zdecydowanie wystąpić przeciwko tym objawom.

Następnie p. Zakrzewska z Tow. Ziemianek wygłosiła referat, w którym podkreśliła to, że kobieta silna duchem stała i stać będzie na straży wychowania dusz dziecięcych. Mamy coprawda polskie już szkoły, ale mimo to czuwać nad dzieckiem musimy wobec istniejącego hasła zakładania w Polsce szkół bezwyznaniowych. Mówiąc o rozpętaniu nienawiści do Boga w Bolszewji, podniosła prelegentka, że to niebezpieczeństwo przeciska się także do Polski w zdecydowany sposób.

Imieniem matek chrześcijańskich mówiła znana działaczka wśród wychództwa p. Teod. Pawłowska, zaznaczając, że potrzeba dużo sił i skupienia, by się przeciwstawić złu w rozmaitych postaciach. Mówiąc o metodach wychództwa stwierdza, że największą boleścią zawsze było, gdy ataki skierowywano na wiarę naszą świętą i daje żywe przykłady tej walki z religją katolicką na wychodźtwie.

W końcu przemawiała p. Irena Puzynianka, mająca jako Polka i Katoliczka wielkie zasługi. Mówczyni podniosła że toczy się bój o dusze polskiego dziecka o przyszłość narodu, o byt Polski. Wobec tego zagadnienia nie dość jest poświęcić jeden wieczór, lecz trzeba stale czuwać i radzić. Zagadnienie wychowania jest rzeczą wielką skoro Ojciec św. poświęcił jemu specjalną encyklikę. Papież kładzie wielki nacisk na obowiązek chrześcijańskiego wychowania młodzieży. Charakter religijny dziecka jest zagrożony m. in. także przez szerzące się w Polsce sekty masońskie. Co masonerja znaczy, o tem dokładnie mówił ks. Prymas na ostatnim zjeździe katolickim. Niebezpieczeństwo masonerji istnieje — wpływem swym stara się ona zawsze ogarnąć czynniki oświaty i wychowania młodzieży. Prelegentka wspomina o głośnem zebraniu oświatowem w Łowiczu, w Wilnie i t. d. Trzeba więc czuwać, by w tym duchu nowego prądu nie chowano młodzieży — zasad tych wszczepiać w duszę dziecka nie pozwolimy. Polska albo będzie katolicką, albo jej nie będzie.

W rezultacie uchwalono wysłać do władz, klubów poselskich i ks. Prymasa następujące rezolucje:

„Kobiety Polki i Katoliczki, zgromadzone na zebraniu w obronie nauki religji w szkołach, zwołanem w Poznaniu w sali Ogrodu Zoologicznego w dniu 13 marca 1930 r. zważywszy, że na zasadzie praw boskich i ludzkich, rodzicom przysługuje prawo stanowienia o kierunku wychowania własnych dzieci domagają się. 1. Szkoły wyznaniowej w Polsce, 2. aby każda szkoła polska miała zapewniony wykład religji katolickiej we wszystkich klasach, prowadzony przez wykwalifikowanych nauczycieli (nauczycielki), 3. aby nauczyciele (nauczycielki) szerzący bezwyznaniowość i masonerję byli usuwani, 4. aby dzieci polskich i katolickich nie uczyli nauczyciele (nauczycielki) wyznania mojżeszowego, 5. aby władze szkolne nie zachęcały młodzieży do uczęszczania na wykłady prelegentów, znanych z szerzenia poglądów antykatolickich i antymoralnych, 6. aby propaganda bezbożności nie miała dostępu do kursów kształcących nauczycielstwo szkół powszechnych, jako przyszłych wychowawców dzieci, 7. aby każdorazowy minister w. r. i o. p. był wyznania katolickiego, ponieważ wyznanie rzymsko - katolickie zajmuje w państwie naczelne stanowisko, jako religja przeważającej większości narodu, 8. aby uchwalone zostały ustawy, mocą których władze rozpoczęłyby systematyczną walkę z pornografją w prasie, literaturze i sztuce, ze szczególnem uwzględnieniem przedstawień i reklam filmowych, pod grozą surowych kar, 9. protestujemy stanowczo przeciwko redukcji godzin nauki religji w szkołach Wlkp., 10. protestujemy przeciwko wszelkim zakusom szerzenia indyferentyzmu religijnego w zakresie wychowania publicznego.

Osobne rezolucje uchwalono do referatu p. Puzynianki. Odśpiewaniem pieśni „My chcemy Boga" zakończono to podniosłe zebranie. (z)

Walne zebranie

Tow. Ziemianek Wlkp.

Obradujące w Poznaniu w dniu 11 marca walne zebranie Tow. Ziemianek Wlkp. przyjęło następujące rezolucje:

„Walne zebranie uchwala przestrzegać zawsze i wszędzie godła Towarzystwa Ziemianek, jak i bezpartyjności naszej organizacji.

„Ziemianki Wielkopolskie, zebrane w Poznaniu na dorocznym zjeździe, uznając niezłomnie, że jedyną podstawą i koniecznym warunkiem rozwoju życia rodzinnego, społecznego, narodowego jest Bóg i wiara w Niego, domagają się od Sejmu i czynników rządzących, aby nakazy religji katolickiej były szanowane we wszystkich dziedzinach życia, aby młodzież w szkole polskiej otrzymywała wychowanie religijne, aby Kościół Katolicki mógł używać w pełni przyznanych mu przez konkordat praw i przywilejów.

„Walne zebranie Ziemianek Wlkp. stwierdza, że poza pracą w najbliższych Kółkach Włościanek, ściśle z Tow. Ziemianek związanych, najbardziej wskazanemi do pracy oświatowej po wsiach są stowarzyszenia, które należą do związków diecezjalnych, a mianowicie: Tow. Kobiet Pracujących, Stow. Młodych Polek, Tow. Robotników Chrześcijańskich, Tow. Młodzieży Męskiej.

„Postanawiamy przestrzegać na naszych warsztatach: a) najskrzętniejszej pracy, przy umiejętnej organizacji tejże, b) racjonalnej gospodarki przy pogłębianiu wiadomości zawodowych, c) popieranie rodzimego przemysłu, celem zwalczania szerzącego się bezrobocia, d) zapobiegliwej oszczędności przy najdalej idącej samowystarczalności, nie usuwając się od tych wydatków, które dwór polski, jako kulturalna placówka narodowej oświaty i rozumnego miłosierdzia, zawsze ponosił i ponosić będzie".

Śnieżyca na Podkarpaciu

W a r s z a w a, 14. 3. (Tel. wł.) Od dwóch dni panuje na Podkarpaciu zwłaszcza w Tatrach i Zakopanem taka śnieżyca, że samochody i autobusy, zdążające do Zakopanego, ugrzęzły po drodze w zaspach śnieżnych. Komunikacja jest utrudniona. (w)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

W trosce o najmłodsze pokolenie

Problem wychowania dziecka — Przedszkole czy ochronka? — Ile mamy ochronek w Wielkopolsce

W czwartek odbyło się w wielkiej sali Bibljoteki uniwersyteckiej plenarne zebranie Towarzystwa Opieki nad ochronkami. Na porządku dziennym znalazły się dwa ciekawe referaty, a mianowicie p. Posadzowej n. t. „Znaczenie należytego wychowania dziecka", b. kuratora p. Chrzanowskiego n. t. „Ochronki w Wielkopolsce".

P. Posadzowa omówiła najważniejsze zasady wychowania dziecka do lat siedmiu. Niemowlę, przychodząc na świat, staje się człowiekiem pełnym, pełnym dla tego, że niczem się nie różni od dorosłego. Rodzi się z wadami i dodatniemi stronami swych najbliższych i danej epoki. Istota taka żyje wnętrzem swem, potrzebuje atmosfery ciepłej, radosnej i miłej opieki. Trzeba baczną zwracać uwagę na otoczenie, w jakiem się wychowuje. W dzieciństwie ogromny ono wpływ wywiera. Zależnie od tego dziecko staje się złem lub dobrem. Żałować należy tych matek, które chcąc mieć spokój w domu, wypychają poprostu swe dzieci na ulicę. Tam młoda istotka bardzo szybko przyswaja sobie i reaguje na błędy i złe nawyknienia dzieci ulicy. Do siódmego roku życia dziecko powinno być wychowywane w domu przez miłą i troskliwą opiekę. Ulica, podwórze bardzo szybko je zepsuje. Najpierw trzeba dla niego stworzyć silną powłokę, by odpornie reagowało na czyny źle wychowanych dzieci. W dziedzinie wychowania wielką rolę spełniają ochronki.

Doskonały referat nagrodzono huczemi oklaskami. Zkolei zabrał głos b. kurator p. Chrzanowski, który oparł się na statystyce ochronek w Wielkopolsce. Od pewnego czasu daje się zauważyć w sferach pedagogicznych prąd, zmierzający do zmienienia nazwy ochronki na „Przedszkole". Poznańskie kuratorjum ogłosiło w swoim czasie coś w rodzaju plebiscytu. Mianowicie zwróciło się do najpoważniejszych uczonych polskich, aby wypowiedzieli swą opinję co do nowego tworu „Przedszkola". Bez względna większość oświadczyła się za ochronką; wyraz przedszkole natomiast oznacza raczej miejsce jak np. przedpiekle, przedskale i t. d. W b. Kongresówce nazwa ta bardzo się rozpowszechnia, ale w Wielkopolsce nie znajdzie napewno uznania.

W woj. poznańskiem mieliśmy w 1914 r. 64 ochronki, z czego przypadało na wsie 35. W tym czasie nie było mowy o zakładu ochronek ze względu na ostre zarządzenia władz pruskich. Najstarszą w Polsce ochronką, gdyż istniejącą od 1858 r., jest ochronka w Kórniku. Statystyka roku 1925 przyniosła pocieszające dane: istniało już wtedy 154 ochronek. W roku 1929 woj. pozn. liczyło 187 ochronek, przyczem dzieci było 13,196, ochroniarek — 250. Na prowincję przypada 55 ochronek, reszta na miasta. Wśród powiatów pierwsze miejsca zajmują: szamotulski, kościański i śremski, z których każdy posiada po ośm ochronek. Poznań ma ich 21, obok niego kroczy Bydgoszcz z 17 ochronkami. (tr.)

Żałobna akademja

Uczczenie śp. Józefa Śliwińskiego

Niespodziewany zgon wielkiego artysty polskiego ś. p. Józefa Śliwińskiego poruszył do głębi wszystkich, dla których sztuka jest nieodłączną częścią przeżyć duchowych. Pragnąc uczcić pamięć niepospolitego interpretatora szopenowskich natchnień — Wielkopolska Szkoła Muzyczna w Poznaniu, przy której nieodżałowany mistrz prowadzi do ostatniej niemal chwili klasę fortepianu, urządziła w czwartek żałobną akademję.

Dr. W. Piotrowski dał wyczerpującą charakterystykę sztuki odtwórczej artysty, poczem nastąpiła część muzyczna w wykonaniu profesorów uczelni. Prof. Malawski odśpiewał wyjątki z oratorjum „Eljasz" — Mendelssohna i pieśń żałobną Brzostowskiego (napisaną z powodu śmierci ś p. Śliwińskiego); dr. W. Piotrowski przy akompanjamencie dr. Piotrowskiej odegrał sonatę (Le Tombeau) Le Clairea; prof. W. Brzostowski odegrał marsza żałobnego z sonaty b-moll Szopena.

W zebraniu uczestniczyło kilkaset osób z pośród miejscowych muzyków i kształcącej się młodzieży.

„Czarny ląd"

Ciekawy wykład o Afryce w Poznaniu

Na dzień 15. bm. zapowiada się dla intelektualnego Poznania, znanego z zainteresowań geograficznych, nielada uczta duchowa. Staraniem Towarzystwa Geograficznego odbędzie się mianowicie w Auli Uniwersyteckiej odczyt o wrażeniach z podróży po Afryce, wygłoszony przez prof. dr. Lotha z Warszawy.

Prelegent, profesor Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie, zebrał wiele obserwacyj naukowych i wrażeń niecodziennych, podróżując wielokrotnie po kontynencie czarnych ludzi i białego żaru. Ostatnio, w końcu ubiegłego roku, powrócił ze zjazdu geologów w Captown. Z tej i poprzednich wędrówek, przywiózł znakomity podróżnik długi szereg rzadkich i cennych zdjęć fotograficznych, które wraz z barwnemi, pełnemi żywych obrazów, słowami prelegenta były przedmiotem podziwu i uznania szerokich sfer stolicy. Bowiem prof. Loth miał już w Warszawie szereg odczytów, cieszących się niezwykłem powodzeniem i olbrzymią frekwencją.

W odczycie poznańskim przesunie znakomity podróżnik długi szlak, obejmujący Afrykę od Capetown do Kairo. Na bogatym szlaku jego drogi, wybiegającym z Kapsztadu, rozbłysną diamenty Transwaalu, znanego ze sławnej wojny burskiej. Z przerzuconego przez Mozambik gościńca roztoczą się cuda wspaniałych krajobrazów wschodniej Afryki. W Rodezji zatrzyma się dłużej oko widza, by spojrzeć radośnie na działalność polskich misyj. Stamtąd przesunie się wstęga niewiarogodnych a istniejących przecież niezwykłości czarnego lądu Sudanu, gdzie spocznie uwaga słuchacza na źródłach Nilu, życiodajnego i sędziwego karmiciela ludów. Refleksje zrodzone u źródeł Nilu mogą się snuć dalej u stóp wiekopomnych piramid i majestatycznych sfinksów.

Niewątpliwie więc cały kulturalny Poznań w sobotę, dnia 15. bm. o godz. 18 znajdzie się w Auli Uniwersyteckiej. Bilety u Zygarłowskiego (ul. 27. Grudnia 12.

Niewyzyskana dziedzina

Polskie rośliny lecznicze oraz ich zastosowanie

Pod tym tytułem wygłosi odczyt p. prof. dr. St. Biernacki w piątek, dnia 14. bm. o godz. 20-tej w sali 17 Collegium Minus.

Dużo się mówi i pisze u nas o naprawie naszego bilansu handlowego. Jedną z dziedzin, która mogłaby wpłynąć na naprawę naszego bilansu są rośliny lecznicze, dziko rosnące w Polsce, a które mogłyby być hodowane.

Polska jest krajem rolniczym o różnych kulturach rolnych. Poznańskie dzięki swej wysokie kulturze rolnej i hodowli zbóż jest spichrzem nietylko dla Polski. Gdzieniegdzie jednak hodują tu rośliny lecznicze dla swojej potrzeby. Kresy wschodnie, których kultura rolna jest niska, mają dużo nieużytków i na tych nieużytkach sporo roślin leczniczych, wywożonych zagranicę. Do takich należą zarodniki widlaka, kory kruszyny, liście mącznicy.

Poza tem na ziemiach polskich jest dużo roślin stosowanych w lecznictwie i które mogłyby być hodowane i wywożone za granicę. Z tej grupy wymienić należy dziewannę, kwiat lipowy, rumianek i inne. Inne znów rośliny możnaby przerabiać w Polsce zamiast wwozić już gotowe produkty z zagranicy jak atropinę i sparteinę, arbutynę itp. Niektóre rośliny mające ważne znaczenie lecznicze możnaby hodować u nas zamiast sprowadzać z Ameryki jak np. gorzknik kanadyjski. Wszystko to wpłynęłoby choć częściociowo na poprawę naszego bilansu.

Odczyt prof. Biernackiego ilustrowany będzie ciekawemi przeźroczami.

KALENDARZYK

Piątek, 14 marca 1930.

Słońce: wschód 6,12; — zachód 17,53; — długość dnia 11 godz. 41 min.

Księżyc: wschód 17,30; — zachód 6,28; — pełnia.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura pow. niska — 3 st. C., pogodnie, cisza, ciśnienie atmosfer. niskie 740 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa + 5 st C., najniższa — 4 st C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu. + 0,40 m.

Kal rzk.: Matylda; jutro Leontyna P.

Kal. słow.: Bożena; jutro Długomiła.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Z Sodalicji Marjańskiej Urzędników.** Nabożeństwo w niedzielę, 16 bm. o godz. 7,45 w kaplicy sodalicyjnej (klasztor OO. Jezuitów), ul. Domikańska 8.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Ze Związku Misyjnego Polek.** — Zebranie plenarne odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 18,30 w Szkole Społecznej, ul. Podgórna 12 b. Wykład p. t. „Na marginesie Międzynarodowego Akademickiego Kongresu Misyjnego w Wiedniu" wygłosi ks. dr. Abt.

— * **Z Stow. Samopomocy Doraźnej** (w Poznaniu, ul. Długa 3) Plenarne zebranie odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 19,30 na sali Domu Królowej Jadwigi. Al. Marcinkowskiego 1. Na zebraniu wygłosi referat na temat: „Pielgrzymka polska do Ziemi Świętej" p. dr. Celestyn Rydlewski

— * **Z Stow. Nauczycieli Szkół Zawodowych.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, 16 bm. o godz. 10,30 w Państwowej Szkole Budownictwa. ul. Łąkowa 11.

— * **Wolny Cech Szewski.** Przypomina się wszystkim pp. szewcom o zjeździe wojewódzkim, który odbędzie się w niedzielę, 16 bm. o godz. 11 w Domu Rzemieślniczym. Na porządku obrad sprawa położenia zawodu naszego.

WYKŁADY

— * **Rak i przyczyny śmierci wskutek raka.** Rak, słowo budzące grozę w naszym umyśle, to jedna z największych klęsk ludzkości, z którą genjusze wiedzy lekarskiej walczą dotychczas ze zmiennem szczęściem, pomimo epokowego odkrycia radu, gorączkowej pracy w licznych instytutach naukowych i przeróżnych metod leczenia. A choroba ta, której przyczyna owiana jest mgłą tajemnicy, zatacza coraz szersze kręgi, zabierając społeczeństwu tyle istot w sile wieku! Z powodu niewidocznego przebiegu schorzenia zwykle żąda się od medycyny pomocy wówczas, gdy rak zapuści już swe korzenie w całym organiźmie. W tym stanie nóż operatora i stosowanie radu zwykle tylko przedłużają nieznacznie okres życia. Przyczyną jest zwykle niewielki guz lub rozpad tkanek, lecz istota i tajemnica ich niszczycielskiego działania, to nieuchwytne jady, zakażające powoli organizm. Sekcja społeczna Koła Medyków U. P., pragnąc uprzystępnić szerokim masom społeczeństwa zapoznanie się z tem ciężkiem schorzeniem, zorganizowała w swym cyklu wykładów z dziedziny medycyny wykład prof. dr. L. Skubiszewskiego w sobotę, 15 bm. w sali Śniadeckich, Coll. Medicum II piętro godz. 20. Spieszmy poznać istotę tej strasznej klęski społecznej, zobaczyć na własne oczy preparaty raków, które dzięki uprzejmości prelegenta będą demonstrowane podczas wykładu.

— * **O Polakach w Kanadzie.** Ksiądz infułat Kłos, uproszony przez Oddział Poznański Pol. Tow. Krajoznawczego, wygłosi w sobotę, dnia 15 bm. o godz. 20.15 w sali 22 Coll. Minus, bardzo ciekawy odczyt p. t. „Wychodztwo polskie w Kanadzie". W odczycie tym prelegent przedstawi osobiste swe przeżycia. Odczyt powinien ze względu na ważność sprawy emigracji polskiej zgromadzić wszystkich. Wstęp 50—25 gr.

— * **Europa przed 1830 r.** Prof. U. P dr. Bronisław Dembiński, znany z porywającego i malowniczego sposobu mówienia, jako też z głębokiej nauki i znajomości dyplomatycznych, wygłosi odczyt na tem.: „Położenie Europy przed rewolucją 1830 r." Odczyt odbędzie się w sobotę, dn. 15 bm. o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus. — Bilety wstępu można nabyć przy wejściu na salę. Bilety w cenie 20 groszy dla młodzieży uczącej się i wojskowych niższych stopni, 50 groszy dla dorosłych.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Stow. Św. Wincentego a Paulo parafji Farnej** urządza w niedzielę, 16 bm o godz. 16 w sali Belwederu koncert popularny, połączony z kawką familijną i niespodziankami. Kto przybędzie, zabawi się mile a równocześnie przyczyni się do ulżenia doli biednych.

— * **Koło śpiew. im. Moniuszki** obchodzi w niedzielę, 16 bm. uroczyście 10 rocznicę swego istnienia. Z powodu tego odbędzie się o godz. 9 msza św. w kościele św. Marcina, po której pochód przed pomnik St. Moniuszki, gdzie zostanie złożony wieniec. O godz. 10,30 jubileuszowe zebranie w Auli Uniwersytetu, o godz. 12 tamże koncert. Wykonane będą Sonaty Krymskie, Magda karczmarka oraz uwertura z opery „Parja": Wykonawcami będą: chór mieszany im Moniuszki, p. Wład. Sowiński, orkiestra Filharmonji Poznańskiej i jako dyrygent kapelmistrz Opery p. Jarosław Leszczyński. Bilety wcześniej do nabycia u p. Szrejbrowskiego, ul. Fredry 1.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kursy zawodowe fryzjerów.** Cech Perukarzy Damskich i Teatralnych Fryzjerów w Poznaniu zawiadamia, że 15 bm. zostanie otwarta wyższa szkoła techniczna dla zawodu fryzjerskiego. — Zapisy przyjmuje się w Domu Rzemieślniczym, ul. Ratajczaka (sala 107) lub u kierownika kursu p. A. Kolendowicza, św. Marcin nr. 16-17.

KRONIKA FILMOWA

— * **„Jamboree".** Jamboree — to wyraz murzynów południowo-afrykańskich, oznaczający zjazd, zebranie szczepów. — Twórca skautingu gen. Baden-Powell wprowadził go do słownika skautowego na oznaczenie międzynarodowych zlotów skautowych. Ostatnie Jamboree, a czwarte z kolei, odbyło się w roku zeszłym w Arrowe Parku pod Birkenhead (Anglja) i zgromadziło niebywałą liczbę 56 tysięcy skautów, przybyłych z całego świata. Ogólne zainteresowanie wzbudzała nasza reprezentacja, licząca przeszło 500 osób, a występy naszych harcerzy nagradzane były entuzjastycznemi oklaskami. Ekspedycja nasza przywiozła z sobą z Jamboree nakręcony tam film, ilustrujący życie na Jamboree. Film ten wyświetlany będzie po raz pierwszy w Poznaniu w kinie „Słońce" na przedstawieniu dla młodzieży w sobotę, dnia 15 bm o godz. 15. Niewątpliwie film powyższy wzbudzi duże zainteresowanie wśród naszej młodzieży. Wobec spodziewanego natłoku przedsprzedaż biletów w Spółdzielni Harcerskiej (Ka De Ha), ul. Podgórna 10.

— * **Kino Parafjalne przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie** wyświetla od soboty, 15 bm. do poniedziałku 17 bm. piękny film przyrodniczy pt. „Wyprawa myśliwska do Abisynji". Początek seansów w sobotę i w poniedziałek o godz. 19, w niedzielę o godz. 16, 18 i 20. Czysty dochód przeznaczony na organy dla kościoła wildeckiego.

ŻYCIE SOKOLE

— * **„Sokół" Poznań-Śródmieście.** W myśl rozkazu Przewodnictwa Związku, gniazda męskie i żeńskie biorą udział w nabożeństwie, które odbędzie się w niedzielę o godz 10 w kościele farnym, celem zamanifestowania przeciw prześladowaniom religijnym w Rosji Udział gremjalny druhów i druhen jest powinnością. Punkt zborny o godz. 9.45 na Nowym Rynku.

— * **„Sokół" Poznań II. Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 18 w lokalu p Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16. — Zbiórka wszystkich druhów umundurowanych i nieumundurowanych również dnia 16 bm. o godz. 10,45 rano przy kościele parafjalnym, celem wzięcia udziału w mszy św. ekspiacyjniej z powodu prześladowania religji katolickiej w Rosji

— * **„Sokół" Poznań IV. św. Łazarz.** — Bierzemy udział w nabożeństwie na intencję ofiar prześladowań religijnych w Rosji. Zbiórka wszystkich druhów dnia 16 bm. o godz. 10,15 u drh. Dolatkowskiego, skąd wymarsz z sztandarem do kościoła parafjalnego.

— * **Oddział Kolowników „Sokoła" Poznańskiego.** Pogrzeb druha Mülera odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 15,30 z kaplicy szpitala miejskiego. Uprasza się członków o liczne przybycie.

— * **„Sokół" w Wronkach.** Dnia 16 b. m. odbędzie się o godz. 10 w Wronkach w lokalu p. Śniegockiej zebranie Rady Okręgu Wronieckiego Zw. Sokołów Polskich. Porządek obrad obejmuje 10 punktów, wobec tego nie powinno zabraknąć delegata żadnego gniazda.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Zarząd Drogowy powiatu poznańskiego** rozpocznie 17 bm. odnowienie powłoki tłuczniowej na drodze wojewódzkiej Poznań — Rogoźno w odcinku Bolechowo — Owińska. Wykonywanie prac przypuszczalnie trwać będzie do 10 kwietnia. Ruch kołowy w tym czasie musi odbywać się na latówce, będzie więc nieco utrudniony.

— * **Z Automobilklubu.** Dnia 16 bm. urządza Automobilklub Wielkopolski wycieczkę do Woźnik. Zbiórka przed lokalem klubowym o godz. 13,30. Wyjazd o godz. 14. Uprasza się o liczny udział członków. Po wycieczce herbatka w lokalach klubowych.

— * **Związek Pionierów Kolonjalnych,** istniejący w Poznaniu, prosi nas o zamieszczenie poniższego wezwania: W roku 1931 nastąpić ma podział byłych kolonij niemieckich przez Ligę Narodów. Polska posiada bezspornie pretensje do 10 proc. tych kolonij tytułem Poznańskiego, Po-

morza i Górnego Śląska, które stanowiły 10 proc. obszaru dawn. Rzplitej Niemieckiej i płaceniem podatków oraz dostarczaniem rekruta przyczyniły się w wielkiej mierze do zdobycia kolonij dla Niemiec. Kolonje własne są Polsce potrzebne, — politycznie, ze względu na znaczenie Polski, gospodarczo, ze względu na naszą samowystarczalność.

Ponad 7 miljonów Polaków rozproszyło się już po świecie, około 150 tysięcy rocznie wyjeżdża dalej bez planu poza granicę, — potrzeba koniecznie planowej koncentracji naszego wychodźtwa. Kto życzy narodowi swemu świetnego rozwoju, kto pragnie dla Polski kolonij, dalej wszyscy z b. zaboru pruskiego, którzy żyli, przebywali lub służyli wojskowo, czy w administracji, w dawnych kolonjach Niemiec, również jednostki, chcące później się osiedlić w kolonjach, — wszyscy ci proszeni są o gremjalne przybycie i zapisywanie się na członków Związku Pionierów Kolonjalnych w Poznaniu. Składka wynosi tylko 1 zł miesięcznie.

Najbliższe zebranie odbywa się 15-go marca o godz. 20 w gmachu Izby Przem.-Handlowej przy ul. Mickiewicza 31.

Szan. obywateli z prowincji uprasza się o zgłoszenie pisemne, celem ewtl. założenia kół miejscowych.

— * **Maturzyści roku 1910,** którzy razem z nami kończyli gimnazja w Poznaniu, zechcą nadesłać pod nazwiskami poniżej podanemi swoje obecne adresy, byśmy mogli zaprosić ich na zjazd, który się odbędzie dnia 26. bm. w Poznaniu.

(—) Ks. A. Chilomer, prob. w Głównej.
(—) K. Mayer, arch. dypl., Jasna 16. Tel. 61-25.

Wszystkie pisma poznańskie uprasza się o powtórzenie tej wiadomości.

— * **Na kurs kwalifikacyjny do egzaminu jesiennego** przyjmuje się jeszcze zgłoszenia w Seminarjum Żeńskiem, ul. Fr. Ratajczaka.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z targu.** Dnia 14 b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5,80—6,00 zł; masła mleczarskiego 6,00—6.20 zł; twarogu 1.00—1.40 zł; mendel jaj 1,50—1,80 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełn. 34—36 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,00 do 3,20 zł; słoniny wędzonej 3,80—4,00 zł; wieprzowiny 3.20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,60—3.20 zł; skopowiny 2.80—3.20 zł; koziny 2,00—2,20 zł: smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł: 1 kg. tucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; indyk 10,00—16.00 zł; królik 3,00—4,00 zł; ryby: 1 kilogram szczupaka 4,40—5.00 zł; karpia 5,00—5,20 zł; lina 5,00—5,60 zł; karasia 1,60—2,00 zł; leszcza 2,60—3,20 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4.00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,50 zł; 1 kilogram sandacza 7,00—8,00 złotych; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 3,00—3.60 zł; jarmużu 60—80 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 1 zł; brukselki 2,00—2.60 zł; 1 kg. białej kapusty 50—60 gr; modrej i włoskiej kapusty 50—60 gr; 1 kg. kalarepy 40 gr; 1 kalafjor 1,00—3,00 zł; 1 kg. melonu 30 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kg. żórawin 1,40 zł; za owoce: 1 kg. jabłek 0,80—2,40 zł; 1 kg. chleba 40 gr; 1 kg. śledzi zielonych 0.80—1,00 zł; olej jadalny 2,40—3,00 zł. Sałatka zielona (inspektowa) główka 40 gr. — 1 kg. rabarberu 2,20 zł; pęczek rzodkiewek 50 gr. — Targ ożywiony. Ceny jaj zniżkowały, masło nieco droższe. Na targu rybnym także mała zwyżka cen. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Pożar.** Dnia 13 bm. powstał pożar w mieszkaniu p. Antoniego Woziwody przy ul. Poplińskich 10, gdzie przez nieostrożność zapaliła się benzyna w butelce. Pożar większych szkód nie wyrządził, ponieważ przywołana straż pożarna stłumiła go w zarodku. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Znachorka na Chwaliszewie.** — Wciąż jeszcze trafiają się ludzie, którzy z naiwności bliźnich umieją wykuwać dla siebie kapitał. Mamy tu na myśli wszelakiego rodzaju znachorów i znachorki, wróżbistów i wróżki. Takiego procederu chwyciła się pewna niewiasta, mieszkająca na Tylnem Chwaliszewie pod nr. 15, która dawniej uprawiała handel drobiem. Ponieważ handel jej nie wiódł się zbytnio, postanowiła przerzucić się na inną gałąź zarobkowania a mianowicie na „zamawianie" chorób. Rozpoczyna ona diagnozę w dość szczególny sposób; mianowicie bełkoce pod nosem jakieś „tajemnicze" słowa, a potem spluwa na wszystkie strony, co ma oznaczać, że pragnie z chorego wypędzić czarta. Aby dodać sobie powagi lekarskiej, znachorka ustaliła nawet godziny przyjęć i przyjmuje tylko we wtorki, czwartki i soboty, a jest wielce oburzoną, jeżeli chory ośmieli się zgłosić kiedyindziej. A że takich, których — jak mówi przysłowie — nie sieją, lecz sami się rodzą — jest widocznie jeszcze bardzo wielu, tego dowodnym wyrazem fakt, że ta „cudowna lekarka" ma nadzwyczajne powodzenie. Niekiedy bowiem odwiedza ją 30 do 40 osób dziennie. (we.)

— * **Wrogowie telegrafu.** W dniu 6 b. m. na terenie powiatu poznańskiego nieznani sprawcy wycięli większą ilość drutu z przewodów telefonicznych na szlaku pocztowo-telegraficznym Szczepankowo — Spławie. Wszczęta przez wydział śledczy P. P. m. Poznania obserwacja składów starym żelazem, doprowadziła do ujęcia przez policję sprawców kradzieży w osobach zawodowych „bezrobotnych" Wachowiaka Władysława i Śmieszałę Stefana z Żegrza, w chwili, kiedy za sprzedany drut w ilości 25 kg. odbierali pieniądze od handlarza starym żelazem Karasińskiego Andrzeja z Tarmy Berdychowskiej. (z.)

— * **Ujęcie szajki włamywaczy.** Do fabryki cukierków Hopela Franciszka przy ul. Szwajcarskiej 18 włamali się przy pomocy łomu, którym rozbili zamki przy podwójnych drzwiach, złodzieje i zapakowali znaczną ilość towaru, zamierzając z nim się ulotnić. Gospodarowanie w nocy w fabryce cukierków zauważyła jednak policja i na miejscu przytrzymała dwóch przestępców, a mianowicie Burka Adama, lat 27, zam przy ul. Ostatniej 14, który przed tygodniem dopiero wyszedł z więzienia i Owsiannego Kazimierza, zam. przy ul. Wały Król. Jadwigi 5. Trzeci włamywacz, korzystając z ciemności, zbiegł, jednakże na skutek energicznej akcji policji, został schwytany w domu rodziców swych. Jest to Szulc Leon, zam. przy ul. Fabrycznej 4, który przed Bożem Narodzeniem był aresztowany przez policję jako przynależny do szajki włamywaczy. Na miejscu przestępstwa znaleziono łom, wytrych i sztabki cyny. (z.)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Rawicz.** (Z wyborów kościelnych.) W środę popielcową odbyły się w sali ratusza wybory do dozoru kościelnego i reprezentacji parafjalnej. Zgłoszonych było dwie listy. Jednej liście zależało na tem, aby zapobiec wyborowi kilku obywateli Niemców, co też mimo nikłej frekwencji, bo oddano zaledwie 140 głosów, się udało.

— (Komitet sprowadzenia zwłok Chopina.) Zawiązał się tutaj lokalny komitet przywiezienia zwłok Chopina do kraju, który urządził dnia 8 bm. w auli gimnazjalnej koncert z udziałem p. Barbary Łasińskiej. Artystka wystąpiła z utworami Chopina, Debussy'ego, Francka i Beethovena. Przy akompanjamencie fortepianu wypowiedział deklamację p. prof. M. Gołąb. P. starościna Chmielowska poprzedziła koncert odczytem o Chopinie. (or.)

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. z podziękowaniem Najśw. Sercu Jez. za wysłuchanie prośby 20 zł. — N. B. Kluczyński 10 zł. — Franciszek Mielicki, nauczyciel em. z prośbą o błogosławieństwo dla rodziny 5 zł. — Stowarzyszenie b. uczennic liceum i gimnazjum pod wezw. Najśw. Serca Jez. w Poznaniu zamiast kwiatów na imieniny przełożonej 25 zł. — A. R. z prośbą o wysłuchanie 2 zł. — Płotkowiak z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o zdrowie 10 zł. — K. Sokołowski z podziękowaniem Sercu Jez. za wyratowanie z wielkiego niebezpieczeństwa 10 zł. — L. D. 5 zł. — Paluszkiewiczowa, Piechcin, 10 zł. — N. S. z prośbą o zdrowie 5 zł. — S. A. M. B. 20 zł. — Jan Kowalkiewicz zamiast wieńca na grób śp. Bronisława Piaseckiego 15 zł. — Haraszkiewicz 5 zł. — St. Piotrowscy (Młyńska nr. 5) 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 1 892,62 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: C. M. z podziękowaniem 2,50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 196 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 10 marca zgłoszono: Ligja Klarkowska, 8 mies 24 dni. Joanna Woltmanówna, 20 l. Zygfryd Wietzenberg, kupiec 36 l. Marja Brysiówna, 1 mies. 26 dni Stanisława Limańska, z domu Krzyżaniakówna, 43 l. Jan Gogulski, kupiec, 79 l. Stanisława Sawicka, z domu Hinzówna. 39 l. Roman Ratajczak, urzędnik pryw., 38 l. Ernestyna Sobierajowa, z domu Neubeltówna, wdowa, 82 l. Stefan Śpiączka, robotnik, 25 l. Juljanna Brayerówna, 67 l. Marcin Krzyśkowiak, robotnik, 51 l. Jerzy Henryk Nędzewicz, 4 mies. 26 dni. Marja Koperska, z domu Timmówna, wdowa, 83 l. Janina Różańska, krawcowa, 24 l. Stefan Budziński, 6 mies. 7 dni.

Dnia 11 marca zgłoszono: Stanisław Rożnowski, kapitalista i b. pos. ziemski. 75 l. Stanisław Gałężewski, 1 minutę. Agnieszka Kauzlowa, z d. Wilhelmi, wdowa, 83 l. Józef Szurman, ślusarz-monter, 69 l. Eugenja Głowacka, uczennica sem., 20 l. Irena Barbara Napieralska, 3 mies. 17 dni. Ludwik Pawłowski, uczeń Szkoły Zdobn., 19 l. Kazimierz Piojda, kupiec podróż., 36 l.

Dnia 12 marca zgłoszono: Michał Waligóra, weteran z 1863 r., 87 l. Andrzej Abramowicz, młynarz, 62 l. Zofja Urbanowska, z domu Chosłowska, wdowa, 75 l. Janina Starkówna, 28 l. Konstanty Matuszewski, rolnik, 78 l. Marja Frencelówna, praczka, 75 l. Helena Kawczyńska, pracownica biurowa, 19 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Klub Sport. „Sparta".** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 15 bm. w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego nr. 18.

— **Tow. Abstynenckie pod wezw. Św. Kazimierza** urządza w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 17,30 herbatkę połączoną z urozmaiceniami.

— **Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, 16 bm. o godz. 16 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8.

— **Sodalicja Panien Urzędniczek.** — Wspólna adoracja odbędzie się w niedzielę, 16 bm. od godz. 15—16 w kościele OO. Jezuitów.

— **Zarząd Polskiego Związku Krawców Konfekcyjnych** zwołuje plenarne zebranie dnia 16 bm. o godz. 10,30 przedpołudniem do lokalu przy ul Wronieckiej 13.

— **Tow. „Braterstwo" Wilda.** Zebranie w niedzielę, 16 bm. o godz. 16 na sali p Grotowskiego przy Dolnej Wildzie.

— **Tow Cechowej Czeladzi Piekarskiej.** Zebranie odbędzie się w dniu 16 bm. o godz. 14 w lokalu p. Majewskiej przy ul. Woźnej 13.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w piątek „Łucja z Lammermooru". W sobotę, 15 bm. po raz drugi operetka Lehara „Frasquita" z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim; kapelmistrz p. Latoszewski. W niedzielę, 16 bm. o godz. 15 po cenach zniżonych „Księżniczka dolarów" z pp. Fontanówną, Grabowską, Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt. Wieczorem pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Szwanda dudziarz" z pp. Bojar- Przemieniecką, dr. Roesslerówną, Karpackim, Perkowiczem, Romanowiczem i Zatheyem. W poniedziałek „Frasquita". We wtorek „Blanchefleur" z pp. Fedyczkowską, Wiśniewskim w głównych partjach.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz siódmy świetna komedja Mikołaja Jewreinowa „Teatr wieczystej wojny". Jutro po raz 22 wielka komedja W. Szekspira „Kupiec wenecki", na którą gremjalnie wybiera się młodzież z uczelni miejscowych i okolicznych.

W niedzielę popołudniu po cenach zniżonych wyborna komedja W. Kelemena „Komedja o prawdzie", wieczorem wypełniająca stale teatr do ostatnich miejsc „Nad polskiem morzem" J. Rączkowskiego.

Próby z głośnej komedji E. Scribe'a „Walka kobiet" pod kierunkiem p. Młodziejowskiej dobiegają końca; premjera odbędzie się w nadchodzący wtorek na uroczystość 30-letniej pracy scenicznej utalentowanego artysty Zygmunta Noskowskiego. Role główne grają pp. Biesiadecka, Żbikowska, Biesiadecki, Boelke i Jubilat p. Noskowski, który wystąpi w popisowej swej roli barona de Montrichard.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś, w piątek premjera sensacyjnej sztuki amerykańskiej p. t. „Artyści". Przed oczyma widza przewijają się jak w barwnym kalejdoskopie sceny z życia zakulisowego teatrzyku rewjowego. Na tle, pełnem życia, humoru, tańców i śpiewu, rozgrywa się wzruszający dramat miłosny pary artystów. W rolach głównych pp. Cieszkowska i Chmurkowski na czele całego zespołu Teatru Nowego. „Artyści" — to największa rewelacja bieżącego sezonu w Poznaniu.

W niedzielę o godz. 3,30 po poł. po cenach zniżonych świetna sztuka Edgara Wallace'a p. t. „Ten, który zmienił nazwisko".

Niebywałe zainteresowanie jutrzejszym występem Kazimierza Krukowskiego w „Słońcu".

Kazimierz Krukowski, bezsprzecznie jeden z najznakomitszych humorystów i piosenkarzy polskich, ulubieniec publiczności, as teatru Qui Pro Quo" niezrównany odtwórca rozmaitych postaci, zwany popularnie **„Lopkiem",** którego każdorazowe występy ściągają olbrzymie tłumy publiczności — przybywa do Poznania i wystąpi **jedyny raz w sobotę, dnia 15 marca r. b., o godz. 11 wiecz., w teatrze „Słońce".** Znakomity artysta wykona cały szereg najnowszych swych a bezkonkurencyjnych „przebojów", które mu zyskały tak wielką popularność. W wieczorze przyjmą udział ponadto: **Mila Kamińska,** świetna tancerka, **Zofja Pinińska,** doskonała pieśniarka, **Adam Rapacki,** piosenkarz przy własnym akompanjamencie i **Stanisław Cywiński,** solista słynnego baletu Pawłowej. Jedyny występ **Kazimierza Krukowskiego** i towarzyszy wzbudził kolosalne zainteresowanie w Poznaniu. Wszyscy wybierają się jutro gremjalnie do „Słońca", by spędzić dwie wesołe godziny — gdyż chyba nie może być smutno tam, gdzie przewodzi sam **Krukowski,** który zawsze i wszędzie cieszy się olbrzymiem i zasłużonem powodzeniem a kapitalnemi swemi monologami, piosenkami i arcydowcipnemi satyrami — potrafi rozruszać wszystkich najsmutniejszych melancholików i pesymistów, których nie brak przecież w dzisiejszych smutnych czasach. Pragnąc wszystkim umożliwić wesołe spędzenie wieczoru Dyrekcja — ustanawia minimalne ceny biletów **od 2—6 złotych.** Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szrejbrowskiego — ul. Gwarna 20 — Telefon 56-38. zw 22 286

Wielki koncert symfoniczny Praskiej Orkiestry Symfonicznej Studentów Uniwersytetu i Politechniki.

W najbliższym czasie oczekuje miasto nasze prawdziwa uczta artystyczna. Ze „Złotej Pragi" przybywa do naszego grodu świetna ORKIESTRA SYMFONICZNA STUDENTÓW UNIWERSYTETU I POLITECHNIKI z Pragi i wystąpi jedyny raz w sobotę, dnia 22 marca b. r. o godz. 8 wiecz. w Auli Uniwersytetu.

Koncert odbędzie się pod protektoratem Jego Magnificencji Rektora Dr. Stanisława Kasznicy i Konsula Czesko-Słowackiego JWPana Inż. Zdenka Matouska i stanie się niewątpliwie wielką manifestacją braterstwa polsko-czeskosłowackiego. Znakomita ta orkiestra symfoniczna, złożona z 60 pierwszorzędnych muzyków, znana chlubnie ze swych występów w kraju własnym i zagranicą — wykona wspaniały program, obejmujący najpiękniejsze dzieła Beethovena, Schuberta, Smetony, Fibicha, Dvoraka, Noskowskiego i innych. Dyryguje świetny kapelmistrz OTOKAR KOZEL. Zarówno świetna orkiestra, jak i oryginalny i ze wszechmiar b. ciekawy program — są najlepszą rękojmią, że koncert ten zgromadzi w komplecie wszystkie sfery muzykalne naszego miasta. Bilety w cenie od 2—8 złotych są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrowskiego — ul. Gwarna 20. — Tel. 56-38. zw 22 287

Najsławniejszy skrzypek holenderski JAN DAHMEN

który przez swój recital jak i występ jako solista w koncercie symfonicznym Filharmonji Poznańskiej w listopadzie r. ub. podpił odrazu naszą muzykalną publiczność, wystąpi ponownie **w czwartek, dnia 20 b. m., wieczorem o godz. 8 w sali Domu Ewangelickiego.** Na swych występach w Poznaniu okazał się JAN DAHMEN jako pierwszorzędny wirtuoz i muzyk, którego gra pełna temperamentu wywołuje u publiczności pełne uznanie i wprowadza wszystkich w zachwyt. Program, jaki artysta dla Poznania wybrał, jest rzadko spotykany, i tak wykona DAHMEN oprócz szeregu innych utworów Brahmsa Sonate d-moll, Mozarta Koncert D-Dur, Czajkowskiego Koncert i Vieuxtempsa Ballade i Polonez. — Przy fortepianie Mona Dahmen.

Występ tego znakomitego skrzypka wywoła wśród naszej publiczności wielkie zainteresowanie, temwięcej, że ceny biletów wyznaczone zostały od 2 do 8 zł, które już nabyć można w składzie cygar p. A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38.

Koncert ten organizuje dyr. koncertów Rozmarynowicza. zw 22 248

ALFRED HOEHN

światowej sławy pianista, który obecnie znajduje się na wielkiem tournée w Polsce, wystąpi ze wspaniałym programem w nadchodzący **poniedziałek, dnia 17 marca, wieczorem o godz. 8, w sali Domu Ewangelickiego.**

ALFRED HOEHN, znany w Poznaniu, jak i na całym świecie, jako wybitny pianista - wirtuoz, który z niezrównanem mistrzostwem odtwarza wielkich klasyków, wykona Bach'a „Chromatyczną Fantazję" i Fugę, Mozarta „Fantazję d-moll", Beethovena „Sonatę c-moll" op. 111 Schumanna „Etiudy symfoniczne". Pozatem odegra artysta szereg utworów Chopina, jak i nowoczesnych autorów.

Występy HOEHNA cieszą się u nas wielkiem powodzeniem, dlatego należy spiesznie zaopatrzyć się w bilety, temwięcej, że dyr. koncertów Rozmarynowicza wyznaczyła **wyjątkowo niskie ceny od 2 do 8 zł.** włącznie podatku. — Sprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38 a w dzień koncertu przy kasie. zw 22 249

Teatr Wielki

DZIŚ — „Łucja z Lammermoor" — opera Donizettiego.
Sobota, 15. 3. „Frasquita", operetka Lehara.
Niedziela, 16. 3. po poł. „Księżniczka dolarów", operetka Falla.
Niedziela, 16. 3. wieczorem „Szwanda Dudziarz", opera Weinbergera.
Poniedziałek, 17. 3. „Frasquita", operetka Lehara.
Wtorek, 18. 3. „Blanchefleur", opera Kientzela.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Teatr wieczystej wojny".
Sobota, 15. 3. „Kupiec wenecki".
Niedziela, 16. 3. po południu „Komedja o prawdzie".
Niedziela, 16. 3. wieczorem „Nad polskiem morzem".
Poniedziałek, 17. 3. „Nad polskiem morzem".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Artyści". — Premjera.
Sobota, 15. 3. „Artyści".
Niedziela, 16. 3. popoł. „Ten, który zmienił nazwisko". (Ceny zniżone).
Niedziela, 16. 3. wiecz. „Artyści".
Poniedziałek, 17. 3. „Artyści".
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik **ul. Gwarnej i 27 Grudnia.**

Nieodłącznym towarzyszem każdego automobilisty, zwolennika sportu automobilowego, motocyklowego i lotniczego jest jedynie

„Samochód"

W przyszłym numerze (24) znajdą czytelnicy artykuły: Polski przemysł naftowy — Samochód, zwycięzca bezdroży — Stop, co dalej? — Problem długowieczności silnika — Bogata kronika i dział sportowy.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W MUZYCZNYM POZNANIU

WIELKI KONCERT Z DZIEŁ STANISŁAWA MONIUSZKI

Poznańskie Towarzystwo śpiewackie im. St. Moniuszki, aby wzmóc kult genjalnego naszego pieśniarza urządza w Auli Uniwersytetu dnia 16. bm. o godz. 12-tej w południe koncert poświęcony wyłącznie utworom twórcy „Halki" i „Sonetów Krymskich".

Jako pierwszy utwór wykonane będą właśnie „Sonety Krymskie", które jeden z najwybitniejszych krytyków naszych śp. A. Poliński uważa za „może najcelniejszy utwór Moniuszki". Utwór ten napisany w roku 1867 (przed skomponowaniem „Parji") do ośmiu sonetów z cyklu Mickiewiczowskiego, na chór mięszany, solo tenorowe i orkiestrę, okazuje nam wszystkie właściwości bogatego talentu Moniuszki. Zygmunt Noskowski twierdzi, że niektóre ustępy mogą walczyć o palmę pierwszeństwa z wszystkiemi wogóle dziełami Moniuszki. Całość, poza pewnemi wyjątkami, daje nam obraz mistrzostwa techniki, jaką Moniuszko ściągnął w operowaniu efektami chórowemi. Sposób, w jaki kompozytor traktuje orkiestrę jest również godzien uwagi i stoi na wyżynie nie często spotykanej u Moniuszki. Plastyka swoboda i niezależność rytmiki orkiestrowej od chóralnej nie ustępuje obrazom muzycznym innych znakomitych kompozytorów.

Według zdania niektórych krytyków „Ruina" i „Noc" przedstawiają szczyt elegijnego napięcia twórczości Moniuszki w Sonetach. „Noc" tchnie czarem nieomal Szopenowskiej muzy, a epilog ożywiony splotem imitacji polifonicznych podąża ku wspaniale zbudowanemu zakończeniu. Napięcie szczytowe całego dzieła stanowi środkowy sonet „Burza", która jest najlepszym przykładem realizmu muzycznego Moniuszki w rodzaju orkiestralno-wokalnym. Cały utwór ma wszelkie warunki, aby zająć słuchacza i dzisiaj, ujmuje wdziękiem melodyjnego rysunku (znajdujemy tu motywy ludowe, nawet mało-ruskie np. końcowy ustęp w „Żegludze") i wstrząsa do głębi realizmem obrazu muzycznego. „Sonety Krymskie" ta perła polskiej twórczości kantatowo oratoryjnej, do dziś nie została prześcignięta przez inne polskie dzieła tego rodzaju. Następnym utworem, który będzie wykonany na niedzielnym koncercie jest uwertura do opery „Parja", nieznana dotąd Poznaniowi. Uwertura ta zaleca się doskonałą budową i zwartością kompozycyjną, a wydobyta na światło dzienne może znakomicie wzbogacić repertuar naszych orkiestr symfonicznych Trzecią kompozycją również nieznaną, a wogóle poraz pierwszy w tej formie wykonaną jest ballada Moniuszki p. t. „Magda Karczmarka". Utwór ten napisany przez kompozytora na głos solowy, doczekał się świetnego układu chóralnego przez znakomitego znawcę struktury chóralnej Piotra Maszyńskiego. Szatę orkiestralną utworzył p. Jarosław Leszczyński. W podobny sposób przełożono i kilka innych ballad Moniuszki; w literaturze muzycznej zagranicą mamy do tego odpowiednik w genjalnej balladzie H. Wolfa pt. „Der Feuerreiter".

Jako solista koncertu wystąpi p. Sowiński, art. śpiewak, obdarzony pięknym głosem tenorowym, który odśpiewa ustępy solowe w „Sonetach Krymskich". Dyryguje pp. Jarosław Leszczyński kapelmistrz Opery. Część orkiestralną wykona orkiestra „Filharmonji poznańskiej".

Pisma nadesłane

„Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny". Zeszyt jubileuszowy. Poznań 1930. Nakł. Uniwersytetu Poznańskiego.

„Ogródek działkowy". Nr. 1. Treść: Wł. L.: Pierwszy Kongres Austrjacki Ogródków Działkowych" — M. Ch.: „Rola ogrodu działkowego w walce z alkoholizmem". — Prof. E. Jankowski: „Nowości". — Dr. A K.: „Jadowitość pewnych roślin". — S Thyrse: „Ogród różany". — W. Janicki: „Drzewa owocowe niepłodne należy przeszczepiać". -- Przypomnienie prac na luty, marzec i kwiecień. — W. Lubawy: „Ruch w Związku" — Z działalności grudziądzkeigo T wa Upiększenia Miasta. — Z. Drwęska: „Umiejętność zachowania się". — Pytania i odpowiedzi. — **Książki i czasopisma.** — Komunikaty.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Lwów naukowy pracuje dla Europy. Ze Lwowa piszą nam: Z mającemi znaczenie powszechne pracami Instytutu Geograficznego we Lwowie zaznajomił szerszą publiczność docent dr. August Zierhofer na miesięcznem zebraniu naukowem lwowskiego oddziału Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika. Z pomiędzy ważniejszych prac na uwagę zasługuje przygotowanie nowego katalogu europejskich jezior. Wyniki dokonanych pomiarów na najnowszym materjale kartograficznym wykazały znacznie większą ilość wielkich jezior, aniżeli to było znanem z dotychczasowych publikacyj (4619 jezior o powierzchni przekraczającej 5 kilometrów kwadratowych, w tej liczbie 164 jeziora, mających ponad 100 km. kw.). — Wszystkie jeziora europejskie zajmują 1,6 procent powierzchni Europy. W Zakładzie Geograficznym wykonano mapę „zajezierzenia" Europy; mapa ta wykazuje największy współczynnik jeziorności w północnych częściach naszego kontynentu Drugą ważną kwestją, jaką opracowuje Zakład, to wykonanie nowych krzywych hypsograficznych i batygraficznych dla wszystkich oceanów i lądów. Wyniki tych pomiarów różnią się nieraz znacznie od pomiarów, wykonanych przed pół wiekiem, a dotąd niesprawdzanych. I tak np. średnia wysokość Azji według nowych pomiarów okazała się mniejszą, w Afryce uwzględniono nowo skartografowaną wielką depresję libijską, natomiast w Europie zmiany okazały się nieznaczne. (nl)

Wileńskie Tow. Lekarskie odbyło posiedzenie naukowe, na którem dr. Wirszubski wygłosił referat pt. „W sprawie zapalenia pozagałkowego nerwu wzrokowego" i dr de Rosset demonstrował chorą sercową z kliniki U. S. B. (nw)

Z Lwowskiego Tow. Neofilologicznego. Sekcja romanistyczna i sekcja germanistyczna odbyły posiedzenia z referatami: „O ministerjalnym projekcie reformy programów nauki języków obcych". (nl)

SLAWISTYKA

Eisenmann i Rappaport. W wydawanym przez prof. L. Eisenmanna „Le monde slave" znajdujemy piękny przekład „Sobola i Panny" J. Weyssenhoffa, ale tam też drukuje się rozprawa J. Rappaporta o mniejszościach narodowych w Polsce, gdzie czytamy, że cechą polskiego nacjonalizmu jest historyczny imperjalizm i narodowy egoizm. Ta ideologja, zdaniem publicysty, pokrywa brutalność politycznych interesów wielkich właścicieli i urzędników. Organ paryski jest więc organem polskich mniejszości, to znaczy głównie Żydów. (T. Gr.)

LITERATURA

Wręczenie nagrody. Z Wilna piszą nam: Na uroczystem posiedzeniu Rady Miejskiej odbyło się wręczenie nagrody literackiej im. A. Mickiewicza pierwszej laureatce wileńskiej p. Kazimierze Iłłakowiczównie. — Zebraniu przewodniczył p. prez. Folejewski; za stołem prezydjalnym zasiedli: ks. biskup Bandurski, woj. Raczkiewicz oraz prezydjum sądu konkursowego z prof. M. Zdziechowskim na czele. Naprzeciw stołu prezydjalnego zajęła miejsce laureatka. — Prof. Zdziechowski w przemówieniu wstępnem umotywował przyznanie nagrody p. Iłłakowiczównie, podkreślając jednomyślność orzeczenia sądu konkursowego. P. Witold Hulewicz skreślił obszerniejszą charakterystykę poetki. Laureatka odpowiedziała krótkiem i serdecznem przemówieniem, poczem p. prez. Folejewski wręczył jej nagrodę.)lw)

TEATR

Co grają w Łodzi. Piszą nam z Łodzi: Teatry Popularne i Kameralny przeszły, jak donosiłem,pod zrzeszenie artystów, gdyż dyrekcja Gorczyński-Melina nie mogła ich dalej prowadzić dla braku funduszów. Miasto udzieliło teatrom Popularnym subwencji 5 000 złotych miesięcznie. Teatr Kameralny, również przez zrzeszenie prowadzony, ratuje się jak może. Ostatnio wystawiono Kaisera (autora „Gazu" i „Romansu zeszytowego") nową sztukę „Dzień Październikowy" oraz przygotowuje się Chestertona „Magję". Dla szkół średnich obmyślił Teatr Kameralny przedstawienie ku czci Kochanowskiego, mianowicie „Odprawa posłów greckich", dalej inscenizowane fragmenty z „Sobótek" i z „Trenów". (lt)

SZKOLNICTWO

Idee Ligi Narodów a wychowanie. Temat ten omawia w „Ruchu Pedagogicznym" Dr. Langholz. Autor stwierdza, iż Liga Narodów zajęła wobec wychowania młodego pokolenia stanowisko wybitnie aktywne. Zadaniem naczelnem usiłowań pedagogicznych Ligi jest rozbudzenie w młodzieży poczucia, że jest ona częścią całego społeczeństwa ludzkiego, że jako taka staje w szeregach, dążących do pomnażania dóbr kulturalnych i utrzymania pokoju. Postulaty Ligi realizuje Komisja Współpracy Intelektualnej. (St. N.)

NAUKA I PIOSENKA

DZIEWCZĘ Z BUZIĄ JAK MALINA

Dziewczę z buzią jak malina, / dziewczę z buzią jak malina,
twoje oczy gwiazdy dwie,
Ach dzieweczko luba, mała, / ach dzieweczko luba mała,
opętałaś myśli me.

Cytat ten w pracy Kust. F. Pohoreckiego*) ma jednak inne intencje od tych, które miał autor pieśni. Chodzi o ilustrację rytmiczną pieśni żałobnej śpiewanej po śmierci Chrobrego, według tekstu przekazanego przez kronikę Galla-Anonima:

Heu! Heu! Boleslave, / heu! heu! Boleslave,
cour nos pater deseris?
Deus talem virum umpuam / Deus talem virum umpuam **)
mori cur permiseris?

Zadaniem pracy Kust. Pohoreckiego jest wykazanie, że szata kroniki Galla-Anonima, spisanej z pocz. XII. w. jest zupełnie odmienna od tej, którą nadało jej ostatnie wydanie dokonane przez prof. Finkla i prof. St. Kętrzyńskiego, gdzie Galla wydrukowano jako prozę: „Największym... grzechem ostatniego wydania było nieuwzględnienie i nieuwydatnienie w druku tych wszystkich charakterystycznych rymów i rytmów, jakiemi przyozdobiona jest nasza kronika. Są one tak ściśle i nierozerwalnie z nią związane, nadają jej tak specyficzne zabarwienie, że nietylko filolog, ale i historyk musi sobie dokładnie zdawać sprawę, że ma przed sobą utwór przeznaczony nie do cichego czytania, lecz do głośnej deklamacji: in scholis vel capitoliis".

Uwagę tę notuje Kust. Pohorecki w pierwszym rozdziale swej pracy poświęconym potrzebie nowego wydania kroniki. W tymże rozdziale zwraca autor uwagę jak błędnie niekiedy poprawiano tekst, dzięki temu, że nie liczono się z szatą zewnętrzną kroniki.

Badania Kust. Pohoreckiego nawiązują ściśle do badań uczonych niemieckich W. Mayera i K. Polheima, których zabytek nasz zainteresował jako pierwszy przejaw tego typu formy zewnętrznej w Europie i to ujawniony na tak dalekim — podówczas — wschodzie.

Drugi rozdział pracy Kust. Pohoreckiego poświęcony jest heksametrom i rytmom. Na tem narazie urywa się praca, której część dalsza ukaże się w „Rocznikach Historycznych" VI. 1, a część ostatnia w „Rocznikach Hist." VI. 2. Badania kust. Pohoreckiego stworzą niewątpliwą podstawę pod nowe naukowe wydanie Kroniki, czego może podejmie się tak znakomicie do tego przygotowany autor.

Dr. Z. Wojciechowski.

Poznań.

*) F. Pohorecki, Rytmika Kroniki Galla-Anonima, część pierwsza, Roczniki Historyczne V, Poznań 1929, str. 105—169.

**) Hej, hej Bolesławie, hej hej Bolesławie, dlaczego nas ojcze opuszczasz? Boże, dlaczego takiemu mężowi, dlaczego takiemu mężowi, pozwoliłeś umrzeć?

W Wilnie o Poznaniu. W „Dzienniku wileńskim" zamieszcza prof. dr. Kazimierz Chodynicki, profesor naszej Wszechnicy, obszerny artykuł o Bibljotece Raczyńskich, podaje jej historję i kończy tak: W r. 1923 na skutek poparcia prezydenta Poznania Ratajskiego miasto przyjęło fundację Raczyńskich. Dzięki ofiarności społeczeństwa i dotacjom M. W. R. i O. P. Bibljoteka mogła rozszerzyć znacznie swe magazyny i czytelnie, oraz odświeżyć cały gmach. W nowej odświętnej szacie święciła swój jubileusz. Dzieło wielkiego Polaka i obywatela nie poszło na marne. Dzisiaj pod sprężystem i umiejętnem kierownictwem dr. Andrzeja Wojtkowskiego w zupełności spełnia zadania, wytknięte przez założyciela, „służy na użytek młodzieży, użytek ogólny". A obszerne i sumienne dzieło dra Wojtkowskiego, z którego szczegóły czerpaliśmy, dowodzi, że jej kierownik jest nietylko doskonałym bibljotekarzem, ale podobnie jak jej pierwszy pracownik. Józef Łukaszewicz, gruntownym uczonym i znawcą przeszłości Poznania.

Książki nadesłane

J. Hasek: „Przygody dobrego wojaka Szwejka" część III. Przesławne lanie — Warszawa 1930 — „Rój".

Mjr. J. Dąbrowski: „45 pułk strzelców kresowych". Warszawa 1928. Wojsk. Inst. Nauk. Wyd.

Rtm. M. Kłopotowski i por. J. Dobiecki: „18 pułk ułanów pomorskich". Warszawa 1929. Nakł. Wojsk. Inst. Nauk.-Wyd.

DLA DUSZY I CIAŁA

CHROŃMY ZIELEŃ W POZNANIU

Pod tytułem: „Rola zieleni w mieście", wygłosił ważny odczyt w Towarzystwie krajoznawczem prof. dr. Adam Wodziczko. Ogrody — mówił — znajdowały się w miastach już najstarszych cywilizacyj; znane są wspaniałe i kosztownie utrzymane wiszące ogrody babilońskie i egipskie. Ponieważ miasta średniowieczne budowane były ciasno, więc brakło wśród nich miejsca na większe ogrody; mimo to jednak tu i tam, a zwłaszcza w klasztorach istniały małe wirydarzyki. Świadczy to dobitnie o potrzebie zieleni w zakurzonych i dusznych miastach. Renesans włoski przyniósł olbrzymi rozkwit sztuki zdobniczej w ogrodnictwie i z XVII. wieku datuje się powstanie osobnego typu ogrodu wersalskiego. Jako jego przeciwwaga, powstał w Anglji w sto lat później inny typ, skromniejszy ogród pejzażowy, mający jak najbardziej przypominać żywą naturę. Odtąd zakłada się ogrody miejskie według jednego z tych typów. Nierzadko jednak widzimy pomięszanie w stylach, co bardzo razi; takim zepsutym parkiem jest otoczenie zamku w Kórniku. Oddawna starano się wyjaśnić i uzasadnić potrzebę ogrodów i zieleni w każdem mieście Na pierwszy plan wysuwa się, przed wymogami estetycznemi, higjena społeczna. Znaną jest ogólnie olbrzymia rola rośliny w „poprawianiu" powietrza; chłonie ona kurz miejski, a ponadto, jak wykazały badania uczonych rosyjskich, wydziela potrzebne dla zdrowia promienie ultrafjołkowe Winkler, uczony niemiecki wypracował niezwykle pedantycznie szereg norm, według których należy zakładać w miastach ogrody. Z badań jego wynika, że na głowę powinno wypadać około 3 metrów kw. parku i prawie 13 m. kw. lasów (rzecz oczywista okolicznych). Nawet z punktu widzenia eugeniki, zieleń ogrodów uśmierza złe wpływy, jakie wywiera na ludność miasto....

W Poznaniu sprawa ogrodów śródmiejskich i lasów okolicznych, zdatnych na miejsce wypoczynkowe przedstawia się niedobrze. Jedyny naturalny lasek poznański, Dębina, jest niszczony stale przez zalewy Warty i przez ludzi; prześliczny zakątek Malty zniknie zapewne za kilkanaście lat, w Ludwikowie zamiast zdrowych zaludnią piękne lasy suchotnicy, lasy w okolicy Góry Dziewiczej są uniedostępnione przez wojsko. Tak piękny i duży park miejski, jak Cytadela niszczeje z zastraszającą szybkością; wreszcie widoczna rzecz, iż w śródmieściu brak nam zieleni a i to od czasu do czasu wytnie się, tu rząd drzew, tam całą aleję, tam znowu cały skwer... Jak wygląda obecnie, pełna dawniej zieleni ulica Podgórna?

W Wielką Środę Towarzystwo Miłośników Poznania zwołuje wielkie posiedzenie publiczne w sali Rady Miejskiej. Tematem będą obrady nad zastraszającem wymieraniem i niszczeniem miejskiej zieleni. Nie zabraknie chyba na tem zebraniu nikogo z prawdziwych miłośników naszego miasta. J. Mł.

Co zachowało nosorożca? Ze Lwowa piszą nam: Znane jest niedawno odkryte cenne wykopalisko paleontologiczne w Staruni. Znaleziono tam w warstwie ilastej doskonale zachowanego nosorożca wraz ze skórą i mięsem i przewieziono go do Krakowa do muzeum. — Fakt ten zaciekawił znanego petrografa i mineraloga lwowskiego, prof. dra Juljana Tokarskiego, który zajął się analizą mikroskopową, a przedewszystkiem chemiczną iłu, w którym znaleziono olbrzymiego zwierza. Badania te dały wynik, z którym prof. Tokarski zaznajomił lwowskich przyrodników na posiedzeniu Towarzystwa im. Kopernika. — Analiza wykazała znaczną zawartość krzemionkowego pelitu i glinki, które utrudniały dostęp wpływom atmosferycznym. Ponadto substancje bitumiczne, znalezione w 8 procentach, zawierają związki fenolowe (kwasu karbolowego) i działają dezynfekcyjnie. Zespół tych trzech składników (bo i sól się znalazła w 3 procentach) przyczynił się do tak doskonałego zakonserwowania dyluwjalnego nosorożca. (nl)

Jutro:

LEGENDA WIELKIEGO „CYGANA" NASZYCH CZASÓW

przez

Ludwika Pugeta

Monopol światowy kawy

jej gatunki i tajemnica przyrządzania

Ojczyzną kawy jest Afryka (górskie stoki południowej Abesynji), gdzie rośnie wiele jeszcze dziko. Kulturze plantacyjnej poddano ją natomiast wpierw w południowej Arabji, co tłumaczy też jej botaniczną nazwę Coffea arabica. (A. de Jussieu — za czasów Ludwika XIV — nazwał ją z powodu podobieństwa kwiatu kawy do jaśminu pierwotnie „jasminum arabicum").

Prawie 9/10 wszelkiej kawy produkuje Ameryka Południowa z Brazylją, która eksportuje około 75 procent ogólnej produkcji światowej, a 80,6 procent amerykańskiej. Wbrew przypuszczeniu produkuje najmniej ojczyzna drzewka kawowego, Afryka, która pokrywa tylko własne zapotrzebowanie krajowe. Również produkcja kawy z Azji jest stosunkowo niewielką i nie przedstawia ważniejszego artykułu wywozowego.

Na rynku światowym pojawiają się rozmaite gatunki kawy, które ujmuje się w cztery główne grupy: amerykańskie, zachodnio indyjskie, wschodnio-indyjskie (azjatyckie) i różne.

Gatunki kawy określa się według kraju jej produkcji, albo od nazwy portów, z których wysyłka następuje (np. Mocca, Santos, Campinas, Rio, Bahia itd.), również według miast głównych obszarów jej pochodzenia, wreszcie nadaje im się też nazwę poszczególnych większych plantacyj. Ponieważ każdy prawie gatunek ma swój specjalny charakter (type) i pewną odrębność, ocenia znawca gatunki na zasadzie pewnych prawideł rzeczoznawczych t. j. bada jej cechy zewnętrzne jak ziarno na wielkość i jednostajność barwy, twardość, aromat itd. oraz przeprowadza analizę produktu mielonego.

Kawy amerykańskie

Brazylja posiada kilkadziesiąt gatunków kawy, jak np. Rio, Santos, Campinas, Bourbon i Bahia. Ziarna są średniej wielkości o barwie zielonej, a nawet jasnozielonej, gatunki jak Santos i Campinas, wpierw ciemnozielone, zmieniają później barwę na żółtawą. Z pośród wielu wyróżniają się gatunki Santos, Campinas i Bourbon. Kawa „Bourbon" pochodzi z krzyżowania kawy arabskiej (z Arabji) z brazylijską (od roku 1871) i rokuje wielką przyszłość, gdyż jest aromatyczniejszą od innych gatunków brazylijskich. Najwięcej plantacyj posiada stan Sao Paulo, a ich wprost ogromny obszar daje najlepszy pogląd na bogactwo i intensywność gospodarczą Brazylji. Plantacje obejmują w Brazylji 1.250.000 ha. Portami wywozowemi są głównie Rio de Janeiro, Santos i Campinas.

Kawa brazylijska jest dzięki swej olbrzymiej produkcji bardzo rozpowszechnioną, chociaż należy jakościowo do przeciętnych i tańszych gatunków. Natomiast bardzo w świecie cenione są kawy Środkowej Ameryki: Guatemala, Meksyk, Honduras, Nikaragua, Costarica, Salwador, Wenezuela i Boliwja.

Z pośród wszystkich kaw zajmuje kawa guatemalska czołowe miejsce. Guatemala, ten kraj klasycznej kawy, z swojemi przeszło 2.000 plantacjami, produkuje rocznie jeden miljon centnarów cennej kawy. Ziarno o barwie niebieskiej jest bardzo aromatyczne i wydajne. Najlepsze jej gatunki pochodzą z górzystych prowincyj Alta-Verapaz, Cobán, Costancuca po stronie Oceanu Spokojnego. Pozatem wysoce uznawane są gatunki z plantacji Porvenir, Helvetia, Andres, Osuna, Pensamiento. Na wspomnienie zasługuje jeszcze wielkoziarnisty i aromatyczny gatunek Maragogipe. Kawy środkowo-amerykańskie mają swoją ustaloną sławę, a gdyby rozpisano konkurs na najpiękniejszą kawę, niechybnie „Guatemala" otrzymałaby palmę pierwszeństwa, gdyż uzyskała raz już na wystawie światowej w San Francisco pierwszą nagrodę.

Do dobrych kaw środkowo - amerykańskich zaliczają również gatunki meksykańskie: Veracruz, Chapas i Tepic. Najgłówniejszymi odbiorcami są Stany Zjednoczone, Niemcy i Francja.

Niebiesko - szara w ziarnie Costarica z okolic San José, jak również kawa z Salwaderu, Columbji i Wenezueli (Maracaibo, Caracas, Cucuta, Merida). Hondurasu i Nikaragui zaliczają się także do przedniejszych jakości środokowo-ameryk. Dobre i najlepsze kawy środkowo-amerykańskie są wprawdzie w cenie droższe od brazylijskich, lecz tę pozorną nadwyżkę wynagradzają kawy środkowo-amerykańskie konsumentowi swoim wyborowym smakiem oraz wydajnością ziarna, gdyż są w użyciu ekonomiczniejsze.

Kawy zachodnio - indyjskie

pochodzą z Kuby, Domingo (Haiti), Jamaiki, Dominika, Trinidad, Martinique i Guadelupe. Kawy te, o ziarnie przeważnie niebieskiem, nie dorównują jednak kawom Środkowej Ameryki, chociaż gatunki z Jamaiki i Portorico uchodzą za najlepsze z wszystkich innych kaw zachodnio - indyjskich.

Do wschodnio - indyjskich lub azjatyckich

zaliczają kawy: Java, Sumatra, Celebes, Ceylon oraz z Indyj Wschodnich. Najwięcej oddawna renomowaną jest Mocca, lecz sława jej jest dzisiaj więcej historyczną niż handlową. Mocca ma ziarno niepozorne, szarozielone i małe. Produkuje ją Arabja w okolicy Yemen, Yafia i Kataba. Produkcja jest stosunkowo niewielka (ca 45 000 worków) i pokrywa własne tylko zapotrzebowanie. Najlepsze gatunki jak „Mattari" i „Heml" zużywa się w kraju, a z portów Aden i Hodeida eksportuje się tylko pośledni towar. Prawdziwa kawa arabska należy w handlu do rzadkości i bywa często zastąpiona innemi prowenjencjami. Prawdziwa Mocca jest nadzwyczaj aromatyczną, to też używa się ją tylko do domieszek, gdyż jako taka bez domieszki smakuje słodkawo-mdło.

Jawa z głównym portem Batavia, Sumatra i Celebes dostarczają bardzo dobre gatunki o charakterystycznej barwie żółtej lub złoto-bronzowej o wielkiem ziarnie. W stanie świeżym, zaraz po sprzęcie Jawa ma barwę zieloną, która zależnie od okresu jej magazynowania przechodzi w barwę żółtawo-bronzową. Ziarnka kawy jawajskiej wykazują nieraz okrągłe otwory, spowodowane amatorstwem robaczków, jest to jednak objaw dla niej więcej dodatni, niż ujemny, gdyż uchodzi jako dowód dobroci i dojrzałości ziarna i bywa w takim stanie bardzo poszukiwana.

Z Sumatry pochodzi Padang o nieco zbutwiałym zapachu, dla którego jest jednak przez fachowca ceniony. Specyficzny ten zapach powstaje wskutek transportu przez „pocenie" się ziarna. Wyspa Celebes produkuje wzgl. produkowała kiedyś bardzo cenioną na rynku kawę „Menado", wywożoną z portu tejże nazwy. Plantuje się ją w cieniu drzew koralowych. Produkcja kawy na Ceylonie jest dzisiaj bez większego znaczenia handlowego, gdyż tamtejsze plantacje ucierpiały bardzo wskutek choroby, wywołanej przez szkodniki posorzytnicze, które spowodowały ogólną degenerację krzewów kawowych, wobec czego zastąpiono kawę plantacjami herbaty oraz hodowlą chinowców, których kora zawiera chininę, środek skuteczny przeciw malarji.

Gdańsk. A. Wiatrak.
Konsul Generalny.
(Dokończenie nastąpi.)

Dzwony uratowały mu życie

„Corriere della Sera" donosi z Zamory, w północnej Hiszpanji, o nadzwyczajnem wydarzeniu jakie się przytrafiło pewnemu mieszkańcowi tejże miejscowości. Z powodu większych opadów śnieżnych w Pirenejach stada wilków ukazały się w pobliżu wioski, rozsiewając zgrozę wśród mieszkańców. W dzień Bożego Narodzenia jeden z tamtejszych górali, nazwiskiem Dicano, napotkał się nagle, wracając do wioski, na szosie z większą ilością zgłodniałych drapieżników. Człowiek rzucił się do ucieczki, lecz wilki podążyły za nim. Nie wiele już brakowało, aby go rozszarpały, gdy z pobliskiej dzwonnicy wiejskiej zaczęto dzwonić na nieszpory. Uderzenia dzwonów okazały się opatrznościowe dla uciekającego górala, gdyż przestraszone wilki natychmiast zaniechały pościgu i same uciekły w pobliskie lasy. Minęło kilka godzin zanim Dicano ocknął się z przeżytego strachu i mógł opowiedzieć o wstrząsającym wypadku. S. F.

Pomnik dla nieznanego chorego

Pewien doktór brazylijski, prof. Medes z lekarskiego fakultetu w Rio de Janeiro, wpadł, jak donosi „Coriere della Sera" na niezwykły i szlachetny pomysł wzniesienia pomnika we wszystkich krajach świata ku uczczeniu pamięci „nieznanego chorego".

Pomnik ten miałby wyrażać wdzięczność nauki tym wszystkim chorym, którzy przyjęci do lekarskich klinik oddają za życia a szczególnie po śmierci drogocenne przysługi dla badań naukowych lekarzy i kształcących się na lekarzy.

Prof. Medes zobrazował swój pomysł przed narodową akademją lekarską w Brazylji, która wkrótce go przedstawi na międzynar. zjeździe lekarzy. Cała ludzkość bez wyjątku, oświadczył lekarz brazylijski, winna oddać hołd wdzięczności i podziwu tym chorym, którzy zgodziwszy się na oddanie własnego ciała na eksperymentalne kuracje i sposoby leczenia, często negatywne w wynikach, pozwalają w dodatku, aby nóż anatomiczny chirurga szperał w ich znędzniałych szczątkach dla odnalezienia nieodgadniętej djagnozy lub dla dania możności profesorom wykładania praktycznej medycyny studentom.

S. F.

Na poszukiwanie

zimowych kwater wielorybów.

Wyruszył z początkiem stycznia, jak donosi „Daily Mail", ku morzom północnym okręt „Discovery II, którego nieobecność potrwa około 3 lat. Celem podróży nie jest tym razem bynajmniej poszukiwanie nowych lądów, lecz wyjaśnienie tajemnicy, która już od szeregu lat zastanawia przemysł połowu wielorybów. W zimie wielkie te zwierzęta znikają zupełnie z zwykłych miejsc pobytu i tem się właśnie tłumaczy tak często zachodzące niepomyślne konjunktury dla rybaków. Gdzie zatem ukrywają się zimą wieloryby? Oto zagadnienie, jakie dr. Stanley Kemp, kierownik wyprawy, zamierza w najbliższym czasie rozwiązać.

„Discovery II", urządzony raczej na pływającą pracownię naukową, zaopatrzony jest w czujne przyrządy naukowe, które umożliwią odkrycie kryjówek wielorybów. Posiada również na pokładzie przyrządy do badania wody morskiej na różnych głębokościach, termografy do zarejestrowania różnych temperatur morskich, specjalne maszyny, pozwalające przeszukiwanie Oceanu na największych głębokościach przy pomocy specjalnych ogromnych sieci itd. „Discovery II" zaopatrzony jest armatą do wystrzeliwania harpun. Jej pociski są jednak minimalnych rozmiarów i srebrne. Broń ta nie będzie zabijała wielorybów, lecz służyć ma jedynie do ich indentyfikacji przy ewentualnym późniejszym połowie wielorybów. W ten sposób nauka będzie poinformowana o wędrówkach wielkich potworów.

Wiadomo, że ulubioną żywnością wielorybów jest delikatne zwierzątko morskie zwane „euphasia superba". Dr. Kemp jest zdania, że gdy wieloryby opuszczają swe zwykłe siedziby, wtedy udają się gromadami do miejsc obfitujących w ich ulubioną potrawę. Bezpośrednim więc celem wyprawy jest odkrycie miejsca, w którem w większych częściach przebywa „euphasia superba" i naukowo oznaczyć warunki panujące w danej miejscowości, gdyż muszą one bezwątpienia być pomyślne dla rozmnażania się malutkiego zwierzątka, na które tak zawzięcie polują wieloryby. S. F.

Młodzież Wszechpolska

urządza

zebranie informacyjne

w poniedziałek, dnia 17 b. m. o godz. 20-tej w sali Klubu Akademickiego, św. Marcin 40.

Przemawiać będą:

p. prof. Dr. Stefan Dąbrowski

n. t. Upadek autorytetu w współczesnej umysłowości i jego istotne przyczyny

Ks. Prałat Józef Prądzyński

n. t. Działalność organizacyj akademickich w dziedzinie akcji katolickiej.

Sztuka lekarska wśród dzikich

Sprawozdanie prof. Perrot'a, który jak donosi „Corriere della Sera", przez długie lata przebywał w Afryce Zachodniej, przytacza niezmiernie interesujące szczegóły o sztuce lekarskiej wśród dzikich. Godną uwagi jest umiejętność, jaką wykazują tubylcy w zastosowaniu roślin w różnych chorobach. Umiejętność ta przechodzi z ojca na syna. Jako najbardziej ciekawy przykład powyższego dr. Perrot przytacza leczenie trądu. W Azji oliwa Caulmoogra, zwykle używana przez lekarzy i będąca jednym z rzadkich środków leczniczych przeciw straszliwej zarazie, pochodzi z roślin o dziwacznych nazwach, których skuteczność przeciwtrądową odkryli dawniejsi mieszkańcy owych krajów. W Afryce natomiast używa się przeciw tej samej chorobie innych roślin, o wręcz przeciwnym wyglądzie od azjatyckich, z których jednak otrzymuje się podobną oliwę, posiadającą takie same zalety lecznicze. Badania botaniczne połączyły oba gatunki, afrykański i azjatycki, w jedną rodzinę, pod nazwą „flacurtjacea".

Tak więc mimo olbrzymich odległości, dzielących dwie części świata, tamtejsi tubylcy umieli odkryć roślinę należącą do jednej i tej samej rodziny i posiadającą jednakie zalety lecznicze. Jest to jeden dowód więcej dla naukowych podkładów empiryzmu terapeutycznego dawnych szczepów, przekazujących z pokolenia na pokolenie tajemnice swej niezbadanej sztuki lekarskiej. S. F.

Z różnych stron Polski

Powrót po 16 latach

W październiku 1914 r. zaginął na froncie rosyjskim rolnik Jan Szachta z W. Lip, pow. starogardzkiego. Rodzina była przekonana, że Sz. padł podczas walk, ponieważ w przeciągu 16 lat żadne o nim nie nadchodziły wieści; żona ego w międzyczasie wyszła ponownie zamąż i żyła dotąd szczęśliwie z drugim mężem. Nie mała więc sensację wywołał list od rzekomo zaginionego, który donosi z Chaborowska, że żyje i gotuje się w podróż powrotną do ojczyzny.

Wyrok w sensacyjnym procesie fałszerzy paszportów

W warszawskim sądzie okręgowym zapadł wyrok w sprawie fałszerzy paszportów zagranicznych w którą zamieszany był również b. aspirant policji śledczej Bachrach. Sąd w stosunku do Bachracha i oskarżonego Judelbauma wydał wyrok uniewinniający.

Oskarżeni Dawid Cukier, Berek Echt, Moszek Pfeferbaum, Josek Günblat i Stefan Iwański skazani zostali po trzy lata ciężkiego więzienia. Gustaw Goren, Aron Kołodziejczyk i Dawid Ginsberg na 2 i pół roku, Pinkus Sklarek na 1 rok, Lejba Echt na pół roku z zawieszeniem na mocy amnestji. Kary wszystkich oskarżonych zostały zredukowane o jedną trzecią. Prokurator zapowiedział apelację w stosunku do wyroku uniewinniającego Bachracha i Judelbauma.

Pretensje do wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych.

Sąd najwyższy wydał ostatnio orzeczenie, które posiada doniosłe znaczenie dla szerokich mas pracowników. Mianowicie sąd najwyższy uchylił wyrok sądu okręgowego w Radomiu, uznający pretensje z tytułu wynagrodzenia za pracę w godzinach ponadliczbowych — za przedawnione po upływie 6 miesięcy. Zatem nawet po 6 miesiącach przedawnienie pretensyj do wynagrodzenia za pracę w „nadgodzinach" nie następuje.

Pożar historycznego pałacu.

W historycznym pałacu Ursyn-Niemcewiczów w majątku Skoki w pow. brzeskim wybuchł wskutek wadliwej konstrukcji komina, w dniu 10 bm. w nocy pożar, który strawił całe skrzydło pałacu. Mimo energicznej akcji ratunkowej nie udało się uratować cennych zabytków sztuki, które też padły pastwą płomieni.

Produkcja dywanów i kilimów w Polsce.

Na terytorjum Polski czynnych jest obecnie 69 wytwórni dywanów, kilimów i gobelinów, z czego w województwach centralnych 23 wytwórnie, we wschodnich 1, w zachodnich 13, w południowych 32. W fabrykach tych pracuje około 2 800 robotników, ogólna zaś liczba krosien wynosi 1.717. Produkcja wszystkich fabryk wyrażała się w roku 1929 cyfrą 1.408.608 kg., w tem: dywanów bawełnianych wyprodukowano — 38.496 kg., wełnianych — 355.161 kg., jedwabnych — 4.189 kg. i innych — 1.010.762 kg.

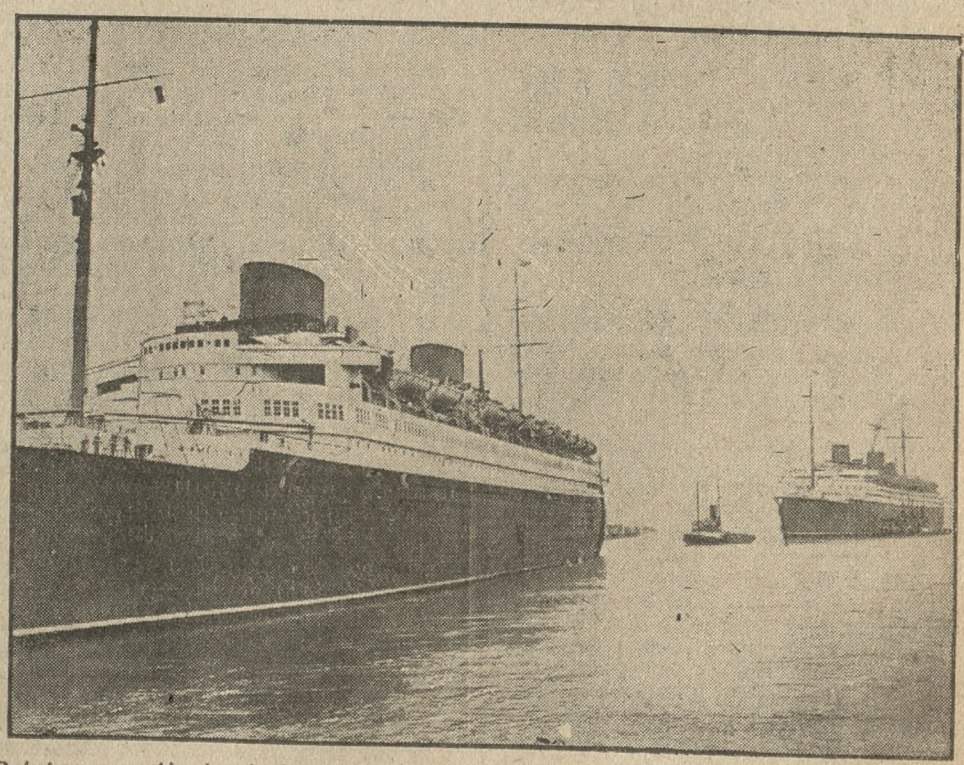

Potężny rozwój niemieckiej floty handlowej. Dwa olbrzymie statki pasażerskie „Bremen" i „Europa", kursujące od niedawna stale na Atlantyku.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Francja jako źródło kredytu

Kryzys, spowodowany krachem na Wall-street, odwrócił zainteresowanie polskich kół ubiegających się o kredyty, od rynków pieniężnych Ameryki i skierował je ku nowym źródłom złota, mianowicie rynkom Londynu, a szczególnie Paryża. Dziwnie razi naszych „poszukiwaczy złota" kontrast między upłynnianiem się wymienionych rynków, postępującem w tempie błyskawicznem (4 zniżki stop oficjalnych w ciągu 4 miesięcy!) a zaostrzającą się ciasnotą na rynku pieniężnym polskim. Przyczyn tej rażącej różnicy poszukiwać należy, zdaniem naszem, na dwóch płaszczyznach: finansowej i politycznej.

Przyczyna pierwsza: względy finansowe. Dlaczego rynki angielski i francuski nie wykazują skłonności do lokowania polskich papierów długoterminowych? Jeżeli chodzi o rynek londyński zwrócić należy uwagę na specyficzny jego charakter. Jest to największy w świecie rynek akceptowy. Kredyty, udzielane przez Londyn, są to kredyty handlowe, wynikające z transakcyj dokonanych przedewszystkiem przez przemysł angielski. Udzielanie kredytów akceptowych przez banki angielskie ściąga przemysłowi W. Brytanji szerokie koła klientów. Efekt ten, w naszych czasach powszechnej nadprodukcji wysoce pożądany, złakomił Paryż, który chciałby sam przekształcić swą giełdę na rynek akceptowy. Czy mu się to uda? Sądzimy, że nie, gdyż nawet Nowy York nigdy nie wyrobi sobie (choćby ze względu na swe położenie geograficzne) tego stanowiska w handlu światowym, które zajmuje od zawsze Londyn. Zdania naszego jest rzeczoznawca tej miary, co p. Landsburgh, nacz. red. „Die Bank", który natomiast Paryżowi wróży wielką przyszłość jako rynkowi lokacyjnemu.

Ale skoro tak jest, skoro przyszłość rynku paryskiego spoczywa na lokatach zagranicznych, dlaczegoż Francja zdradza w tak nikłej mierze zainteresowanie dla potrzeb kredytowych Polski? Dziwnem się to wydaje, a jednak inaczej być nie może: dla względów politycznych.

Jest to tak dziwne, boć w pierwszym rzędzie, właśnie względy polityczne winny Francję skłaniać do lokowania swych zbędnych kapitałów w kraju najbliższych i najwierniejszych sprzymierzeńców, w Polsce! Przecież, przed wojną, 30 miljardów franków francuskich pracowało na terenie Rosji. Niezależnie od tych kredytów, udzielanych państwu, za które budowano drogi, koleje, koszary, szpitale, uzbrajano armję — zachęcała Francja swój kapitał prywatny do inwestowania się w rosyjskich skarbach natulanych i tworzenia tą drogą fundamentów gospodarczych pod polityczną i militarną potęgę sprzymierzonego mocarstwa.

Po wojnie światowej miejsce Rosji w systemie sojuszniczym i obronnym Francji zajęła Polska. Jesteśmy Francji potrzebni, to wątpliwości żadnej nie ulega; wystarczy wspomnieć o regeneracji Niemiec powojennych i odzyskaniu przez nie pełni sił, wyczekujących tylko stosownego momentu dla „rewanżu".

Skoro tak jest, dlaczegoż Francja nie dba o dopomożenie nam w dziele usprawnienia naszego aparatu wytwórczego i wzmocnienia tą drogą naszego stanowiska mocarstwowego? Odpowiedź nie może brzmieć inaczej: bo nie ma zaufania do obecnego régime'u w Polsce.

Krótkie informacje gospodarcze

— Węgierski minister oświaty zalecił kierownikom wszelkich szkół nabywanie artykułów piśmiennych i rysowniczych tylko krajowych.

— Budowa zapory wodnej w Porąbce (koło Bielska) posuwa się naprzód. — Na wiosnę przy budowie zatrudnionych będzie około 500 robotników. Budowa ostatecznie będzie ukończona w r. 1932. Koszta budow ywynoszą około 8 milj. Z budową zapory łączy się sprawa budowy elektrowni, która da możność zelektryfikowania kilku przyległych powiatów małopolskich.

— W Kostrzyniu na Rusi Podkarpackiej założono pierwszą fermę srebrnych lisów. Fermy takie, pomyślnie się rozwijające, istnieją już w Czechach i na Morawach.

— Na onegdajszem zebraniu rady nadzorczej „Danciger Privataktienbank" uchwalono bilans na r. 1929 oraz dywidendę w wysokości 9 proc. na akcję podstawową.

Nowy przejaw etatyzmu

Państwo rozpoczęło fabrykację rowerów

Utarł się już w społeczeństwie polskiem pogląd, że rządy pomajowe realizują konsekwentnie program najdalej posuniętej etatyzacji życia gospodarczego. Wprawdzie ministrowie temu uroczyście zaprzeczają, obiecują od czasu do czasu — dla uspokojenia opinji wrogo usposobionej wobec tych kosztownych i przeważnie nieproduktywnych eksperymentów — odwrót od poczynań etatystycznych, jednak w praktyce nie myślą stosować tych zapowiedzi, przeciwnie, rozbudowują ten szkodliwy w całości i w szczegółach system gospodarczy. Co pewien czas znajdujemy nowe potwierdzenie słuszności utartego już, jak powiedzieliśmy, poglądu o tendencjach polityki gospodarczej rządów pomajowych. Jeśli wskazujemy na przejawy tej polityki, to czynimy to nie ze względów taktyczno - politycznych, ale w głębokiem przeświadczeniu o szkodliwości społecznej i gospodarczej tych poczynań.

Do wielu innych przykładów wyraźnie szkodliwej akcji etatyzmu gospodarczego przyłącza się nowy przyczynek, który rzuca jaskrawe światło na trudności, jakie napotyka prywatny przemysł w Polsce ze strony konkurencji państwowej. W dyskusji publicznej nad etatyzmem zwolennicy tegoż prądu wysuwają często argument, że państwo jest zmuszone wypełniać luki, których zapełnić nie potrafiła przedsiębiorczość prywatna. Dziedzina, której zamierzamy poniżej poświęcić nieco uwagi, nie dopuszcza jednak zgoła zastosowania tego — przeważnie zresztą naciąganego — argumentu. Chodzi mianowicie o fabrykację rowerów. Bywalcy naszych Targów Poznańskich zapewne przypominają sobie, z jakiem zainteresowaniem oglądali eksponaty młodego przemysłu rowerowego w Polsce.

Przemysł ten do niedawna rozwijał się dość słabo, ponieważ ochrona celna była niedostateczna a surowce krajowe za drogie. Dopiero z chwilą zwaloryzowania taryfy celnej i wprowadzenia cła na ramy rowerowe sytuacja w tej dziedzinie doznała znaczniejszej poprawy. Obok trzech fabryk istniejących już poprzednio, lecz pracujących ze stratą, wskutek silnej konkurencji niemieckiej, powstał cały szereg nowych wytwórni. Obecnie w Polsce wyrabia się ramy, kierownice, widełki, łączniki i obręcze rowerowe; z braku dostatecznej ochrony celnej i z braku kapitału nie fabrykuje się jeszcze innych części rowerów, jak przekładni, pedałów, szprych, siodeł itd. Przemysł rowerowy, mający zasadniczo dostateczne warunki rozwojowe w oparciu o rynek krajowy, oczekuje od nowej taryfy celnej dalszej ochrony swej wytwórczości.

Powstanie i dotychczasowy rozwój przemysłu rowerowego w Polsce jest wyłącznem dziełem przedsiębiorczości prywatnej, tak pogardzanej przez naszych etatystów. Nie korzystał on z żadnych subwencyj czy kredytów rządowych; gen. Górecki, prezes Banku Gosp. Kraj. mimo obietnic kredytów żadnych, rzekomo z braku funduszów, nie przyznał.

Gdy mimo wielkich trudności prywatny przemysł rowerowy nie ustawał w rozwoju, udoskonalał swe metody wytwórczości i rozszerzał zakres fabrykacji, tak iż wkrótce moglibyśmy wszystkie części roweru wyrabiać w kraju, wystąpił na widownię czynnik, który spowodować może, jeśli nie upadek, to jednak dezorganizację i osłabienie tego przemysłu. W jesieni ubiegłego roku bowiem powstała myśl uruchomienia przy Państwowej Fabryce Broni w Radomiu oraz przy Państwowych Zakładach Lotniczych w Warszawie oddziałów fabrykacji rowerów. W tym celu zakupiono zagranicą licencję, posyłano ludzi na wyszkolenie zagranicę, sprowadzono maszyny i inne części instalacyjne, poza tem „na początek" 2 000 szt. rowerów w stanie rozebranym, sprowadzono rury, a nawet blachę żelazną również zzagranicy, jakgdyby tych przedmiotów w Polsce nie wyrabiano etc.

Państwo wkroczyło zatem w dziedzinę bynajmniej przez inicjatywę prywatną nie zaniedbaną, gdyż zakłady państwowe nie wyrabiają, jak dotąd, niczego, czegoby i fabryki prywatne tej branży nie wyrabiały. Jakie dziedziny fabrykacji państwowy przemysł rowerowy już objął, nie wiadomo jeszcze dokładnie; zgóry jednak można postawić tezę, że jego powstanie nie jest wynikiem istotnej potrzeby gospodarczej, że wręcz przeciwnie, w fakcie tym upatrywać należy zbyteczne zgoła marnotrawienie grosza publicznego i szkodliwe uprawianie konkurencji prywatnemu życiu gospodarczemu.

Zaniepokojone działalnością państwowych zakładów prywatne fabryki rowerów zwróciły się przed kilku tygodniami do ministra przemysłu i handlu z obszernym memorjałem, w którym wyłuszczyły szczegółowo szkodliwość uruchamiania zbytecznej zgoła gałęzi wytwórczości państwowej. Znając doskonale niższość państwowej działalności gospodarczej, która rozwijać się może tylko dzięki możliwości odbijania sobie strat na różnych ulgach podatkowych i subwencjach z kas skarbu państwa, prywatne fabryki rowerów domagały się w tym memorjale poprostu tylko równorzędnego traktowania, które streszcza się w następujących postulatach:

1) Koszt własny roweru w wytwórniach państwowych winien być określony na podstawie ilości pieniędzy rzeczywiście wydanych na organizację i fabrykację z dodaniem wszystkich podatków, które przemysł prywatny płaci, opłat celnych na części sprowadzane zzagranicy oraz z dodaniem oprocentowania 15 proc. rocznie na kapitał włożony czy to w gotówce, czy też w postaci budynków, terenów, maszyn itd.;

2) Powyższa kalkulacja winna być sprawdzona przez Najwyższą Izbę Kontroli Państwa z doradczym udziałem delegata odnośnej Izby Przemysłowo-Handlowej;

3) Państwowe wytwórnie nie powinny sprzedawać rowerów na rynku prywatnym poniżej kosztów własnych;

4) Ceny rowerów dostarczanych instytucjom państwowym nie powinny być wyższe od cen rowerów dla odbiorców hurtowych;

5) Wytwórnie państwowe winny do sprzedaży swych rowerów posługiwać się tylko swoim aparatem handlowym, nie absorbując aparatu ogólno - państwowego;

6) Wytwórnie państwowe powinny zaprzestać sprowadzania zzagranicy materjałów i części rowerowych, wyrabianych w kraju;

7) Wytwórnie państwowe, rozpoczynając nową produkcję w gałęzi przemysłu rowerowego, powinny oprzeć swój program produkcji przedewszystkiem na wyrobie tych części rowerowych, które dotąd nie są wytwarzane w kraju. — W ten bowiem sposób akcja wytwórni państwowych, z którą zresztą fabryki prywatne zasadniczo się nie zgadzają, znajdzie przynajmniej logiczne i gospodarcze usprawiedliwienie, a przytem nie skrzywdzi interesów istniejącego od szeregu lat i pomyślnie rozwijającego się przemysłu prywatnego.

Postulaty powyższe, które podaliśmy niemal dosłownie, są niewątpliwie słuszne i domagają się bezwzględnego przyjęcia. Niestety sprawa jakoś utknęła w ministerjum spr. wojsk., do którego, jako władzy przełożonej wspomnianych wytwórni państwowych, memorjał powyższy powędrował.

Nowy ten zamach etatyzmu na przemysł prywatny dowodzi, że polityka gospodarcza ostatnich czterech bez mała lat idzie konsekwentnie po linji kapitalizmu państwowego, który jest tylko inną nazwą tej koncepcji społeczno-gospodarczej, którą zwykle nazywamy socjalizmem.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Posiedzenie Rady Banku Polskiego.** Rada Banku Polskiego odbyła 13 marca pod przewodnictwem prezesa Banku, dr. Wł. Wróblewskiego zwyczajne posiedzenie, na którem wysłuchała szczegółowego sprawozdania dyrekcji o obecnym położeniu gospodarczym oraz działalności Banku w lutym. Uwzględniając dalsze zmniejszenie portfelu wekslowego Banku oraz trwającą nadal zniżkową tendencję stop procentowych na rynkach zagranicznych, Rada Banku postanowiła obniżyć, poczynając od 14 marca, stopę dyskontową z 8 na 7 proc. zaś stopę procentową dla zastawów terminowych i otwartego kredytu z 9 na 8 proc. Ponadto Rada załatwiła szereg wniosków administracyjnych, między innemi, postanowiła otworzyć zastępstwa Banku w Kolbuszowej, Łańcucie, Myślenicach i Ropczycach.

(k) **Wielkie przedsiębiorstwa pod nadzorem sądowym.** W ostatnich dniach kilka wielkich firm zmuszonych było uciec się pod nadzór sądowy, żeby uzyskać moratorjum od dłużników. W Warszawie uzyskała sądowy nadzór do 10 maja r. b. znana fabryka metalowa Władysław Gostyński i Ska, firma Benedykt Krygier, jedna z największych firm drzewnych, magazyn konfekcji Stanisław Satalecki (Nowy Świat nr. 49), fabryka trykotaży A. Szuldiner i kilkanaście mniejszych firm. W Łodzi uzyskała nadzór sądowy wielka fabryka wyrobów wełnianych Karol Bennich, H. Czamański i S-ka, fabryka wyrobów jedwabnych, i 6 mniejszych firm. To rozszerzenie się kryzysu na najsilniejsze do niedawna wielkie przedsiębiorstwa tłumaczone jest jako przechodzenie „szczytowej fali kryzysu". Czy jest to jednak początek, czy koniec tej fali i czy będzie ona — ostatnią — trudno oczywiście przesądzać.

(k) **Z działalności Polsko-Brytyjskiego Banku.** Sprawozdanie Brytyjsko-Polskiego Banku w Gdańsku za r. 1929 wykazuje, iż Bank ten poczynił w ub. roku bardzo znaczne postępy. Obok finansowania licznych transakcyj cukrowych, zbożowych, nawozów sztucznych itd., Bank Brytyjsko-Polski udzielił pożyczki razem z innym bankiem gdańskim za pośrednictwem zaprzyjaźnionych banków w Londynie gdańskiej Radzie Portu. Czysty zysk Banku za rok ub. wynosi 477 784 guld. 55 fenigów, z którego wydzielona będzie dywidenda w wysokości 5 proc. Sprawozdanie ocenia perspektywy na rok bieżący w dalszym ciąg udobrze. Kapitał akcyjny Banku wynosi 5 milj. guld.

(k) **Ruch budowlany w Gdyni.** Ubezpieczalnia Pracowników Umysłowych w Poznaniu przystępuje z wiosną r. b. do budowy na terenach już nabytych w Gdyni mieszkań, obejmujących razem około 1 000 izb. Inwestowane na ten cel kapitały wyniosą na same budowle 5 milj. zł. Wybudowanie tych mieszkań przyczyni się w znacznym stopniu do zmniejszenia głodu mieszkaniowego w Gdyni i obniżenia czynszów. Oczekują, że zamiast czynszu 100 zł za 1 pokój miesięcznie obecnie, po wybudowaniu przez ubezpieczalnie, będzie wynosił od 30 do 50 zł miesięcznie.

(k) **Kongres komunikacji autobusowej podczas M. W. K. T.** Z szeregu kongresów i zjazdów, które odbędą się w Poznaniu podczas trwania Międzynarodowej Wystawy Komunikacji i Turystyki, na szczególną uwagę zasługuje Kongres komunikacji autobusowej. Inicjatywę zorganizowania tego Kongresu podjęły związki przedsiębiorstw autobusowych, skupiające w swoich szeregach olbrzymią większość właścicieli autobusów. Ostatnio sprawa ta była omawiana na zebraniu Wielkopolskiego Związku Przedsiębiorstw Autobusowych, który będzie gospodarzem kongresu. Dokładny termin tego kongresu ustalony będzie w najbliższym czasie. Na program złożą się kilkudniowe obrady techniczne i zwiedzanie M. W. K. T.

Z ZAGRANICY

(z) **Z za kulis największej afery upadłościowej powojennej Europy.** Komisja rewizyjna zbankrutowanej Frankfurter Allgemeine Versicherungs-Gesellschaft, wyłoniona ze związku wierzycieli towarzystwa, ukończyła pod kierunkiem radcy komercjalnego Manasse swe badania i opublikowała sprawozdanie na 192 stronicach druku. Całe sprawozdanie jest jednem strasznem oskarżeniem dyrekcji Favag'u, która w lekkomyślny, a częściowo przestępczy sposób udzielała kredytów osobom niepewnym, pobierając za to łapówki. Już pod koniec 1928 roku towarzystwo poniosło skutkiem tego straty, sięgające 29 miljonów marek. Rewelacją sprawozdania jest udowodnienie winy rady nadzorczej towarzystwa, która — jak się okazuje — wiedziała o oszukańczych metodach postępowania dyrekcji. Cała prasa niemiecka poświęca tej sprawie naczelne miejsce, nie kryjąc swego oburzenia. (j)

(z) **Ciężkie położenie czechosłowackiego przemysłu cukrowniczego.** Prasa czeska zamieszcza alarmujące wzmianki o znacznem zmniejszeniu się kampanji cukrowej w Czechosłowacji w porównaniu z rokiem ub. W lutym b. r. wyprodukowano 20 tys. centnarów, zaś w analogicznym okresie roku poprzedniego zgórą 51 tys., co oznacza zmniejszenie o przeszło 50 proc. Całkowita produkcja od początku kampanji wynosi 10 miljonów ctr. i jest o 260 tys. ctr. mniejszą od wyników kampanji ubiegłej. Konsumcja cukru w Czechach zmniejszyła się o 2 proc. Znacznemu zmniejszeniu uległ również eksport cukru do Szwajcarji i Niemiec. (j)

(z) **Bankructwo bankowe we Francji.** W związku z krachem, jaki w tych dniach miał miejsce w wielkim banku francuskim „Credit National de Luxembourg", aresztowany został dyrektor powyższego przedsiębiorstwa, Delemer. Wymieniony bank posiadał główny zakład z siedzibą w Paryżu, poza tem posiadał wiele filij w miastach prowincjonalnych Francji. Pasywa przedsiębiorstwa osiągnęły 2 milj. fr.

(z) **Pożyczka dla zmechanizowania rolnictwa w Z. S. S. R. R.** Rząd sowiecki otrzymał od niemieckiego związku producentów traktorów i automobili kredyt w wysokości 25 milj. rubli. Pożyczka ta będzie wydana w obligacjach w odcinkach pięciorublowych, przeznaczona zaś jest na cele zmechanizowania rolnictwa rosyjskiego. Jest to już druga z rzędu pożyczka sowiecka, zaciągnięta na ten cel.

Z walnego zjazdu Zw. Podof. Rez. Ziem Zach.

W sali restauracji rzeźni miejskiej toczyły się obrady VI rocznego walnego zjazdu delegatów Kół Związku Podoficerów Rez. Ziem Zach. R. P. Obrady otworzył prezes Zw. p. I. Kasprowicz powitaniem licznie przybyłych delegatów z Kół górnośląskich, Pomorskich i Wielkopolskich oraz członków honorowych, poczem wzniósł okrzyk na cześć Rzeczypospolitej i p. Prezydenta. Na marszałka zjazdu wybrano prezesa okręgu śląskiego p. T. Wesołka z Król.-Huty, który powołał do pióra p. Kubiaka.

Po wyborze różnych komisyj w związku z wyborami władz związkowych i odczytaniu protokułu z V zjazdu złożył prezes Kasprowicz obszerne sprawozdanie z działalności związku.

Następnie sekretarz p. Tomczyński, w ścisłych cyfrach przedstawił rozwój Związku, do którego przystąpiło blisko 300 nowych członków. Po dokonanej reorganizacji liczy związek około 30 kół. Skarbnik p. Potrawiak przedstawił stan kasy Związku, który jest dodatni.

Po sprawozdaniu komendanta Związku p. Jahnsa, przewodniczący komisji rewizyjnej, p. Kadziński z Wolsztyna, zareferował wynik badań odnośnej komisji. Ustępującemu zarządowi wyraził pełne uznanie i wniósł o udzielenie pokwitowania. Przystąpiono z kolei do wyborów. Prezesem wybrano ponownie jednomyślnie p. Ignacego Kasprowicza, zastępcą p. N. Staszewskiego, sekretarzemp. A. Kubiaczyka, skarbnikiem p. J. Potrawiaka i komendantem p. W. Klicha. Radni: B. Nogaj, M. Senftleben, P. Majewicz i J. Przewłoka. Po wyborze komisji rewizyjnej, której przewodniczącym ponownie został p. Kadziński, i sądu honorowego przystąpiono do uchwalenia nowego statutu. Zniżono składkę od członka na rzecz zarządu Zw. do 1,50 zł rocznie. Zjazd postanowił zamianować wielkiego patrjotę Ignacego Paderewskiego członkiem honorowym Związku. Fakt ten przyjęto do wiadomości z wielkim entuzjazmem. Również na wniosek Koła Żnin zamianowano członkiem honorowym ziemianina ppor. rez. K. Gozimierskiego z Marcinkowa Górnego. Po załatwieniu projektów i wniosków mniejszej wagi zabrał głos członek honorowy Związku p. pułkownik Bronisław Sikorski. W swem przemówieniu wzywał gorąco do intensywnej pracy nad ugruntowaniem zasad moralnych i ideowych w społeczeństwie. Obecny kryzys gospodarczy daje pole do popisów komunistycznych — zatem każdy podoficer rezerwy winien być krzewicielem zdrowego ducha narodowego. Na zakończenie odśpiewano wspólnie „Rotę". (z)

Skasowanie pociągu pospiesznego Warszawa — Krynica

Wobec otwarcia po raz pierwszy w roku bieżącym sezonu zimowego w Krynicy, ministerstwo komunikacji na wniosek komisji zdrojowej w Krynicy i polskiego związku narciarskiego, uruchomiło pociąg pośpieszny między Warszawą a Krynicą z wagonem sypialnym w okresie od 20 grudnia 1929 r. do 20 stycznia 1930 r. — codziennie, w okresie zaś od 21 stycznia do do 2 marca r. b. — raz w tygodniu. Już w drugiej połowie lutego r. b. frekwencja w tym pociągu znacznie zmalała, to też ministerstwo komunikacji postanowiło nie przedłużać kursowania wspomnianego pociągu poza przewidziany okres czasu.

Wskutek interwencji jednak ze strony czynników uzdrowiskowych, w Krynicy i Zakopanem, ministerstwo komunikacji zarządziło uruchomienie na próbę pociągu pośpiesznego z Krynicy i Zakopanego do Warszawy w dniu 9 b. m. Pociągiem tym wyjechało jednak z Krynicy zaledwie 13 podróżnych za biletami płatnemi i 4 podróżnych za biletami bezpłatnemi. Ta znikoma frekwencja — jak stwierdza ministerstwo komunikacji — jest najlepszym dowodem zbędności utrzymywania w obecnym okresie bezpośredniej komunikacji pociągami pośpiesznemi do Krynicy.

Ś. p. Ireneusz Wierzejewski

Zmarły po długiej i ciężkiej chorobie w warszawskiej klinice uniwersyteckiej profesor uniwersytetu poznańskiego, specjalista ortopedji dr. Ireneusz Wierzejewski należał do wybitnych specjalistów ortopedji. Urodzony w dniu 23 marca 1881 w Kozłowie w pow. grodziskim, po ukończeniu szkoły realnej im. Bergera w Poznaniu poświęcił się zawodowi technicznemu. Przebył t. zw. rok praktyczny w fabryce H. Cegielski w Poznaniu, przechodząc praktycznie wszystkie działy jak formiarstwo, lejarstwo, stolarstwo, ślusarstwo, tokarstwo i kowalstwo.

Wkrótce jednak porzucił prace techniczne i w r. 1903 udał się na studja lekarskie do Gryfji, zdając w czasie wakacyj uniwersyteckich dodatkowy egzamin w łacinie jako ekstraneusz. Dalsze studja odbywał w Berlinie, Wyrcburgu i Monachjum, gdzie w r. 1908 zdał państwowy egzamin lekarski. Następnie po przepisowej praktyce w Monachjum zajął stanowisko pierwszego asystenta w Brandenburgische Krüppelheil- und Erziehungsanstalt w Berlinie. W 1910 r. zdaje doktorat w Lipsku, a w kwietniu r. 1913 obejmuje kierownictwo „Poznańskiego zakładu ortopedycznego im. B. S. Gąsiorowskiego na Bytyniu". Na międzynarodowej wystawie higjenicznej w Dreźnie w r. 1911 z ramienia „Deutsche Vereinigung für Krüppelfürsorge" śp. dr. Wierzejewski prowadził specjalny dział wystawowy techniki ortopedycznej, a w czasie wojny światowej pruskie ministerjum wojny mianowało go doradczym ortopedą V. korpusu.

Po wybuchu rewolucji w listopadzie 1918 r. objął z polecenia rady robotniczo-żołnierskiej na propozycję wydziału lekarskiego Tow. Przyjaciół Nauk organizację wojskowo-lekarską, zakładając równocześnie Tow. Czerwonego Krzyża w Poznaniu. Podczas przejęcia władzy wojskowej przez władze polskie w maju 1919 r. mianowany został naczelnym lekarzem wojsk wielkopolskich, a dekretem Naczelnej Rady Ludowej w maju 1919 r. generałem-lekarzem. Na froncie wschodnim przebył walkę z bolszewikami jako szef sanitarny I. armji, a urlopowany na własną prośbę został mianowany inspektorem sanitarnym na Pomorze i Poznańskie, przechodząc w październiku 1921 r. do rezerwy. W tymże roku rada wydziału lekarskiego powierzyła mu wykłady kliniczne ortopedji. W roku następnym habilitował się z tego przedmiotu, a w r. 1923 został profesorem ortopedji i kierownikiem kliniki ortopedycznej uniwersytetu poznańskiego. Śp. zmarły wydał szereg prac naukowych z ortopedji w językach polskim i niemieckim, publikowanych w różnych czasopismach naukowych lekarskich. R. i. p.

SPORT

Gry sportowe

Turniej międzyokręgowy w koszykówkępanów odbędzie się w Poznaniu w dn. 29 i 30 bm. Spodziewany jest udział conajmniej czterech reprezentacyj okręgowych.

Lekka atletyka

Terminarz imprez POZLA ustalony ustalony został jak następuje: 23. marca: okręgowy drużynowy bieg na przełaj „Warty"; 20 kwietnia: ogólnopolski bieg na przełaj pań; 27 kwietnia: bieg „Kurjera Poznańskiego"; 11 maja: mistrzostwa okręgowe panów w klasie B; 25 maja: „Warta" i „Warszawianka" zawody międzyklubowe; 29 maja: Śląsk i Poznań międzyokręgowe zawody pań; 8 i 9 czerwca: międzyokręgowe zawody panów; 15 czerwca: wiosenny dzień sprawności fizycznej Komitetu Wych. Fizycznego; 21 i 22 czerwca: mistrzostwa okręgowe pań; 20 lipca: mistrzostwa okręgowe panów klasy C; 24 sierpnia: trójbój pań o mistrzostwo okręgu; 28 września: pięciobój pań i panów o mistrzostwo okręgu i bieg maratoński o mistrzostwo Polski; 26 października: okręgowy bieg na przełaj.

Pięściarstwo

Półfinały o mistrzostwo okręgu poznańskiego odbędą się w niedzielę o godz. 18 w sali HCP przy ul. Górna Wilda 180. Ważenie i losowanie zawodników odbędzie się w tym samym dniu o godz. 10. Startować będą m. in.: Dojas (Pol-Bydgoszcz), Tassarek (HCP), Gostyński (W); program przewiduje również jedną parę w wadze ciężkiej wylosowaną wśród pięściarzy: Nowicki, Szopny i Tilgner.

Egzamin sędziowski odbędzie się w dn. 21 bm. o godz. 20 w sekretarjacie K. S. „Warta" Aleje Marcinkowskiego 26. Zgłoszenia li tylko piśmienne przyjmuje p. T. Gucki, (ul. Ślusarska 2) do dnia 19 bm. wraz z taksą egzaminacyjną. Statut PZB jest do nabycia u p. Mrozikiewicza, Stary Rynek 80/82.

Piłka nożna

„1. K. P." (dawniej „I. F. C.") Katowice — „Warta". Niedzielny przeciwnik „Warty" mimo wyeliminowania z ligi nadal przedstawia się groźnie, tembardziej, że w tym roku staje specjalnie dobrze przygotowany do rozgrywek; ostatnie wyniki drużyny katowickiej świadczą o jej dobrej formie. Mecz odbędzie się na boisku „Warty" o godz. 15.30. Przedsprzedaż biletów odbywa się w firmie Camera oraz w sekretarjacie Klubu Al. Marcinkowskiego 26 codziennie od godz. 10 do 12 i od 15 do 18 oraz w niedzielę od godz. 11 do 13.

Tabela wygranych Loterji Państwowej

(Nieurzędowa)

(Bez gwarancji.)

Dziś, w siódmym dniu ciągnienia 5-tej klasy 20-tej polskiej loterji państwowej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:

15,000 zł na nr. 60147 74136.

10,000 zł na nr 39824 69025 171191 189931.

5,000 zł na nr. 2914 79454 101990 116653 124056 160138.

3,000 zł na nr. 6824 11554 16613 24844 118807 180665 182850.

2,000 zł na nr. 32390 52296 68993 69196 81870 105440 105513 111595 111672 115497 117545 130747 132022 133273 144853 151213 152220 152781 158312 164483 172313 177466 186490 207777 208727.

1,000 zł na nr. 10473 16693 24311 32264 35084 38641 62046 80763 86026 111417 131550 134204 135465 142260 150164 161817 163101 168889 169383 175982 187404 188531 188586 188903 190018 200130 202673.

600 zł na nr. 987 8448 9980 11874 14619 14720 26015 26121 28620 33124 40968 61432 63157 69192 69572 73840 73962 74584 74825 80676 80952 88804 92983 93594 96349 98262 98980 109470 114351 115688 115990 118358 136345 139211 145030 147196 148225 148226 151258 151606 153899 155630 156630 167639 204768 206135.

500 zł na nr. 775 1466 1630 1999 2500 4785 5873 8113 8766 8856 10942 13006 14146 14430 15452 15538 16968 22734 23118 23164 23339 26253 27649 27965 32286 33609 34113 35519 35537 35585 38941 41211 43893 44605 47374 47864 50585 51934 55522 56326 57271 57536 59507 61886 63218 64690 65750 67159 67590 68166 69210 69217 72872 72297 74009 75263 75907 78165 82179 83263 85334 86382 87845 88176 89748 91435 92184 92413 93578 93736 94218 94265 94445 96473 97224 99017 100771 101292 102593 107730 108373 111320 111559 111801 115446 118011 120639 121098 123454 125233 127855 128 034 129327 131797 133345 133390 134470 136734 137131 137828 139289 139407 139798 140195 140386 142308 143753 144570 148090 149077 150016 157638 159017 159680 164668 166389 166477 166584 168248 168802 169997 172041 172521 173469 174132 174716 175211 176269 183995 187778 188484 189965 191145 192259 194167 195719 195840 197888 198939 101963 201992 207509 208394.

Po 250 złotych wygrały numery następujące:

56 202 66 334 97 417 96 528 65 609 758 847 910 32 **1**297 322 504 641 769 97 916 76 **2**286 405 582 **3**054 170 88 244 428 48 505 78 605 50 865 **4**044 189 216 72 304 33 36 445 720 94 899 901 65 **5**072 142 61 82 302 464 554 69 75 626 44 857 917 63 68 **6**105 59 245 352 454 524 623 88 98 716 78 839 **7**016 40 53 104 49 80 236 84 546 91 642 710 847 969 **8**145 212 50 62 93 306 82 416 80 502 660 842 90 91 919 68 **9**049 341 526 666 79 90 808 62 978 **10**010 27 42 99 135 77 320 432 82 529 696 903 34 **11**034 157 330 86 484 536 625 77 979 **12**047 70 73 289 476 503 60 807 69 995 **13**021 151 270 352 81 469 615 789 93 834 **14**135 297 480 557 814 **15**003 64 103 32 41 86 465 595 634 847 **16**093 261 480 541 76 657 711 41 55 74 869 941 70 **17**062 69 198 224 38 47 326 51 408 45 585 626 842 **18**179 344 420 71 611 913 28 31 **19**047 251 90 325 37 603 96 789 865 909 **20**027 236 424 61 77 686 840 64 924 **21**130 37 60 97 273 74 333 35 70 419 33 56 65 589 693 **22**032 53 468 541 87 604 767876 915 24 41 90 93 **23**021 28 159 77 294 358 546 669 704 910 17 **24**126 36 206 366 432 542 691 742 825 924 64.

25194 312 540 801 65 **26**095 156 237 40 48 357 486 95 561 88 600 34 48 822 **27**000 146 47 53 234 68 412 548 53 64 89 630 68 701 52 874 982 **28**138 241 53 430 52 602 710 872 901 8 **29**025 65 71 147 227 62 727 822 941 **30**088 273 337 428 533 80 710 13 45 83 847 58 902 69 **31**009 64 185 450 818 921 **32**046 110 65 254 59 302 419 613 744 808 39 982 **33**061 141 53 261 75 307 38 64 506 7 678 820 **34**129 53 335 467 616 771 824 70 922 96 **35**008 52 126 216 87 386 568 722 64 892 946 **36**054 352 497 569 97 709 42 920 90 **37**004 37 57 182 339 65 572 96 634 60 729 66 999 **38**158 347 415 41 524 37 841 969 **39**066 77 81 189 215 61 352 68 576 602 776 933 48 **40**003 200 405 52 542 57 80 629 700 71 815 35 **41**306 482 502 619 42 988 **42**044 263 306 93 400 665 82 85 748 57 84 **43**045 80 128 42 94 239 62 543 912 81 **44**122 62 215 26 359 559 608 62 720 884 **45**037 113 61 289 438 628 39 771 830 924 **46**399 405 78 90 506 635 40 832 927 98 **47**125 588 746 **48**116 374 520 630 700 48 822 66 901 88 **49**090 137 203 7 36 314 651 53 64 748.

50095 109 99 261 86 375 82 509 622 732 842 8 0972 79 **51**007 45 111 64 78 386 488 552 682 83 840 **52**051 603 740 801 5 902 33 **53**047 49 136 73 275 379 432 97 600 864 902 **54**009 66 294 360 575 80 621 33 45 804 7 96 912 97 **55**328 569 653 72 783 902 **56**058 240 479 616 32 89 834 53 **57**032 141 208 80 306 29 33 461 563 70 84 656 712 870 76 87 911 **58**000 3 80 114 42 236 396 541 644 57 705 **59**186 92 212 316 87 535 92 607 62 71 725 33 87 933 **60**132 274 316 59 472 522 38 71 72 647 854 84 **61**023 32 83 129 73 281 405 22 23 60 670 853 970 **62**160 77 368 466 98 515 97 623 46 751 883 911 **63**108 15 330 715 850 91 96 **64**094 271 338 436 47 516 693 940 58 62 90 **65**205 30 45 739 935 **66**254 59 62 88 327 70 483 84 553 66 671 716 848 979 **67**035 53 68 80 436 83 545 906 91 **68**057 124 63 207 44 350 433 64 617 42 758 895 990 **69**098 401 552 71 622 93 711 70 951 **70**042 51 135 50 53 86 264 444 572 685 92 715 909 **71**184 596 801 11 950 **72**089 136 54 94 237 53 358 451 585 844 938 82 93 **73**000 15 138 231 91 336 98 863 83 909 24 44 63 86 **74**030 175 82 354 92 454 87 516 42 697 726 35 891 989.

75030 363 84 98 599 741 60 927 66 **76**181 201 98 414 34 49 616 701 824 955 85 **77**026 37 40 92 117 287 412 48 589 641 732 975 **78**116 81 201 68 317 26 503 99 761 99 **79**054 86 94 160 427 70 604 6 858 61 78 84 914 **80**018 302 23 78 471 533 71 80 86 614 23 751 932 95 **81**012 27 35 120 36 243 320 565 67 610 16 50 854 **82**066 163 214 300 35 79 439 46 87 512 728 903 30 37 70 **83**145 98 206 8 13 84 312 560 693 839 78 932 82 **84**030 226 64 344 410 63 71 599 656 58 74 82 816 978 **85**072 77 126 64 88 584 803 9 **86**010 104 27 33 200 31 51 441 554 693 839 **87**008 127 57 75 272 301 6 68 421 96 580 650 89 809 42 93 **88**015 168 275 385 435 91 587 629 35 771 823 97 916 95 **89**014 124 84 214 53 506 47 81 632 66 838 993 **90**016 65 90 160 452 620 **91**029 255 96 449 61 97 627 50 73 757 847 93 949 **92**009 37 51 284 92 304 34 480 542 51 668 703 66 89 846 **93**007 32 92 145 297 324 458 552 620 27 31 64 99 708 12 43 77 82 801 76 **94**059 108 53 54 232 325 432 697 705 74 806 93 **95**087 196 227 44 65 390 463 65 562 77 962 **96**178 255 69 341 80 437 79 84 623 739 83 98 929 **97**182 217 385 485 556 601 26 814 47 927 50 91 **98**053 99 289 411 15 525 98 679 845 88 917 66 78 **99**039 149 456 608 85 983.

100047 88 90 151 56 218 63 90 310 34 97 526 604 882 902 44 **101**111 300 86 414 68 71 501 25 98 831 **102**046 456 80 631 710 56 808 915 **103**030 32 235 388 563 628 **104**044 87 111 22 200 25 275 77 397 98 552 777 923 79 **105**062 115 32 200 88 310 29 408 508 664 815 **106**030 50 115 23 39 429 535 37 40 667 848 88 97 903 **107**067 83 210 443 79 506 39 607 729 807 30 37 **108**012 70 184 245 353 402 586 767 801 87 981 **109**404 52 561 752 72 861 938 96 **110**087 210 561 787 824 87 914 86 **111**014 166 203 376 87 576 902 19 46 **112**256 68 370 504 641 69 82 89 795 902 26 33 78 82 **113**004 62 64 77 307 58 409 561 611 50 89 738 44 89 837 87 927 67 **114**066 67 99 115 263 91 305 541 628 731 83 935 60 77 **115**050 68 285 95 435 575 672 832 44 **116**110 22 225 29 314 492 645 744 72 802 **117**307 481 660 744 97 98 **118**090 147 78 91 201 44 416 43 506 697 808 **119**009 63 67 302 19 42 402 567 637 60 732 60 805 78 917 99 **120**075 105 20 94 239 81 337 40 512 40 606 68 895 978 96 **121**060 178 557 74 87 671 709 860 968 88 89 **122**032 138 68 271 451 506 8 96 665 733 62 814 50 916 79 **123**020 34 90 102 228 53 329 83 569 721 95 833 916 80 **124**009 20 111 215 389 611 12 50 57 97 769.

125108 46 201 73 77 92 409 66 675 783 842 917 **126**054 127 83 251 346 47 694 845 **127**093 270 352 438 664 92 789 90 820 52 904 9 45 47 **128**003 80 98 408 508 49 713 870 87 901 31 53 **129**097 103 86 22 99 301 409 88 534 35 679 737 813 17 948 54 59 82 95 **130**096 100 34 57 96 202 87 384 421 42 567 611 39 856 903 19 29 36 **131**051 152 220 470 585 610 85 719 34 40 876 96 993 **132**021 117 46 49 331 70 437 500 80 609 38 97 752 982 **133**000 35 177 96 410 15 65 85 618 27 97 730 819 **134**203 6 67 306 418 598 838 907 **135**141 71 260 422 573 664 850 63 907 41 94 **136**118 349 449 519 90 91 659 63 751 871 72 77 79 935 **137**035 350 73 74 593 607 9 71 90 736 80 810 19 978 **138**112 238 78 369 93 412 537 84 642 92 852 89 **139**043 46 59 254 78 302 418 62 67 610 76 701 9 845 931 42 66 **140**024 47 151 227 364 82 496 542 611 64 905 93 **141**016 41 57 140 52 240 383 453 588 613 723 25 33 80 843 997 **142**010 174 86 322 40 413 32 584 658 781 822 939 **143**019 256 308 37 493 629 77 799 849 84 **144**017 46 133 223 40 49 341 83 96 426 76 527 56 671 773 881 85 935 54 91 **145**000 14 92 124 61 250 561 79 85 675 791 820 62 970 **146**004 69 83 127 86 309 13 33 55 438 82 800 84 **147**008 76 198 229 300 6 34 56 408 14 96 508 37 638 40 95 729 94 818 965 67 **148**006 28 112 65 203 46 81 311 22 33 34 486 545 646 710 74 822 72 **149**189 254 56 60 381 89 449 550 624 751 803 900 85.

150168 85 342 92 429 67 565 70 81 619 80 850 945 48 67 **151**048 236 314 89 480 95 502 744 56 866 **152**059 185 92 308 27 426 32 503 7 663 710 74 **153**012 61 245 358 434 84 604 43 742 **154**062 102 72 87 97 283 809 83 84 970 **155**003 21 36 43 157 256 97 468 79 563 68 80 613 43 762 73 986 **156**043 209 311 403 16 59 78 633 783 868 88 921 85 **157**193 244 69 395 97 546 71 668 759 800 74 **158**099 121 29 69 75 202 13 51 327 663 64 714 54 91 800 17 36 51 911 99 **159**196 229 475 563 611 64 712 908 **160**059 82 138 55 300 60 445 524 59 83 729 808 35 **161**112 27 79 261 395 99 654 804 15 972 82 **162**057 61 343 433 58 82 502 79 81 800 59 66 72 85 931 **163**011 27 136 56 58 71 228 44 410 11 54 59 656 91 651 74 77 731 841 98 970 **164**139 315 421 527 678 84 845 85 929 59 62 95 **165**100 4 61 206 35 86 93 336 568 70 72 690 721 24 82 808 34 901 41 46 **166**129 71 84 88 569 71 653 814 50 63 924 71 **167**037 94 181 92 221 320 34 68 577 630 773 82 806 72 924 30 **168**116 217 32 44 449 625 50 90 **169**407 56 533 48 649 50 69 98 720 914 58 93 **170**000 114 34 36 41 298 543 725 55 92 98 809 45 965 **171**032 34 74 170 244 339 418 524 642 737 84 853 87 928 52 **172**040 64 82 96 246 60 75 379 415 72 548 862 941 79 **173**038 58 78 145 201 5 79 98 346 79 407 786 91 908 22 74 88 **174**030 96 191 263 319 40 48 574 77 92 659 7[illegible] 851 60.

175082 116 252 447 77 548 75 86 738 88 850 **176**033 35 109 47 507 70 83 614 82 704 56 808 68 948 50 **177**068 148 70 237 404 5 15 523 99 606 865 83 934 95 **178**039 125 65 203 10 51 56 338 47 68 525 95 617 48 702 **179**055 66 78 243 304 42 65 410 46 594 676 724 27 55 89 896 **180**026 288 311 41 86 408 46 79 98 562 664 705 75 822 31 966 78 **181**034 112 27 48 58 60 81 303 417 27 41 72 502 11 56 91 618 88 914 31 34 53 99 **182**143 51 79 217 336 426 30 93 513 17 44 675 738 74 800 10 926 45 **183**002 10 67 338 41 81 416 626 787 956 **184**030 80 94 134 222 304 433 36 56 62 83 529 67 68 644 67 71 79 800 61 69 918 47 **185**038 124 61 341 45 92 401 518 52 87 663 792 840 971 **186**011 67 267 97 360 61 77 421 64 92 608 37 737 944 **187**044 111 34 224 60 91 330 59 98 434 567 655 795 906 23 90 **188**076 115 218 351 55 471 88 576 657 88 836 907 79 **189**010 36 65 89 115 250 57 63 76 342 75 95 99 449 598 618 34 51 79 760 815 48 53 63 952 **190**098 114 44 64 209 24 71 333 34 449 525 52 647 703 61 82 812 **191**191 242 76 99 461 564 83 642 795 838 972 **192**184 217 84 86 361 905 63 66 **193**115 203 21 504 76 603 53 78 717 62 66 925 45 **194**019 80 153 81 210 16 306 404 537 683 91 720 28 802 26 85 97 909 23 **195**097 138 276 318 95 97 517 25 65 68 705 20 72 76 805 38 55 962 **196**063 72 95 133 266 69 496 754 90 841 921 79 85 **197**064 138 261 302 56 425 534 61 616 41 715 819 961 79 **198**074 78 198 201 322 45 91 410 40 553 641 44 54 760 838 40 75 83 91 943 91 **199**083 143 278 80 344 61 402 528 46 608 746 894 999.

200057 81 113 374 446 49 559 638 53 84 788 **201**032 152 254 80 444 87 523 81 635 65 736 940 **202**142 96 229 68 83 322 410 727 78 896 964 **203**032 66 78 84 88 113 74 84 232 455 57 503 84 749 943 81 96 **204**277 364 65 442 96 515 665 849 65 **205**256 58 72 98 362 468 98 561 971 **206**013 17 72 213 422 30 51 593 97 604 28 850 **207**052 64 87 184 266 398 449 538 601 39 48 64 821 71 920 44 75 **208**094 173 261 411 45 76 639 77 711 822 982 **209**081 100 88 293 390 413 46 558 87 91 707 25 943 97.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **K. A. L.** Wystarczy wnieść zwykłe podanie do władzy, która rentę wypłaca (K.)

— **J. P. S.** 1) 97 proc. 2) Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K.)

RADJO

Programy radjofoniczne

Sobota, dnia 15 marca 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **13.00** sygnał czasu; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy pien.; godz. **14.15** komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16.45** kurs wyższy języka angielskiego (wykł. dr. Arend, lektor U. P.); godz. **17.05** odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. **17.25** odczyt p. t. „Problem rozwiązania sprawy mieszkaniowej" — referat opracowany przez Komisję mieszkaniową Stowarzyszenia techników w Poznaniu; godz. **17.45** słuchowisko dla dzieci p. t. „Rozmowa zegarów" pióra Kazimierza Konarskiego (transmisja z Warszawy); godz. **18.45** nadprogram oraz komunikaty okazyjne; godzina **18.55** odczyt p. t. „Jak należy zwiedzać Paryż współczesny" (wygł. prof. dr. T. Silnicki); godz. **19.20** Ze świata kobiecego (wygł. p. Sabina Kazanowska); godz. **19.35** gawęda reporterska (wygł. p. red. Józef Winiewicz); godz. **19.50** komunikaty sportowe; godz. **20.05** recital fortepianowy Alfreda Hoehna (Transmisja z Warszawy); godz. **20.50** audycja z racji święta niepodległości Węgier (transmisja z Warszawy); godzina **22.00** sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. **22.05** rewja p. t. „Gwiazdy Warszawy" (transmisja z Morskiego Oka w Warszawie; godz. **24.30** koncert nocny firmy „Philips" w wyk. orkiestry pod dyr. p. Mieczysława Winowskiego.

Dzień Krakowa.

Niedziela, dnia 16 marca 1930 r.

Poznań (335 m) transmituje w dniu Krakowa", tak jak wszystkie inne stacje polskie, cały program krakowski. Godz. **9.00** transmisja nabożeństwa z katedry Zamku Królewskiego na Wawelu — kazanie wygłosi ks. dr. Michalski, prof. U. J.; godz. **11.30** „Wesele krakowskie" — słuchowisko regjonalne; godz. **11.58** sygnał czasu; godz. **12.10** Poranek symfoniczny, z sali koncertowej „Stary Teatr". Współudział biorą: Orkiestra Zawodowego Związku Muzyków polskich, chór mieszany Towarzystwa Muzycznego, p. Franciszka Platówna, primadonna opery lwowskiej, oraz pp. dyr. Bolesław Wallek - Walewski i Zdzisław Górczyński (dyrygenci); godz. **13.40** pogadanka rolnicza p. t.: „Stan rolnictwa w Małopolsce zachodniej", wygł. dr. W. Płocki; godz. **13.55** koncert orkiestry tamburmandolinowej uczenic Państw. Gimn. żeńskiego; godz. **14.10** pogadanka dla rolników „Jakie choroby roślin grożą nam na wiosnę" — dialog między dr. K. Rouppertem prof. U. J. a dr. W. Płoskim; godz. **14.25** dalszy ciąg koncertu; godz. **14.35** audycja dla dzieci i młodzieży: „Jak król Łokietek zdobył panowanie", godz. **15.20** recytacje poetyckie utworów: Pawlikowskiej, Konopki, Gałuszki, Żuka-Skarszewskiego odczytają pp. Tadeusz Białkowski i Marja Człapińska; godz. **15.40** Jazz Polskiego Radja w Krakowie; godz. **16.15** anegdota regjonalna w wyk. pp. Leona Wyrwicza i Władysława Doruli; godz. **16.30** odczyt p. t.: Pojęcie prawa u Stanisława Wyspiańskiego", wygł. dr. Stanisław Gołąb, prof U. J.; godz. **16.45** przemówienia: Pan Wojewoda dr. Mikołaj Kwaśniewski, reprezentant Kurji metropolitarnej, Prezydent m. inż. Karol Rolle, Prezes Akademji Umiejętności prof. dr. Kostanecki; godz. **17.15** „Przysięga Kościuszki" Anczyca. reżyserji Ludwika Ruszkowskiego, w wykonaniu zespołu dramatycznego; godz. **17.40** koncert chóralny, żeński, męski i mieszany pod kierunkiem p. St. Smiczki; godz. **18.05** „Zadanie małego Stasia o radjo" przeczyta p. inż. Stanisław Broniewski; godz. **18.15** „Spiszacy przed mikrofonem" — „Zaklęty staw" — rozmowa bacy z juhasem — w wykonaniu pp. Plucińskiego i Balary, pieśni spiskie odśpiewa p. Klamut. Podczas dialogu: zbyrkanie dzwonków owczych, pogwizdywanie juhasa, „Ujkanie", gra na skrzypcach, śpiewy; godz. **18.45** „Pieśń Wawelu" — słowa Stanisława Wyspiańskiego; godz. **19.10** feljeton podróżniczy — wygł. Jan Nowak prof. U. J.; godz. **19.25** rozmaitości; godz. **19.45** „Coś z Podhala" — w wykonaniu p. Chowańcówny i Wł. Doruli; godzina **19.58** sygnał czasu z Obserwatorjum astronomicznego z Warszawy; godz. **20.00** transmisja hejnału z wieży Marjackiej; godz. **20.05** przechadzka po Krakowie — w opracowaniu p. dr. Jerzego Dobrzyckiego z ilustracją muzyczną; godz. **20.35** koncert wieczorny. Wykonawcy: Chór męski Tow. Śpiew. „Echo" pod kier. dyr. Bolesława Wallek-Walewskiego, p. Olga Martusiewiczówna (fortepian), p. Helena Zboińska-Ruszkowska (sopran), Stanisław Siwik (tenor), zespół solistek szkoły śpiewu p. Heleny Zboińskiej-Ruszkowskiej, solo p. J. Tylewska; godz. **22.05** „Dla naszych przyjaciół zagranicą" — odczytane zostaną wyjątki z obcej literatury o Polsce w językach: francuskim, angielskim, włoskim, i niemieckim; godz. **22.30** transmisja komunikatów z Warszawy; godz. **22.55** fragment z „Czerwonego Marszu" odczyta autor Karol Hubert Rostworowski; g. **23.10** muzyka taneczna jazz Polskiego Radja pod kierunkiem i ze współudziałem p. Bobby Eisingera; godz. **24.00** transmisja hejnału z wieży Marjackiej.

PRZEDSTAWICIEL

na Województwa Poznańskie i Pomorskie wprowadzony w branży perfumeryjno-kosmetycznej, poszukiwany przez poważną fabrykę perfum. Pożądana kaucja na skład konsygnacyjny. Reflektuje się tylko na siły pierwszorzędne. Oferty sub **„Perfumy 100"**, nadsyłać do Towarzystwa Reklamy Międzynarodowej gen. repr. **Rudolf Mosse, Warszawa,** Marszałkowska 124.

Tw 1261

✝

W czwartek, dnia 13 b. m., o godz. 10, zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany ojciec, dziadek i teść, ś. p.

Roman Bilski

malarz i tapicer

przeżywszy lat 69. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 16, o godz. 16,30, z kostnicy szpitala Miejskiego. zw 22 284

W smutku pogrążona **rodzina.**

Poznań, ul Żydowska 27.

✝

Dnia 14 b. m., zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, w Szpitalu w Aleksandrowie kuj., ukochany syn, brat, szwagier i wujek, ś. p.

Tadeusz Wicherski

w 24 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w Aleksandrowie. zw 22 282

W ciężkim smutku pogrążona **rodzina.**

✝

Dnia 12 b. m., zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Andrzej Kubiak

zawiadowca odcinka drogowego.

Zmarły był długoletnim miejskim rzeczoznawcą budowlanym i członkiem Rady Miejskiej. Miasto straciło w Nim gorliwego i sumiennego współpracownika.

Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się w Pobiedziskach, w sobotę, dnia 15 b. m., o godz. 5 po poł.

Rada Miejska — Magistrat miasta Pobiedzisk.

dw 4497

Linoleum

w różnych kolorach i deseniach oraz

dywany i chodniki

kupuje się bardzo korzystnie u

Waligórskiego

Poznań

przy ul. Pocztowej 31

tylko naprzeciw poczty.

zw 222-9

2 pokoje

na biuro, na parterze, z telefonem, osobnem wejściem, oraz pokoje umeblowane z utrzymaniem lub bez **do wynajęcia**

Wały Wazów 24,

obok Uniwersytetu.

zw 22 95

Żwir betonowy

najlepszej jakości.

Żwir brukarski i piasek

dostarczy z własnej żwirowni wprost na miejsce spotrzebowania zw 22168

M. Hoffmann i S-ka, Poznań, Górna Wilda 134. Tel. 35-07

WINIARNIA - RESTAURACJA - DANCING

CARLTON

plac Wolności 17. Tel. 1905.

Nowa orkiestra pod kierownictwem p. Orłowskiego.

Przebojowy szlagier!

Szimay Harmony Fours to krynica humoru i fascynującej zabawy.

Tańce ruletkowe z nagrodami.

Wyborowa kuchnia oraz obfity zimny bufet.

Pw 9955-11.67

Pokoje

nadające się na biura, przy Al. Marcinkowskiego, w pobliżu Banku Polskiego **do wydzierżawienia** wprost od gospodarza. Agenci wykluczeni. — Łaskawe oferty uprasza się do biura ogłoszeń „PAR", Al. Marcinkowskiego 11, pod **nr. 11,24**

Pw 9924-11,24

Dla zdrowych i cierpiących!

Od 26 lat znane nacieranie uśmierza szybko i pewnie wszelkie dolegliwości natury reumatycznej, gośćcowej, nerwobóle, ból głowy, zębów i t. p.

ICHTIOMENTOL Wszędzie do nabycia.

Skład wysyłkowy Ichtiomentolu:

Laborat. chem. aptekarza Mra. Szymona Edelmana

we Lwowie, Teatyńska 16.

Pw 9818-72,1/6

OPASY

wprost od producentów zakupują **Miejskie Zakłady Zaopatrywania Warszawy.**

Piśmienne zgłoszenia nadsyłać:

„M. Z. Z. W. — Warszawa, Kredytowa 2"

podając dokładnie adres, ewentl. Nr. telefonu, ilość, wagę, rodzaj i jakość towaru.

Pośrednictwo wyłączone. Wysyłamy na miejsce naszych przedstawicieli.

nw 9300

Za poważną kaucją

poszukuję posady **kierownika** lub **zastępcy szefa**, albo podobnej, w branży zbożowej, względnie jej spokrewnionej. Przyjąłbym także stanowisko bankowe w oddziale zbożowym i nawozów sztucznych. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod rw 9049

Dom masywny

piętrowy, w centrum miasta **Wolsztyna,** z wolnym składem i mieszkaniem oraz przyległym ogrodem, **sprzedam lub skład wydzierżawię.** Łask. zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 22 268

Poważne przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu poszukuje zaraz

kilku młodych kupców

Wymagania: bardzo dobre wykształcenie ogólne, kilkoletnia praktyka kupiecka, szybki dar orjentacji, pewność i dobry styl w korespondencji w języku polskim i niemieckim. Zaznaczamy, że zgłaszający się winni się poddać krótkiemu egzaminowi. Wyczerpujące oferty w obydwu językach należy skierować do f-my **Rudolf Mosse, Poznań,** Wroniecka 12, pod **B. 25.**

Tw 1192

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.

Pw 9669-10.201

Pomocnik handlowy

młodszy, władający językiem polskim i niemieckim, **potrzebny zaraz do hurtowni win.** Zgłoszenia piśmienne do **„PAR"**, Al. Marcinkowskiego 11, pod 11,76

Pw 9960-11,76

Magazynier

biegły w polskim i niemieckim, doświadczony handlowiec, dysponent i ekspedjent, energ., pilny i uczciwy z kaucją, **zmieni posadę za skromnem wynagrodzeniem.** Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Dzielnica obojętna Łaskawe oferty pod zw 22 216 do eksp Kurjera Poznańskiego

Baczność!!!

Niebywała okazja!!!

Wielka wyprzedaż z powodu likwidacji sprzętów kuchennych, niżej ceny kosztów:

Wózki dziecięce. **Łóżka** metalowe dla dzieci i dorosłych. **Maszynki** do kości — mięsa — chleba — masła — noży czyszczenia — do lodów — do robienia kiełbas. **Młynki** do kawy, pieprzu, śrutowniki. **Maglownie, wyżymaczki. Garnki** do gotowania, aluminiowe i emaljowane. **Przystawki** do piecy — **Zastawy lakier.** do piecy. **Kosze** do węgli, **Wanny** do kąpieli. **Meble** ogrodowe. **Szafki** druciane **Konwie** do mleka od 1—20 ltr.

Celem zmniejszenia zapasów udzielam na wszelkie towary

20% opustu przy gotowce.

Serwisy kawowe od 8,50. **Serwisy obiadowe** w olbrzymim wyborze od 29,00 do 2 00,—. **Figurki** z saskiej porcelany. **Marmury. Alabastry. Towary niklowane. Platery. Lampy** do nafty, spirytusu, gazu i elektryki. **Żyrandole kryształowe Galanterja**

Podarki na wszelkie uroczystości.

Dla pp. Urzędników na raty bez wpłaty za bonem „Kredyt" lub „Szatniówka". Pw 8967-11,71

Proszę bardzo korzystać z nader taniego zakupu.

„SERWIS" W. Ziętek

Poznań, ul. 27 Grudnia 2. Telef. 54-19.

Jutro sobota, 15 marca 1930 r.

POZNAŃ, UL. WIELKA 25

OTWARCIE SKŁADU BŁAWATÓW

Poleca znane ze swej jakości wyroby fabryki

Braci Czeczowiczka w Andrychowie

jak

I.	II.	III.
płótna surowe	**ZEFIRY**	**INLETY** czerwone i różowe w najlepszych gatunkach
płótna koszulowe	**POPELINY**	**materacowe**
szyfony	**batysty**	**adamaszki pościelowe**
szyrtingi	**batysty** kolorowe	**prześcieradłowe**
kretony	**szyfony** kolorowe	**ręczniki** odpasowane i z metra
perkaliny	**pique** na gorsy	**roletowe**
kalesonowe	**panama** na koszule sportowe	**flanela i barchany.**

zw 22294

Właśc. **G. Janowska.**

---

4 pokoje

z kuchnią, garażem etc., 30 minut do tramwaju, w willi, natychmiast do wydzierżawienia, bez odstępnego z meblami lub bez, na letnisko lub dłuższy czas. Połączenia autobusowe. Adres poda **Reklama Polska**, Aleje Marcinkowskiego 6 zw 22 291

Kto podejmie się stałego

przewozu

samochodami ciężarowemi ca 10 tonn dziennie, na odległość 50 klm. Oferty z podaniem ceny za tonnę do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 9350

Założone 1899 roku — Założone 1899 roku

JAN SOBECKI

właśc.:

Z. DYKIERT i J. MARCINIAK

Fabryka papy na dachy, asfaltu i przetworów smołowcowych

POZNAN, Plac Wolności 17

Telefon 32 50 — Telefon 10-94

Poleca:

Papę na dachy, lepik, smołę, asfalt, gudron, karbolineum, papę izolacyjną, pak, cement, gips murarski, trzcinę sufitową itd.

PRZEDSIĘBIORSTWO POKRYWANIA DACHÓW I ASFALTOWANIA.

nw 9316

Tapety!!!

Niebywała okazja korzystnego zakupu

u

Zb. Waligórskiego

tylko naprzeciw poczty

Poznań, ul. Pocztowa 31.

zw 22290

Komfortowe 3 pok. obszerne

mieszkanie

na I. p. w pierwszorzędnej dzieln. Poznania, **oddam lub zamienię** na 3—4 pokojowe **w centrum za odszkod.** Pośrednicy wykluczeni. Zgłosz. do Kurjera Poznańskiego pod **zw 33288**

Plac z budynkami

przy ulicy Dąbrowskiego, na cele przemysłowe do **oddzierżawienia.** Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 22281**

Gospodarstwo

100-morgowe, ziemia pszenno-buraczana, drenowana, budynki masywne, żywy i martwy inwentarz kompletny. Stacja kolejowa 3 klm, od Gniezna 7 klm. Cena 90 000 zł, wpłata według ugody. Zgłoszenia **Paweł Stibbe, Rzegnowo,** pow. Gniezno. nw 9349

TYM WSZYSTKIM,

którzy gdziekolwiek dotychczas kupowali ubrania i palta na raty i z płacenia ciągłych rat wyleźć nie mogą, ...

którzy jak ten rozbitek na lichej tratwie w burzliwem morzu rachunków czekają ratunku, **RZUCAM**

PAS RATUNKOWY

w postaci najniższych cen gotówkowych!

Gdy zboże i produkty rolne spadły w cenie, muszą spaść ceny konfekcji!

OBNIŻYŁEM do ostatecznych **GRANIC CENY UBRAN i PALT!**

6.000 *metrów najszlachetniejszych materjałów w najmodniejszych kolorach, zakupiłem bardzo TANIO i bardzo tanio oddaję!*

UWAGA! Dla p. Urzędników komunalnych i państwowych, zrzeszonych w Tow. „Kredyt" za przedłożeniem nam bonu, dostarczamy nasze towary za cenę gotówkową bez wpłaty!

Z tą wiarą naszego amerykańskiego doradcy finansowego p. Deveya, że w **POLSCE NIE JEST ZLE** a będzie **CAŁKIEM DOBRZE,** idziemy w **NOWĄ WIOSNĘ — w NOWE ŻYCIE!**

WSZYSCY DO RYCHTERA

1-SZY SKŁAD znajduje się przy ul. **FR. RATAJCZAKA 2**

2-GI SKŁAD ul. **WROCŁAWSKA 14**

EDMUND RYCHTER

WSZYSCY DO RYCHTERA

3-CI SKŁAD (po schodkach) ul. **WROCŁAWSKA 15**

Odzież zawodowa, ubiory szoferskie, kurtki i brycze skórzane ***najtaniej!***

ZIOŁA LECZNICZE
O. Wojnowskiego
poleca
APTEKA p. KORONĄ
Poznań, Górna Wilda 61
Broszury na żądanie bezpłatnie.
zw 22293

Kierownictwo

filji każdej branży lub przedstawicielstwo przyjmie Poznańczyk, zdolny handlowiec, o wyglądzie reprezentacyjnym i kaucją. Świadectwa i referencje poważnych firm polskich i niemieckich. Oferty uprasza się pod zw 22217 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

3. K. 16/25.

UCHWAŁA

W sprawie przymusowego przetargu nieruchomości **Leszno,** karta 476 i 477, własność małżonków **Andrzejewskich** — termin wyznaczony na dzień 18 marca 1930, godzina 10, w tutejszym Sądzie **znosi się.** nw 9306

Leszno, dnia 13 marca 1930 r.

Sąd Powiatowy.

UCHWAŁA. Na wniosek Firmy **Wieczorek, Poznańskiej Fabryki Kołder w Poznaniu,** ul. Piekary 1, **udziela się odroczenia wypłat** na przeciąg 3 miesięcy i to od 10 marca 1930 do 9 czerwca 1930. Nadzorcą sądowym mianuje się Augusta Klebbę w Poznaniu, ul. Matejki 65a. Poznań, dnia 10 marca 1930. **Sąd Grodzki IIa.** nw 9305

PRZETARG PUBLICZNY

W dniu 18 marca 1930, o godz. 11, sprzedam **w Puszczykowie,** pow. pozn za gotówkę najwięcej dającemu:

leżankę

Zbiórka pół godz. przed przetargiem na dworcu w Puszczykowie. nw 9358

(—) **Gabrysiak**
urzędnik egzekucyjny Wydziału Powiatowego, pow. pozn

KAWA HAG
tańsza:
Duża paczka **zł. 3.80**
Mała paczka **zł. 1.90**
Kawa Hag jest pierwszorzędna kawa ziarnista, nieprześcignioną w smaku i aromacie, przytem pozbawiona kofeiny i zupełnie nieszkodliwa.
nw 118d

Na wniosek Firmy **Chrzanowicz i Lipszyc w Poznaniu,** ul. Woźna 19, **o udzielenie odroczenia wypłat,** wyznacza się termin na dzień 26 marca 1930 r., godz. 12, pokój 23 tut. Sądu do rozpoznania sprawy. Wierzycieli wzywa się, by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 7 marca 1930 r. nw 9304

Sąd Grodzki IIa.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Samochód
limuzynę, marki Citroen, zupełnie jak nową — bardzo tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 34 189

Biurko
dębowe 135×75, 85 zł, sprzedam. Rybaki 35. zdw 34 195

Około 7½ mórg gruntu
w dobrem położeniu, blisko miasta Leszna, nadające się pod budowle lub fabrykę — korzystnie na sprzedaż. Bliższe wiadomości u pani M. Piwońskiej w Lesznie, plac Dr. Metziga 23. zdw 34 211

Gospodarstwo
25 mórg ziemi, wtem trzy morgi łąki torfowej, budynki masywne, twardo kryte, inwentarz żywy i martwy kompletny. Cena 14.000. Bolączka, Bąbliniec, pow. Oborniki. zdw 34 208

Rzeźnictwo
z mieszkaniem, warsztat, zapęd elektryczny, nadaje się także na inne branże Adres Kurjer zdw 34 228

Skrzypce
stare tanio sprzedam. Stasik, Rzeczypospolitej 5. front, III. p. zdw 34 242

Ford 27
sprzedam lub zamienie. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 234

Sprzedam
2 wózki sportowe, kojec, kostjum. Plac Nowomiejski 9, podwórze, Szeinwald. zdw 34 254

Akumulator - głośnik
talerzowy sprzedam. Strumykowa 3, skład. zdw 34 250

Płaszcz
angielski materjał, nowy, wojskowy (dla leśniczego) na sprzedaż. Obejrzeć od 4—9. Wielkie Garbary 29, Szymański. zdw 34 245

2 łóżka
z materacem tanio sprzeda. — Adres Kurjer zdw 34 256

Wózek
dwukołowy oraz półszorek roboczy tanio sprzedam. — Poznańska 18. zdw 34 255

Rolwagę
lekką 15—20 centr. tanio sprzeda Krajewski, Główna, restauracja. rw 9 089

Dom
ze składem, 2 piętrowy, obszerne podwórze, zaraz na sprzedaż. — ewent. skład z mieszkaniem do wynajęcia. Miśkiewicz, Leszno, Nowy Rynek 7. nw 9354

Sprzedam
mój skład towarów kolonjalnych i krótkich z mieszkaniem za 4.000 zł, wpłaty 2 500. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 804

Drogerja
w Poznaniu, staro-zaprowadzona z mieszkaniem zaraz na sprzedaż dzierżawa tanio, gotówki 10 tys. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 33 900

Puszczykówko obok dworca
parcele budowlane są na sprzedaż Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 33 236

Skład
kolonjalny, delikatesów z mieszkaniem dwupokojowem i kuchnię w rynku w powiatowem mieście, gdzie wyższe szkoły, sprzedam z powodu objęcia domu spadkowego. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 793

Parcele
śródmieściu, Łazarzu, Jeżycach, Wildzie, Dębcu, Winiarach, Ratajach, Solaczu, Puszczykowie. Gdyni pod dowolną budowę, dogodnych warunkach sprzedamy. Zgłoszenia Hodowaniak, „Biuro Pracy", Plac Wolności 9. zdw 34 097

Warzywa
jak marchew, brukiew, buraki, kartofle dostarcza folwark blisko Poznania końmi na miejsce. Zgłoszenia do Kurejra zdw 33 952

Samochód
Ford otwarty, 1927, bez błędów, mało używany tanio na sprzedaż Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 33 846

Kapelusze
damskie poleca w najnowszych fasonach wyjątkowo tanio Z. Bobowska, Poznań, Stary Rynek 70, narożnik ul. Nowej. Pw 9131-7.104

Parcelę
2.000 m² Łazarz, Chociszewskiego tanio sprzedam. Adres Kurjer zdw 31 982 lub telefon 55 63.

Konwie
do mleka najkorzystniej Polska Hurtownia Żelaza, Plac Sapieżyński 2, telefon 15-80. zdw 32 493

Korzystnie
do nabycia parcele pod budowle w Mosinie, względnie na Pozegowie. — Zgłoszenia przyjmuje Maj, Budzyń pod Mosiną. zdw 33 405

Wózek
12 centr. na sprzedaż. Fabryczna 13, podw II. prosto. zdw 33 927

Do
1935 r. wydzierżawiony ogródek 91 ha (blisko Starogardu) nabyty z parcelacji chce sprzedać. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 930

Gospodarstwo
73 morgi ziemi pszennej, budynki masywne, 24 000, wpłaty 15 000 okazyjne kupno, Ratajczak, Poznań, plac Sapieżyński 2 a, III. zdw 34 085

Parcelę
rolną pod budowę własnym żwirem, powiatowem mieście sprzedam. Oferty Kurjer zdw 33 941

Siano
dostarczam końmi do Poznania. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 33 953

Maszynę
do pisania tanio sprzedam Skarbowa 8, parter, prawo. zdw 34 229

Kanarki
dwa białe samczyki na sprzedaż. Sibilski, Gen. Umińskiego 25. zdw 33 946

2 koncesje
stałe na samochód do oddania. Wiadomość Kurjer zdw 33 974

Sprzedam
2 600 metr. kwadratowych ziemi pod budowę w Ratajach. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 916

Dom w Poznaniu (Starołęka)
4 pokoje kuchnia, weranda, pralnia, chlewy, gaz, wodociąg oraz śliczny ogród warzywny i owocowy (60 drzew) zaraz na sprzedaż. Dogodna komunikacja (ca. ½ godziny autobus). J. Musiał, Poznań - Starołęka. zdw 33 878

Wózek
dziecięcy tanio sprzedam. Fibich, Skarbowa 21. zdw 33 995

Lokomibila
mało używana, nadająca się do zapędu większej młocarni, z powodu kupna traktoru tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Majętność Kowaliki, p. Rawicz. zdw 33 998

Samochód
ciężarowy 1½ tonnowy marki Protos, siła 38 koni, w dobrym stanie do sprzedania. Firma Ignaszak, Poznań Winiary, Obornicka 24, tel. 5927. zdw 34 042

Sportowy
wózek dziecięcy sprzedam. Kordelasińska, Wielkie Garbary 23 a. zdw 34 028

Dom
murowany o 6 ciu ubikacjach z stodołą, ogrodem, ziemia pszenna, na małem mieście do sprzedania. Oferty do Kurjera zdw 34 048

Hotelowa — restauracyjną porcelanę, Alpakę — kieliszki — szklanki sprzedaje tanio tylko Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 34 075

Rower
damski jak nowy na sprzedaż bardzo krzystnie. Piotra Wawrzyniaka 3, boczny dom, IV., Stwińska. zdw 33 933

Dom
w małem mieście blisko Poznania, nowo odbudowany sprzedam. Zgł. Kurjer zdw 34 054

Łóżeczko
dziecięce tanio sprzedam. Piotra Wawrzyniaka 5, Niedziela. jw 3524

Sypialnie
bardzo dobrze utrzymaną sprzedam. Cena 550,— złotych. Adres Kurjer zdw 34 166

Pianino
krzyżowe zagraniczne sprzedam. Adres: telefon 66-73. zdw 34 179

Pianino
zagraniczne tanio sprzedam. Staszica 26, II ptr. lewo. zdw 34 167

Fortepian
Blüther sprzeda Hildebrandt. — Pocztowa 33. zdw 34 145

Motocykl
5 P. S. prawie nowy sprzedam tanio. Adres wskaże Kurjer zdw 34 124

Garnitur
klubowy sprzedam. Strzelecka 28a, II., lewo zdw 34 187

Skład
z urządzeniem i trzypokojowem mieszkaniem w najlepszem położeniu powiatowego miasta, z powodu zmiany bardzo korzystnie zaraz do nabycia. Adres Kurjer zdw 34 127

Do sprzedania
łóżeczko żelazne dziecięce, dobrze utrzymane, skórzane walizki do podróży. Pałkowski, Marsz. Focha 93, I. zdw 34 022

Willę
7 pokojową, ogród Swarzędz sprzedam. Cena 35 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 020

Domek
7 lokatorów, ogród Starołęka sprzedam. Cena 26 000 zł. — Zgłoszenia Kurjer zdw 34 018

Pościel
dobrą sprzedam. Cieszkowskiego 8, IV., lewo. zdw 34 013

Sprzedam
wózek dziecięcy niklowy z paskami. Rolna 58, parter, lewo. zdw 33 980

70 gospodarstw
różnej wielkości i ceny, kamienice domy, składy (bez wpisowego) poleca Otręba, Jarocin Kilińskiego 4. zdw 33 473/4

Samochód
F. N. sportówka na 3 osoby, gotowa do jazdy, za 1 500 zł sprzedam. Wiadomość: telefon 21-94. zdw 33 871/2

Ford limuzyna
bardzo dobrym stanie, gotowa do jazdy, tanio sprzedam. Zgłoszenia telefon 21-94. zdw 34 237/8

Parcela
budowlana w Dębcu za wpłatą 1 000 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. zdw 34 222/3

Parcela
budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. rw 9103/4

Parcela
budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. zdw 34 224/5

Parcela
budowlana w Dębcu za wpłatą 1 000 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. rw 9105/6

5 KUPNA

Samochód
kryty kupię, 6 osobowy, tylko mało używany, lub zamienię na 5 osobowy otwarty. Oferty z dokładnym opisem i ceną Kurjer zdw 33 802

Brylanty
złoto srebro itd kupuje F Tarkowska Poznań Plac Wolności 11 Pw 9656-10.111

Kolonjalny
skład kupię dobrze zaprowadzony w ruchliwem mieście wpłaty do 15 tysięcy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 33 625

Gabinet męski
kupię, lepszego wyrobu, dobrze utrzymany. Oferty z podaniem ceny, koloru. Kurjer Poznański zdw 33 912

Kupię okazyjnie
modny pokój stołowy z oszkloną szafką bez zegara. Oferty Poznań, skrzynka pocztowa 378. zdw 33 929

Kupię
okolicznościowo lorgnon w złotej oprawie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 934

Folwark
200—400 mórg kupię. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 032

Kupię
kamienicę Poznaniu Łazarz, Jeżyce, lub śródmieściu przy wpłacie 130 000. Oferty Kurjer zdw 34 088

Kupię
lodówkę, centryfugę używaną w dobrym stanie. Oferty Kurjer zdw 34 161

Kupię
używany kredens. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 34 018

Kupię
srebrne widelce i noże na 12 osób. Chwilkowski, św. Marcin 40 zdw 34 196

Samochód
na dogodnych warunkach kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 235

Masła
6—8 centnarów deserowego i 10 centnarów krajanki tygodniowo poszukuję. Oferty Kurjer zdw 34 231

Kupię
dom w Poznaniu z wolnem mieszkaniem, 2 pokoje i kuchnia, wpłata do 50.000 zł. Zgłoszenia Kurjer rw 9102

6 KAMIENICE

Willa
piękna 6 pokoi ogród, 2 morgi przy Poznaniu, wpłaty 7.000 — sprzedamy Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9, telefon 55-63 zdw 33 143

Kamienica
komfortowa, mieszkania 4, 3, 2 pokojowe, dochód roczny 18 000 zł sprzedam za cenę 168 000 zł, wpłaty 70—90 000 zł, reszta długoletnia hipoteka. Zgłoszenie Kurjer zdw 34 112

Kamienice
komfortową sprzedam 90 000, wpłaty 40 000, kamienica śródmieściu, czynsz miesięczny 500, 50 000, wpłaty 20 000, Ratajczak, plac Sapieżyński 2 a, III. zdw 34 084

Kamienica
centrum, wolne ubikacje handlowe, przemysłowe na sprzedaż.— Cena 125 000 zł, wpłaty 50 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 019

7 PIENIĄDZ

Wspólnika (czkę)
do najsolidniejszego przedsiębiorstwa z realnością wartości do 150 tys. zł potrzeba zaraz gotówki ca. 30—40 tys. zł i objęcia kierowniczego stanowiska. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 981

500 zł
damna dam temu, kto pożyczy 3 000 zł na 6 tygodni Pewna gwarancja. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 033

15 000
pożyczki poszukuję na rok, zabezpieczenie I. hipoteki kamienicy 200 000 wartości bez długu. Procent podług ugody. Oferty Kurjer zdw 34 029

2 000 — 3 000 zł
pożyczki poszukuję, wysoki procent, I hipoteka zapewniona. — Oferty Kurjer jw 3521

Cukrownia Kruświca
akcje 3 000 zł. nom. sprzedam. Oferty Kurjer zdw 34 157

Mam 25 000
gotówki proszę o propozycje. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 184

Kto pożyczy 4 000 zł
na weksle gwaranc. lub zabezp. hipot. Odsetek według umowy. Zgłoszenia pod zdw 34 206

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
frontowe, słoneczne I. p. centrum miasta 2 pok. kuchnia z meblami zaraz do oddania. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 33 976

Mieszkanie
5 pokoi w śródmieściu I. ptr. nadające się dla lekarza lub na biura zaraz oddam. Oferty Kurjer zdw 33 824

Mieszkania
bez odstępnego Adres wskaże Kurjer zdw 33 996

Pokój z kuchnią
na przedmieściu zaraz wprost od gospodarza. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 34 046

Dla małżeństwa
pokój z używaniem kuchni od 1. 4. Mylna 18 II., podwórze. zdw 34 040

Mieszkania
4 i 2 pokoje wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 34 035

Pokój
i kuchnia, czynsz zgóry. Pawlicki Józef, Luboń. zdw 34 095

2 pokoje
i kuchnia zaraz do wynajęcia. — Agenci wykluczeni. Adres Kurjer zdw 34 148

Mieszkanie
1—3 pokoje, kuchnia, informacja Widziński, Małeckiego 15, podwórze, parter. zdw 34 126

2 — 6
pokojowe mieszkania za dzierżawę odam. Czarnecki, Ratajczaka 13, parter. zdw 34 182

Mieszkanie
trzypokojowe, komfort, z nowemi meblami natychmiast korzystnie oddam. Oferty Kurjer zdw 34 194

Mieszkania
2, 3 pokojowe za dzierżawę lub meblami korzystnie odda Misiorny, św. Marcin 15, I. zdw 34 263

Czteropokojowe
mieszkanie przy Alejach Marcinkowskiego wskaże „Informator", Ratajczaka 15. zdw 34 273

9 SZUKA MIESZK.

1—2
pokoi z kuchnią wynajmie starsze małżeństwo od starszej osoby Wynagrodzenie utrzymanie dożywotne. Oferty Kurjer zdw 33 988

Mieszkanie
2—4 pokoje z łazienką, — płacę czynsz ustawowy zgóry, obejmę z meblami. Łaskawe oferty Kurjer zdw 34 156

1 000 zł
dam za pokój lub pokój, kuchnię. Oferty Kurjer zdw 34 150

Młode
małżeństwo poszukuje pokoju z kuchnią ewentl. dużego, próżnego pokoju, czynsz zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 34 021

Kto
z Pp. właścicieli domów odda mieszkanie 2—3 pokoje z kuchnią zaraz lub później solidnemu lokatorowi? Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 34 218

Słonecznego
mieszkania 4 lub 5 pok. Dam czynsz zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Łaskawe zgłoszenia z warunkami Kurjer zdw 33 986

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Bydgoszcz — Poznań
6 pok. komf. mieszkanie w Bydgoszczy odstąpię za zwrotem kosztów, zamienię na takie same lub mniejsze, albo na skład z przyl. mieszk. w Poznaniu. — Śpieszne oferty pod zdw 33 892

Zamienię
mieszkanie 2 pokoje i kuchnia na 2 lub 3 pokoje i kuchnia. Łąkowa 17, podwórze, I. piętro, lewo, W. P. zdw 34 117

Zamienię
słoneczne dwupokojowe mieszkanie kuchnię Jeżyce na trzypokojowe. Oferty Kurjer zdw 33 982

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
na 2 osoby, umeblowany Żupańskiego 6a, II piętro, prawo. zdw 33 626

Pokój
dla pana. Długa 4 IV. piętro, prawo. Pw 9943-11.58

Pokój
bez pościeli porządnemu panu wynajmę. Wenecjańska 6, I. front. zdw 33 083

Panienkę
na pokój. Czerniejewicz. — Św. Marcin 27. zdw 33 850

Pokój
umeblowany 15. 3. 1—2 osobom. Bukowska 9, II. zdw 33 921

Bezdzietnemu
małżeństwu lub 2 panom wynajmę pokój. Św. Marcin 21. Nowakowska. zdw 33 926

Pokoje
dwuosobowe z utrzymaniem zaraz do wynajęcia. Zablocka, Al. Marcinkowskiego 1. zdw 33 925

Pokój
duży dobrze umeblowany wynajmę. Śniadeckich 13, II., prawo. zdw 33 935

Słoneczny
pokój frontowy wejście klatki schodowej, elektryka, zaraz wynajmę. Patrona Jackowskiego 25 I., lewo. zdw 33 938

Pokój
z utrzymaniem. Plac Nowomiejski 10a, I piętro, lewo. zdw 33 950

Panience
inteligentnej pokój, utrzymanie. Drowa Korbońska, Pocztowa 28. zdw 33 947

Pokój
jeden, dwie, elektryczność, frontowe, Wyspiańskiego 9 I., lewo zdw 33 959

Dwuosobowy
Bukowska 33, dom ogrod., II., lewo. zdw 33 966

Ładny
pokój od 1. 4. do wynajęcia. — Jasna 1, II., lewo. zdw 33 964

Pokój
ładny niekrępujący. Półwiejska 6, podw. lewo, I., prawo. zdw 33 963

Panienki
na czysty, miły pokój. Różana 4a, II., lewo. zdw 33 968

Gabinet
i sypialnię, eleg umeblow., telefon, ul. Jasna, dobrze sytuowan. panu od 1. 4. wynajmę Adres wskaże Kurjer zdw 33 943

Pokój
porządnemu panu wynajmę. — Wroniecka 13, restauracja. zdw 34 000

1 — 2
pokoje umeblowane, niekrępujące, Mickiewicza 29 parter, lewo. zdw 34 094

Centrum
elegancki pokój, balkonem, inteligentowi wynajmę. Mielżyńskiego 22, I., front. zdw 34 051

Pokój
wynajmę. Rybaki 23, parter, lewo. zdw 34 105

Pokój
2 paniom oddam św. Marcin 46, podwórze, parter, prawy wchód. zdw 34 102

Pokój
umeblowany wynajmę. Matejki 57, parter, prawo. zdw 34 101

Pokój
wspólny. Strzelecka 5, III., lewo. zdw 34 099

Pokój
Patrona Jackowskiego 29, Żurczak. zdw 34 093

Solidnego pana
na pokój przyjmę. Wrocławska 33/34, IV., prawo. zdw 34 024

Pokój
dla inteligentnych panienek. Ratajczaka 10, II. zdw 34 067

Pokój
panu wynajmę. Łąkowa 19, I. prawo. zdw 34 068

Ładny
pokój wynajmę. Staszica 9, II. l. zdw 34 066

Pokój
wspólny. Św. Marcin 46, podw. lewo, I. prawo. zdw 34 052

Pokój
umeblowany zaraz. Grobla 19, I. prawo. zdw 34 053

Pokój
dla dwóch panienek. Fredry 8, dom boczny, prawo, parter. zdw 34 062

Pokoik
skromny tanio wynajmę. Różana 12, Sobkowiak. zdw 34 078

Przyjmę
pana na pokój. — Grobla 7, III. Kowalski. zdw 34 069

Frontowy
pokój wolny. Rybaki 22, parter, prawo. zdw 34 111

Pokój
wspólny wynajmę panu. Grobla 6 w podwórzu, lewo I. prawo. zdw 34 071

Pokój
dwom panom wynajmę. Polna 21 dom tylny, III piętro lewo. jw 3520

Mały
pokoik wynajmę. Jackowskiego nr. 35, wysoki parter prawo. jw 3525

Pokój
wynajmę 2 panom zaraz. Nowak, Szkolna 6. zdw 34 168

2 pokoje
komfortowe, telefon, wydzierżawię. Zwierzyniecka 1, II. lewo. zdw 34 174

Pokój
czysty, słoneczny, balkonowy, od 15. III. Wierzbięcice 24 a, III. prawo. zdw 34 176

Pokoik
umeblowany bez pościeli zaraz do wynajęcia. Wybickiego 2, IV. prawo. zdw 34 180

Przyjmie
na wspólny pokój dwie panienki Klosowa, Góra Przemysława 4, parter lewo. zdw 34 164

Niekrępujący
ładny pokój lepszemu panu zaraz wynajmę. Tomaszewska, ul. Skarbowa 21. zdw 34 159

Elegancki
pokój. Św. Wojciech 14/15, II. lewo. zdw 34 162

Pokoik
wynajmę. Fabryczna 11, I. prawo. zdw 34 154

Pokój
bezdzietnemu małżeństwu wynajmę. Niegolewskich 16, IV. zdw 34 149

Pokój
umeblowany dwom osobom wynajmę. Wierzbięcice 26, III. prawo. zdw 34 143

Frontowy
pokój wynajmę panu. Guździołowa, Półwiejska 25. zdw 34 138

Pokój
wspólny z utrzymaniem lub bez. Wielkie Garbary 5, III. lewo. zdw 34 135

Pokój
ładny 2 spokojnym panom, utrzymaniem, bez. Kanałowa 4, II. zdw 34 136

Pokój
dwom panom wynajmę. Wierzbięcice 18, front, parter lewo. zdw 34 133

Pokój
mały nowoczesnemi wygodami. Wały Jagiełły 20, II. prawo, narożnik Półwiejskiej. zdw 34 131

Pokój
bez pościeli. Zielona 3, I. lewo. zdw 34 129

Pokój
ładny duży, słoneczny, frontowy centralne, zaraz ewentualnie z utrzymaniem. Przybyszewska, Wały Zygmunta Augusta 4, I. piętro. zdw 34 123

Pokój
2—3 osobom wynajmę. Ratajczaka 11 a, wejście 6, III. prawo. zdw 34 072

Przyjmę
panów na wspólny pokój, cena 20 zł. Teichmann, Półwiejska 29. zdw 34 114

Tanio
panom wspólny pokój. Kozia 19, III., podwórze, lewo. zdw 34 116

Pokój
wynajmę. Wierzbięcice 31a, parter, prawo. zdw 34 115

Mały
pokoik zaraz wolny. Majewski, Słowackiego 31/33, III., wejście Prusa. zdw 34 107

Pokój
wynajmę elektryka od 15. 3. — Szwajcarska 20, III. ptr., prawo. zdw 33 978

Pokój
na biuro lub prywatnie centrum telefon, elektryczność od 1 kwietnia wynajmę. Adres wskaże Kurjer zdw 33 956

Pokój
skromnym 2 panom, panienkom bezdzietnemu małżeństwu, używaniem kuchni 1. 4. Suchoczewski, Marcelego Mottego 5. zdw 33 984

Pokój
przy dworcu, umeblowany. Focha 27, front, IV., Adamski. zdw 33 993

Pokój
umeblowany z światłem elektrycznem dla solidnego pana do wynajęcia. Aleje Marcinkowskiego 16, I., lewo, godzina 4—5,30. zdw 34 190

Pana
na stancję, 6 zł tygodniowo, z kawą. Paszkiewicz, Emilji Sczanieckiej 1, III. wchód. zdw 34 193

Małżeństwu
pokój umeblowany, elektryczność, kuchnia, łazienka zaraz lub 1. 4. Wskaże Kurjer zdw 34 220

Pokój
umeblowany, frontowy. Miśkiewiczowa, Chwaliszewo 9, IV. ptr. zdw 34 227

Pokoik
panience. Adres Kurjer zdw 34 240

Pokój
1—2 osobom, utrzymaniem, fortepian. Półwiejska 2, III. zdw 34 239

Tani pokój
na dwie osoby. Pościel własna pożądana, lecz niekonieczna. Grobla 6, dom tylny, III., lewo. rw 9 082

Pokój
jedno lub dwuosobowy, fortepian. Dąbrowskiego 34, dom ogrodowy, parter, prawo. zdw 34 248

Skromny
pokój wynajmę. Zielona 7, w podwórzu, parter. zdw 34 246

Pokój
panu. Kwiatowa 9, podwórze, I. zdw 34 216

Obszerny
pokój, dobrze umeblowany, wygodny, telefon, II. piętro, ulica Małeckiego 27. rw 9092

Pokój
2 osobom wynajmę (elektryczność). Marszałka Focha 27, front II., lewo. rw 9098

Panienkę
na wspólny pokój. Wiertel, Półwiejska 37. rw 9097

Skromny
mały pokoik zaraz wynajmę. Za Groblą 5, parter, prawo. rw 9100

Pokój
27. Grudnia 9, III. zdw 34 265

Pokój
wspólny, niekrępujący do wynajęcia. Kwiatowa 13, parter, prawo. zdw 34 262

Pokój
komfortowy, duży. — 3. Maja 5, III., lewo, front. zdw 34 266

Pokój
wynajmę. Św. Wojciech 2, III., prawo. zdw 33 679

Umeblowany
pokój małżeństwu wynajmę. Niklas, Podgórna 13. zdw 34 275

Pani
wynajmę. Zielona 6, II. zdw 34 272

12 SZUKA POKOJU

Próżnego
lub skromnie umeblowanego pokoju poszukuje od 1 kwietnia bezdzietne małżeństwo. Warunek oświetlenie elektryczne. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 33 617

2 panienki
poszukują pokoju od 1. 4. możliwie w centrum. Oferty Kurjer zdw 33 936

Prożnego
pokoju możliwie o 2 oknach poszukuję. Oferty Kurjer zdw 33 965

Pokoju
umebl. jasnego poszukuje małżeństwo od 15. 3. wzgl. 1. 4. — Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 34 009

Emeryt
poszukuje pokoiku 30 zł. Jeżyce. Oferty Kurjer zdw 34 030

Dwie
panny poszukują skromnie umeblowanego pokoju od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 34 169

Urzędnik
poszukuje skromnego pokoju w Jeżycach lub okolicy, niekrępującego. Oferty Kurjer zdw 34 122

Pokoik
dla pana umeblowany, ogrzany, oświetlony, 45 zł. Śniadeckich 19, parter, lewo. zdw 34 185

Dwie
panie dzieckiem poszukują pokoju używaniem kuchni. Oferty cena Kurjer zdw 34 034

Wypożyczę
300—500 zł za próżny lub umeblowany pokój z własną pościelą.— Łaskawe oferty do Kurjera zdw 33 979

Małżeństwo
z jednem dzieckiem poszukuje pokoju umeblowanego od 15. lub 1. od 50 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 221

Pokoju
swobodnego szuka młody urzędnik. Zgłoszenia Kurjer dw 4 494

14 DZIERŻAWY

Jeziora
lub stawy rybne poszukuje celem dzierżawy Tow. Wędkarzy. — Oferty uprasza Cwojdziński, Kościelna 2. zdw 33 584

Cegelni
poszukuję w dzierżawę lub acord. Oferty zdw 33 554

Poszukuję
blisko Poznania kuźni celem dzierżawy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 528

Dzierżawa
200 mórg buraczanej, dom 6 pokoi, miasto powiatowe, 6 koni, 18 bydła, 10 lat. Centrala, św. Marcin 78. zdw 34 092

Poszukuje
się dzierżawy młyna wodnego — ewentualnie motorowego z przemiałem do 5 tonn. — Oferty A. Kempiński, — Rogierówko, p. Kiekrz. zdw 34 140

Kantyna
zaraz do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 33 948-9

Dzierżawy
40—60 mórg poszukuję. Oferty Kurjer zdw 34 007

Do wydzierżawienia
ewentualnie sprzedania w Krynicy pensjonat, pierwszorzędny, komfort, centrum, z powodu choroby właściciela na dogodnych warunkach. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 34 212

Dzierżawa
lub sprzedaż. Skład rzeźnicki w najnowszym stylu, z zapędem motorowym, w mieście ruchliwem i dobrem położeniu, dla uczciwego i biegłego w swym zawodzie kawalera z odpowiednim kapitałem. (Ożenek nie wykluczony). Interesantów upraszam o skierowanie ofert pod adres: Franciszek Lepka, Brzostowo, p. Miasteczko n/Notecią, pow. Wyrzysk. zdw 34 202

Dom 4 piętrowy
przy Starym Rynku, nadający się do fabrykacji i skład hurtowny zaraz częściowo wydzierżawię. Zgłoszenia Kurjer rw 9 091

15 UZDROWISKA

Kupię
domek z ogrodem lub małe gospodarstwo w pobliżu Poznania w odpowiedniem położeniu na letnisko w otoczeniu lasu lub nad wodą. Oferty Kurjer zdw 34 002

16 OSOBISTE

Po
widzeniu się w cukierni Beely, mieliśmy się spotkać w czwartek i iść do Opery, wyjeżdżałem, proszę podać swój adres, w celu spotkania się do Kurjera zdw 33 920

20 LICYTACJE

Przetarg
2 suszarnie owocu, maszyny krajania owocu, magla używanego, dębiny w blochach, kamieni brukowych 25. 3. 30. godz. 10. więzieniu Koźmin (Wlkp.). zdw 34 082

21 ZGUBY

Unieważniam
książeczkę wojskową skradzioną Franciszka Gawroniaka, wydaną P. K. U. Gniezno r. 1899. zdw 33 243

Zgubione
papiery wojskowe Jan Przybylski 13. 6. 99, unieważniam. zdw 33 289

Zgubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Fr. Fibich unieważniam. zdw 31 417

22 ROZMAITE

Sale
na 19. poleca Hotel Francuski. zdw 34 073

Dywanów
brzegi prawie każdym domu wytrzepione. Święta blisko. Kunsztownie reparujemy. Wytwornia Dywanów. Kurjer zdw 33 597

Salon Kosmetyczny „Halina"
Siemiradzkiego 11, telefon 72 78. Najskuteczniejsze zabiegi kosmetyczne, usuwanie wszystkich wad cery. Wszelkie porady fachowe. Własne laboratorjum. Ceny przystępne. zdw 31 734

Kapelusze
damskie robię, przerabiam w przeciągu 24 godzin. Sokołowska, Zwierzyniecka 22. zdw 33 082

Piszę
feljetony i wiersze okolicznościowe. Spokojna 15a. zdw 33 918

Bieliźniarka
pierwszorzędna przyjmuje prace w dom i poza dom. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 991

Obiady
smaczne, obfite 80 groszy. Półwiejska 9b, I. piętro. zdw 33 990

Kto zamierza ubiegać się o nadzór sądowy
nad swem przedsiębiorstwem, niechaj się zgłosi o pomoc i radę do Kurjera Poznańskiego zdw 34 038

Naprawy
zegarków zwykłych i drogocennych oraz biżuterje wykonuje fachowo i przystępnie, własna pracownia. Chwilkowski, Św. Marcin 40. zdw 34 141

Kto
udzieli handlowcowi konwersacji niemieckiej w zamian polskiej. Oferty do Kurjera, Stary Rynek rw 9094

Masażystka
dyplomowana poleca się poza dom i w dom. Mielżyńskiego 1, III. piętro, prawo. zdw 34 264

Obiady
smaczne na maśle, kuchnia warszawska. — 3. Maja 5, III., lewo, front. zdw 34 267

Kino Wilsona, Łazarz
ul. Strusia. Dziś i dni następne Rapsodja Węgierska. zdw 34 269

Krawcowa
szyje ładnie i tanio w domu i poza domem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 34 197

23 OŻENKI

Który
z inteligentnych panów, nawet bez stanowiska, pragnie się szybko i dobrze ożenić, niech się zgłosi do największego biura matrymonjalnego „Postęp", Warszawa Senatorska 38. Wysyłamy dyskretnie kilkadziesiąt ofert. nw 9483

Czwartki
piątki, soboty, stale w Poznaniu. Hotel Centralny, ulica Franciszkańska. Piotr Mrówka. zdw 33 742

Pragnę
nawiązać korespondencję z młodym, inteligentnym Polakiem - emigrantem, tęskniącym za daleką ojczyzną. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański pod zdw 33 944

Wdowa
bezdzietna, inteligentna, religijna, stałego charakteru, z własnem mieszkaniem, w mieście powiatowem, pragnie poznać pana od lat 40, choć biednego, lecz bez nagannej przeszłości. Cel matrymonjalny. Wdowcy mile widziani. Oferty do Kurjera zdw 33 993

Mrówka
Piotr, Ostrów (Wlkp.), Kościuszki 2. Poważne partje dla pań i panów. Zgłoszenia tylko piśmienne, gdyż stale w podróży. zdw 34 158

Ciemno blondynka
lat 31, przystojna, inteligentna, i idealna z wyprawą lecz bez majątku, zamiłowaniem do kupiectwa, poszukuje solidnego pana dobrym charakterze, celu matrymonjalnym. Oferty do Kurjera zdw 33 987

Wdowa
lat 26, inteligentna, wysmukła blondynka, pozna pana kulturalnego, niezależnego (dobrze sytuowanego) małżeństwo niewykluczone. Oferty Kurjer zdw 34 023

Kawaler
średnim wieku z skromnem uposażeniem, posiadający małe mieszkanko, ożeni się z blondynką, wysokiego wzrostu, bardzo korpulentną, lat 28—33, panną lub wdówką nie posażną lecz ładną. Poważne oferty ściśle zastosowane do powyższych wymagań do Kurjera zdw 34 049

Panienka
lat 19, miłego usposobienia, przystojna, inteligentna, wyjdzie za mąż tylko za starszego zamożnego pana, wieku 50—70 lat. Oferty Kurjer zdw 34 086

Wdowa
po wyższym urzędniku, szlachcianka, bezdzietna, w średnim wieku, z temperamentem, łagodnego usposobienia i szlachetnego serca, posiadająca majątek i komfortowe mieszkanie, wyjdzie powtórnie zamąż za idealnego pana na wyższem stanowisku, lub posiedziciela majątku. Rzecz traktuje się poważnie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 526

Piekarz
wdowiec bezdzietny, lat 30, z piekarnią i składem kolonjalnym, poszukuje dla braku znajomości panny lub młodej wdówki, posiadającej cośkolwiek gotówki. Cel matrymonjalny. Pośrednictwo krewnych mile widziane. Zgłoszenia z fotografją, którą się zwraca, proszę nadesłać: Agentury Kurjera Poznańskiego, Leszno, Komeniusza. nw 9353

Samotna
pani, 2 pokojowem mieszkaniem pragnie celem zamążpójścia, zarazem zmiany miejscowości poznać pana możliwie wdowca od lat 41, na dobrej posadzie. — Oferty do Kurjera zdw 33 992

24 NAUKA

Szkoła Tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29, telefon 33-29, rozpoczyna nowy kurs początkujący i uzupełniający. Lekcje prywatne. Pw 9944-11,63

Tango
modne tańce. Do kursu gimnazjalnego przyjmę kilkanaście panienek. — Mikołajczak, Pocztowa 29. zdw 33 803

Angielskiego
francuskiego udziela wykwalifikowana nauczycielka. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 940

English Lady
competent teacher lessons, conversation. Apply Kurjer zdw 34 026

Stenografja
polska, niemiecka, książkowość. Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 34 130

Angielskiego i francuskiego
lekcyj udzielam, mogę przyjąć stanowisko wychowawcy. Adres Kurjer zdw 34 268

25 MUZYKA

Dobry
czelista (banjo i perkusja) i saxofonista alt-sopran (obligat) wolni od 1 kwietnia. Oferty do „Par", Toruń, Szeroka, pod „290". Pw 9 954-64,92

Pianino
do ćwiczeń oddam. Adres wskaże Kurjer zdw 34 251

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Szofer - maszynista
poszukuje posady, znam obsługę traktorów ropnych, na życzenie mogę złożyć kaucję 1.000 zł. Oferty Kurjer zdw 33 250

Ogrodnik
Wielkopolanin, żonaty lat 36, z małą rodziną wszechstronnie obeznany w ogrodnictwie 10 lat praktyki, 5 lat zagranica posiadający świadectwa oraz referencje, poszukuje posady od kwietnia lub później. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia zdw 33 153

Fryzjerski
pomocnik poszukuje posady od 1 kwietnia. Miejscowość obojętna. W. Malchrowicz Ostrów, Kolejowa 26, II. piętro u p. Kaczmarkowej. zdw 33 372

Stenotypistka polsko - niemiecka
pisząca również podług dyktanda, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza do Kurjera Poznańskiego zdw 32 970

Cholewkarz
szyje i kroi, maszyny własne, — szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 33 453

Mistrz budowy maszyn
były kierownik oddziału fabryk zagran., dzielny warsztatowiec, organizator i precyzjonista doświadczony poszukuje stosownej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 286

Poszukuję
posady biurowej, pisze na maszynie, władam językiem polskim, niemieckim, rumuńskim, węgierskim i francuskim. Mam kilka lat praktyki biurowej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 33 917

800.— zł
kaucji dam za posadę kasjerki, ewentualnie do prac biurowych. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 33 831

Mistrz maszyn
rolniczych, z prawem wyzwalania uczni, z własnemi narzędziami poszukuje odpowiedniej posady, najchtniej na majątku. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 628

Panienka
poszukuje posady do dzieci najchętniej na wsi, lecz nie koniecznie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 524

Szofer - ślusarz
maszynowy, sumienny, trzeźwy, szuka posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 33 665. Dobre świadectwa.

Żelaźniak
lat 27, przyjmie posadę ekspedjenta, podróżującego, magazyniera. Rutynowany, doświadczony handlowiec. Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Oferty uprasza pod zdw 33 551

Książkowa
samodzielna o dobrej prezencji poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 33 977

Panienka
lepszej rodziny, przystojna, przyjmie posadę do dzieci od piętnastego. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 729

Asystentka tech. dent.
pewna, samodzielna w operatywie, w złocie (lane całkowite) i kauczuku, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 33 544

Panienka
poszukuje jakiejkolwiek, najchętniej do obsługi lekarskiej. — Oferty Kurjer zdw 33 994

Krawcowa
poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 997

Szofer - kowal
monter szuka posady zaraz lub później z poleceniami. Oferty Kurjer zdw 34 045

Panienka
świadectwem, znająca szycie, poszukuje posady od 15. III. do dzieci. Oferty Kurjer zdw 33 683/4

Szofer kowal
kawaler, trzyletnią praktyką, poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 33 550

Sekretarz
adwokacko-notarjalny poszukuje posady, także w handlu lub przemyśle. Oferty do Kurjera zdw 33 663

Osoba
w średnim wieku, z ukończoną szkołą gospodarczą w Śremie (p. Szczerbińskiej) poszukuje od 1. 4. 30 posady jako wyręczycielka pani domu lub gospodyni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 33 795

Dziewczyna
zdrowa, uczciwa, pracowita, posiada dobre świadectwa, poszukuje posady od 15. bm. do pracy domowej. Oferty Kurjer zdw 34 043

Krawcowa
pierwszorzędna poleca się poza dom. Kilkuletnia praktyka. Oferty Kurjer zdw 34 036

Maszynistka
biegła, znająca książkowość i korespondencję oraz prace adwokackie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 34 037

Służąca
dobrze polecona z długoletniemi świadectwami, dobrem gotowaniem zmieni posadę od 1. IV., również panieka do dzieci dobrze polecona. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 34 091

Służąca
z dobrem gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 34 080

Dziewczyna
wiejska, która posiada bardzo dobre świadectwa i referencje, poszukuje odpowiedniej posady tylko w lepszym domu od 15. Oferty Kurjer zdw 34 059

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 34 056

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego szuka posady od 15. Oferty Kurjer zdw 34 057

Kto
przyjmie niewiastę z dzieckiem do prac domowych za małem wynagrodzeniem? Oferty Kurjer zdw 34 060

Poszukuję
posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 34 061

Poszukuję
posady z gotowaniem, z dobremi świadectwami. Oferty Kurjer zdw 34 070

Osoba
średni wiek, zaufana, poszukuje samodzielnej posady, znajomość dobrej kuchni, szycia, prasowania, wymagania skromne. Świadectwa jak najlepsze. — Łask. oferty Kurjer zdw 34 172

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady do lekkich prac domowych zaraz. — Oferty Kurjer zdw 34 175

Młynarz
samodzielny z kaucją 2—3 tys. poszukuje posady zaraz lub później. Obejmie posadę także na majątku. Wykonuje prace maszynisty i rymarstwo. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 33 799

Szofer
kawaler, z dwuroczną praktyką, nie na wypowiedzianej posadzie, zmieni ją zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 33 806

Uczeń
elektrotechniczny, lat 17 poszukuje pracy od 1. IV. 30 Zgłoszenia Wincenty Ratajczak, Popówko, powiat Oborniki. zdw 32 977

Szofer
kawaler z prawem jazdy taksówkę i ciężarówkę, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 32 675

Pomocnik
kupiecki, posiadający dyplom szoferski i dobre referencje, poszukuje posady w branży kolonjalnej. Warunki podług umowy. T. Dobkowicz, Kamionna, pow. Międzychód. zdw 34 207

Uczeń
gimnazjalny z ukończoną 5 klasą ma zamiar wyuczyć się za dentystę Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 34 258

Szofer - ślusarz
z 2 letnią praktyką samochodową i ½ roczną autobusową poszukuje zaraz lub od 1. 4. posady Zgłoszenia do agencji Kurjera. Gostyń. nw 9 357

Dyplomowana polonistka
z praktyką pedagogiczną gimnazjalną, zainteresowaniem literackiem, poszukuje w Poznaniu posady w wydawnictwie (zna dobrze język francuski, niemiecki), redakcji, szkole bibljotece. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 274

Majster odlewni
żeliwa i metali, z praktyką w większych odlewniach niemieckich, szwajcarskich i francuskich, zmieni zaraz posadę. Odlewnie prowadzi według najnowszych zasad i wymagań techniczno-fachowych przy zastosowaniu szablonów (Gabarem). — Zgadza się na umówiony termin w charakterze próby. Włada językiem niemieckim i francuskim. Łaskawe oferty Kurjer zdw 29 756

Kierownik młyna
dobry fachowiec, znający książkowość, lat 30, poszukuje stałej posady. Poważne oferty do Kurjera rw 9 090

Uczenica
porządnych rodziców chcąca się wyuczyć fryzjerstwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 34 015

Panienka
poszukuje posady jako początkująca ekspedjentka z całkowitem utrzymaniem Oferty Kurjer zdw 34 205

Panienka
z 8 kl. szkoły średniej, z dobrej rodziny, kochająca dzieci, szuka posady Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 34 204

Panienka
szuka posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 34 203

Szofer
kawaler, lat 30, Wielkopolanin, 2 lata praktyki, przyjmie posadę od 1. 4. We wolnych chwilach zajmie się chętnie inną pracą. — Warunki podług ugody Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 201

Poszukuję
posługi lub prania. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 241

Kucharka
poszukuje posady w lepszym domu zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 198

Zarządzająca
domem kuchmistrzyni, prasuje sztywną bieliznę, z szyciem, z długoletnią praktyką, z dobremi referencjami, wiek: 40, przyjmie posadę samodzielną w mieście lub na wsi. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 34 213

Panienka
16 letnia poszukuje posady do składu piekarskiego lub jakiegokolwiek innego zajęcia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 34 209

Posługaczka
poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 34 041

Dzisiaj w kinie

Apollo: „Zaklęta rzeka".
Bajka: „Czarne Domino".
Casino: „Cohn i Kelly w haremie".
Collosseum: „Riff i Raff jako Detektywi".
Dom Rzemieślniczy (ulica Fr Ratajczaka): „Deszcz Róż".
Edison: „Czarne Domino".
Metropolis: „Ona w prawo — On w lewo".
Odeon: „Księżna Masza".
Renaissance: „Pod Banderą Miłości".
Słońce: „Gdy kobieta się zapomni".
Wilsona: Rapsodja Węgierska

Ekspedjentka
19-letnia, pracowała 4 lata w branży piekarskiej, z prowincji, poszukuje posady zaraz lub od 1 kwietnia z całem utrzymaniem w piekarni lub składzie spożywczym. dw 4 498

Ekspedjent
z branży kolonjalno-restauracyjnej, z dobrą praktyką, kursami handlowemi, dobremi świadectwami, poszukuje odpowiedniej posady najchętniej w Poznaniu. Zgłosz. Kurjer zdw 34 177

Posługaczka
szuka posługi od 15. 3. 30. Zajmie się również praniem. Oferty Kurjer zdw 34 155

Inteligentna
panienka z ukończonym kursem szkoły handlowej poszukuje posady początkującej stenotypistki polskiej. Oferty Kurjer zdw 34 137

ZAMIENIĘ
moją piękną
KAMIENICĘ
na folwark. **Smogulecki, Jarocin, ul. Warszawska 1.**
zw 22285

Dziewczyna
skromna, uczciwa, czysta, poszukuje posady od 1. IV. do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 34 132

Panienka
z prowincji szuka posady do dzieci z szyciem. Oferty Kurjer zdw 34 120

Posługi
poszukuję. Oferty Kurjer zdw 34 128

Inteligentna
panna z dobremi poleceniami szuka posady jako wyręczycielka pani domu Zgłoszenia Wielkie Garbary 8. Dams. zdw 34 188

Emerytowany przodownik
Policji Państwowej, lat 37, prosi o jakąbądźkolwiek odpowiednią posadę również jako siła biurowa. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 34 230

Szofer
z dłuższą praktyką, posiadający dobre świadectwa i polecenia, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 34 074

Szukam
posady do dzieci ewentl. do wszystkiego Oferty Kurjer zdw 34 016

Drogerzysta
dyplomowany z egzaminem z trucizn, z praktyką, dobry fachowiec, pragnie zmienić posadę zaraz lub później Oferty Kurjer zdw 33 214

Kołodziej
poszukuje posady w większym majątku z własnemi narzędziami i maszynerją od 1. 4. 30. — Oferty złożyć Kurjer zdw 33 919

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 33 922

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posługi zaraz lub od 1. Oferty Kurjer zdw 33 928

Samodzielna książkowa
znająca korespondencją polską i niemiecką, biegła w pisaniu na maszynie, poszukuje posady od 1 kwietnia lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 33 931

Pokojowa
wykwalifikowana starsza poszukuje posady od 1. 4. 30 Oferty proszę skierować pod adres Brudnachowska, Kanałowa 18, III. piętro, lewo. zdw 33 932

Destylator
(ekspedjent) kawaler, w starszym wieku, z dobremi świadectwami, poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 33 939

Dziewczę
do dzieci lub pomocy pani poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 945

Za kaucją
poszukuje posady w filji piekarskiej lub innej lub też gospodyni kucharki. Oferty Kurjer zdw 33 955

Gospodyni - kucharka
poszukuje posady od 15 lub 1. 4., najchętniej w Poznaniu. Zgłoszenia Banaszakówna, u p. Janowskich, Łuskowo, poczta Jerka pow. Kościan. zdw 33 962

Szofer - służący
żonaty, poszukuje posady od 1. 4. z powodu sprzedaży samochodu jako żonaty lub kawaler, gdzie mógłby się później jako żonaty osiedlić. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 961

Wdowa
inteligentna poszukuje posady gospodyni w małem gospodarstwie domowem u samotnej osoby zaraz. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 33 957

Gospodyni
samodzielna, uczciwa, znająca się na dobrej kuchni, z kilkoletnią praktyką, z dobremi poleceniami, poszukuje posady w majątku albo do jednej osoby. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 967

Młoda
inteligentna panienka przyjmie posadę do samotnej osoby, obojętnie gdzie, od 1. 4.. Oferty do Kurjera zdw 33 970

Niania
szuka posady od 15. 3. Oferty Kurjer zdw 34 012

Posługaczka
poszukuje posady na cały dzień z gotowaniem lub bez gotowania. Oferty Kurjer zdw 34 006

Panienka
poszukuje posady do dzieci jako początkująca, zna szycie i robótki. Oferty Kurjer zdw 34 005

Szofer
żonaty poszukuje posady ewentl. może złożyć kaucję. Oferty Orędownik zd 33 248

Maszynistka
biegła, 9 lat praktyki poszukuje posady. Łaskawe oferty Orędownik zd 33 516

Praktyki
biurowej w poważnem przedsiębiorstwie handlowem poszukuje kawaler lat 28, z kaucją, ewentualnie gdzie może później wstąpić jako wspólnik. Oferty z podaniem warunków do Orędownika zd 34 214

Dziewczyna
uczciwa i pracowita przyjmie posadę do wszystkich prac domowych, w ostatniej posadzie 4 lata. Oferty Kurjer zdw 33 825

Chłopiec
do posyłek potrzebny zaraz. Zaremba, Fredry 2. zdw 34 008

Służąca
do wszystkiego może się zgłosić. Cristal, Gwarna 20. zdw 34 243/4

Służąca
uczciwa i czysta, z gotowaniem, potrzebna od 15. lub 1. W. Marciniak Górna Wilda 71, skład cukierków. zdw 34 191/2

Pomocnik
fryzjerski do samodzielnego prowadzenia. Jerzego 1. zdw 34 219

Dziewczyna
potrzebna do wszystkiego od 15. 3 Pawlak, Wodna 26, wchód Klasztorna. zdw 34 226

Ekspedjentka
z branży cukierniczej potrzebna zaraz. Cukiernia Poznańska, pl. św. Krzyski 2. zdw 34 257

Zdolny
wymowny handlowiec do akwizycji oraz inkasa natychmiast na stałe. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 253

Panienka
z porządnego domu potrzebna do dwojga dzieci od zaraz. Zgłoszenia między godz 3 a 5. Szymankiewiczowa. Wielkie Garbary 34, I., prawo. zdw 34 259

Nakładaczki
młodszej do pedałówek poszukuje L. Kapela, drukarnia, Wrocławska 18. nw 9 359

Posługaczka
przed południem. Śniadeckich 21, II., lewo. zdw 34 217

Poszukuję
szofera po złożeniu egzaminów z kaucją. Szałata, Mosina, św. Jana 13. rw 9093

Riff i Raff Colosseum, św. Marcin 65
jako Detektywi
wymuszają bezustanne kaskady śmiechu.
Pw 9958-11,73

Dla
panienki lat 17 sieroty, poszukuje posady jako uczenicy do jakiegokolwiek składu, prac domowych, zajmie się także dziećmi, najchętniej na prowincję. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 857

Ekspedjentka
branży rzeźnickiej szuka posady. Oferty Kurjer zdw 33 859

Pokojowa
poszukuje posady od 15 3. z prasowaniem sztywnej bielizny. — Oferty Kurjer zdw 33 391

Pomocnik
ogrodniczy z trzyletnią praktyką poszukuje zaraz posady. Oferty proszę pod adresem Jan Kromholz, Gorzyczki, poczta Czempin, pow. Kościan zdw 32 467

Posługaczka
poszukuje posługi z praniem. — Oferty Kurjer zdw 33 823

Stenotypistka
która przeszła kurs Seminarjum Ochroniarskiego, poszukuje odpowiedniej posady w majątku. Oferty Kurjer zdw 33 716

28 WOLNE MIEJSCA

Służąca
młodsza potrzebna. Romana Szymańskiego 7, I. zdw 33 717

Służąca
do restauracji, z gotowaniem i praniem, od 15. b. m. potrzebna. Zgłoszenia: Szamarzewskiego 18, w restauracji. zdw 33 851

Młodsza
dziewczyna potrzebna od 15. III. Matejki 36, prawo parter. zdw 33 771

Werkmistrz
warsztatowy posiadający duże doświadczenie w naprawie maszyn rolniczych i przemysłowych, oraz w odlewnictwie żeliwa **poszukuje posady od 1. 4. 30 r.** Oferty Kurjer pod **zw 22280**

Zdolnym
Agentom Losowym, którzy dość mają obiecywanych im, a nie dotrzymywanych „złotych gór", — ofiarujemy solidne warunki z gwarancją ścisłego dotrzymywania. Płacimy stałą gażę, zwrot kosztów podróży oraz najwyższą prowizję. Zgłoszenia: Warszawa, skrzynka pocztowa 840. Pw 9667-72,41

Aptekarza
lub magistra z dłuższą praktyką poszukuje od 1 kwietnia Apteka pod „Lwem" Królewska Huta dw 4335

Pomocnika
malarskiego i strycharza przyjmie K. Rudzki, ul. Wszystkich Świętych 5. rw 9096

Młoda
ekspedjentka z branży rzeźnickiej, siła wpracowana, potrzebna od 1. 4. Zgłoszenia z świadectwami Kurjer zdw 34 270

Poszukuje
się zaraz 16 letniego chłopaka do posyłek. Zgłoszenia wraz z świadectwami do firmy Maggi, Spółka z o. o., Poznań, Bielniki 3. zdw 34 299

Maszynistka
umiejąca biegle i dobrze stenografować, oraz znająca język niemiecki, potrzebna do biura adwokackiego w Poznaniu od 1. 4. r. b. Oferty do Kurjera dw 4494

Posługaczka
potrzebna zaraz. Marsz. Focha 121, II., lewo. Zgłaszać przed południem. zdw 33 951

Przyjmę
uczenicę do szycia od 1 lub zaraz Adres wskaże Kurjer zdw 33 958

Kucharka - Gospodyni
ubierająca się po wiejsku potrzebna na probostwo od zaraz. Zgłoszenia w Jarocinie u pani Sablikowej, Bank Ludowy. zdw 33 971

Posługaczkę
przyjmie samotny. Staszica 20, drugie lewo. zdw 33 969

Marszantka
samodzielna, biegła w ekspedycji na stałą posadę wraz z całem utrzymaniem potrzebna od 1. kwietnia. Oferty z podaniem pensji i świadectwami uprasza Józef Dreger, Czarnków, ul. Wieleńska 14. zdw 34 001

Posługaczka
starsza, potrzebna 2 razy tygodniowo przed południem. Mostowa 31, II., lewo. zdw 33 989

Służącą
uczciwą potrzebna. Urbański, Dąbrowskiego 76. zdw 34 104

Panienki
do haftowania kantylką ozdób wojskowych potrzebne zaraz. — „Kultura", Półwiejska 31, parter, lewo. zdw 34 098

Panienka
początkująca do krawieczyzny może się zgłosić. Królikiewicz, Stolarska 1. zdw 33 714

Krawcowe
samodzielne na suknie, płaszcze, kostjumy, tylko najzdolniejsze siły, na stałe zatrudnienie potrzebne. L. Sawicki, Piekary 1. zdw 34 079

Służąca
spokojna uczciwa 2 osób. Kozia 19, IV., podw., lewo. zdw 34 083

Ekspedjentka
z branży obuwia potrzebna. Łazarski, skład obuwia. Marszałka Focha 65. zdw 34 064

Dziewczyna
do dzieci i prac dom. od 15. III. Półwiejska 32, ptr. l. zdw 34 063

Dziewczyna
skromna, uczciwa, gotowaniem, potrzebna. Pocztowa 21, I. prawo. zdw 34 076

Dziewczę
16-letnie na przed południe potrzebne. Mizera, Dąbrowskiego 66 III. jw 3522

Panienka
do dziecka potrzebna. Półwiejska nr. 22, Pokrzywa. zdw 34 173

Panna do dzieci
inteligentna, doświadczona, zdrowa kochająca dzieci, potrzebna do chłopców 4, 6 i 7-letnich zaraz. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne z odpisami świadectw i życiorysem. Kurjer wskaże adres zdw 34 170

Służąca
samodzielnie gotująca, do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz. Staszica 1, II ptr. lewo. zdw 34 178

Woźnica
potrzebny zaraz, najchętniej — który już w piekarstwie pracował. Jęczkowski, pl. Sapieżyński nr. 6. zdw 34 163

Potrzebne
uczenice do krawieczyzny. Fredry 6, II. prawo. zdw 34 151

Służąca
młoda potrzebna. Guździołowa, Półwiejska 25, dom ogrodowy. zdw 34 139

Dziewczyna
wiejska, zdrowa, z dobremi świadectwami, do wszelkich prac domowych, z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz. Matejki 61, II p. lewo. zdw 34 142

Posługaczka
na sobotę i do prania. Ul. Długa 10, II. prawo. zdw 34 134

Pomocnik
fryzjerski na sobotę potrzebny. Półwiejska 38. zdw 34 118

Służąca
z dobrem gotowaniem uczciwa i zdrowa może się zgłosić zaraz lub później z dobremi świadectwami. Wroniecka 10, I. piętro, prawo. zdw 34 125

Marszantka
która jest również dobra w ekspedycji, młodsza marszantka jako siła pomocnicza, oraz uczeń do ekspedycji potrzebni od 1. 4. 30. Zgłoszenia Tomasek, Pocztowa 9. zdw 33 923

Młodszy
czeladnik młynarski, względnie uczeń, który już przynajmniej 1 rok się uczył potrzebny zaraz. — Zgłoszenia tylko piśmienne do Kurjera Poznańskiego nw 9 343

Zastępcę - fachowca
poszukuję na woj. Poznańskie do sprzedaży amer. aparatu do kontroli ruchu samochodów i maszyn. Osobiste zgłoszenia 6—8. Pocztowa 26, IV. p., m. Gruszczyńskiej „Inżynier". zdw 34 011

Resztki
na bieliznę damską
pierwszorzędnych fabryk krajowych po cenach fabrycznych poleca
Dom handlowy „Julpol"
(firma chrześcijańska)
Rzeczypospolitej 3.
zwp 22264

Dziewczyna
kucharka potrzebna zaraz 2 osób. Półwiejska 31, parter, Różyńska. zdw 34 108

Krawcowa
na garderobę dziecięcą może się zgłosić w godz. popołudn. Restauracja Belweder, Marsz. Focha 18. zdw 33 954

Dziewczę
do posyłek zaraz potrzebne. Półwiejska 30, skład towarów krótkich. zdw 34 113

Posługaczki
poszukuje z praniem na przedpołudnie 2 razy w tygodniu. — Oferty do Kurjera zdw 34 110

Niema bezrobocia
Kto pragnie zapewnić sobie byt przez akwizycję bardzo pokupnego artykułu, niech niezwłocznie zgłosi się Aleje Marcinkowskiego 2, parter, Schmydt Kossak. zdwp 34 109

Sprytny
chłopiec do posyłek może się zgłosić. Pocztowa 21, I. piętro, lewo. zdw 33 924

RYSUNKI
KLISZE
WZORY
OGŁOSZEŃ
REKLAMOWYCH

Poważny
Bank zaangażuje zdolnych i wymownych zastępców do sprzedaży dolarówek i premjówek. Płacimy prowizję wyższą o 25% od konkurencji. Skrupulatne obliczenia prowizyjne co 15 dni. Początkujących pouczamy. Zgłoszenia Lwów Skrytka pocztowa 271 nw 8 929

Kilku agentów (tek)
do sprzedaży książek na raty przyjmie na dogodnych warunkach poważna księgarnia. Zgłoszenia uprasza się złożyć w ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 9 445

Fryzjerka
dzielna zaraz lub 1. 4. 30 r. potrzebna. St. Tabat, Oborniki. rw 9 074

Potrzebna
panienka do obsługi w restauracji. Adres wskaże Kurjer zdw 33 740

KINO ODEON
od dziś
znacznie obniża ceny
ceny dawniej 1,—, 1,40, 1,70, 2,00
ceny dziś 0,50, 0,80, 1,10, 1,50
Obrazy były zawsze najlepsze i nadal będą tylko pierwszorzędne. zw 22293

Humor zagraniczny

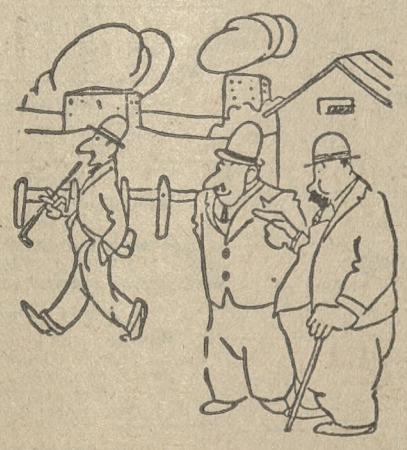

— Oto człowiek, który lekko i łatwo wszystko bierze...
— Cóż to za jegomość?
— Złodziej... (Lond. Opinion) S. F.

Przedpłata na marzec 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i Nowiny Sportowe" w Poznaniu · eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.